

PATVIRTINTA

Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos,
Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos
skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų
Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų
programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d.
protokolu Nr. 34

Aktuali redakcija nuo 2019 m. gegužės 16 d.

Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams

Turinys

1. ĮVADAS.....	3
2. SAŲOKOS.....	4
3. IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI	5
4. NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS	7
5. PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS.....	10
6. DIDŽIAUSIA TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ SUMA IR PROJEKTO PAJAMOS	12
7. PROJEKTO IŠLAIDŲ APSKAITA, DOKUMENTŲ RENGIMAS IR SAUGOJIMAS.....	13
8. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO BŪDAI.....	15
9. SUPAPRASTINTAI APMOKAMOS IŠLAIDOS	16
9.1. FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ IR FIKSUOTŲJŲ SUMŲ TAIKYMAS	17
9.2. FIKSUOTOSIOS NORMOS TAIKYMAS.....	20
10. PROJEKTO BIUDŽETO FORMOS PILDYMAS	23
11. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ TIPAI.....	32
11.1. ŽEMĖ	32
11.2. NEKILNOJAMASIS TURTAS	34
11.3. DARBAI	37
11.4. PREKĖS IR SUSIJUSIOS PASLAUGOS	38
11.5. PASLAUGOS.....	40
11.6. DARBO UŽMOKESTIS.....	42
11.7. KELIONĖS IR KOMANDIRUOTĖS	52
11.8. NUSIDĖVĖJIMAS (AMORTIZACIJA)	55
11.9. IŠMOKOS PROJEKTO VEIKLOSE DALYVAUJANTIEMS ASMENIMS	55

11.10. TARPTAUTINIŲ PARTNERIŲ PAIEŠKOS IŠLAIDOS	56
11.11. APDOVANOJIMAI	56
12. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ PATVIRTINIMO DOKUMENTAI	57
13. DVIGUBO FINANSAVIMO PREVENCIJA IR KONTROLĖ	61
14. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	63
DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI	64
PAGRINDINIŲ TEISĖS AKTŲ SĄRAŠAS	65
PRIEDAI	67

1. ĮVADAS

1. Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams (toliau – Rekomendacijos) pateikiami vadovaujančiosios institucijos paaiškinimai, kaip turi būti taikomi Europos Sąjungos (toliau – ES) ir Lietuvos Respublikos teisės aktai, kad vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu būtų teisingai nurodomos ir įvertinamos iš ES struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektas) tinkamos finansuoti išlaidos.

2. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1300/2013 dėl Sanglaudos fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 281) (toliau – SF reglamentas), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 289) (toliau – ERPF reglamentas), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320) (toliau – Bendrasis reglamentas), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 470) (toliau – ESF reglamentas), Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“ (toliau – Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo taisyklės), 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos administravimo taisyklės), ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės).

3. Pagrindinis Rekomendacijų tikslas – padėti įvertinti projektų išlaidų atitiktį ES struktūrinių fondų finansavimo reikalavimams. Rekomendacijos taip pat taikomos aiškinant projektų, kurie atrinkami pagal 2014–2020 metų iš Europos Sąjungos fondų lėšų planuojamų bendrai finansuoti valstybės projektų atrankos laikinosios tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. spalio 30 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2014–2020 metų iš Europos Sąjungos fondų lėšų planuojamų bendrai finansuoti valstybės projektų atrankos laikinosios tvarkos aprašo patvirtinimo“, išlaidų tinkamumą finansuoti.

4. Šių Rekomendacijų nuostatomis siūloma vadovautis:

- 4.1. pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paraiškas gauti ES struktūrinių fondų lėšas projektams įgyvendinti;
- 4.2. projektų vykdytojams ir partneriams;
- 4.3. ES struktūrinių fondų lėšų valdymo ir kontrolės sistemos institucijų darbuotojams ir projektų vertintojams.
5. Finansinių priemonių išlaidoms šių Rekomendacijų nuostatos netaikomos.
6. Rekomendacijų nuostatos taikomos negrąžinamosioms subsidijoms, grąžinamosioms subsidijoms ir apdovanojimams. Rekomendacijų nuostatos netaikomos techninės paramos projektams, išskyrus atvejus, kai Veiksmų programos techninės paramos prioriteto priemonės yra įgyvendinamos visuotinės dotacijos būdu.

2. SĄVOKOS

7. Rekomendacijose vartojamos sąvokos:

Patikimo finansų valdymo principas – ekonomiškumu, veiksmingumu, efektyvumu, orientacija į veiklos rezultatus ir veiksminga biudžeto vykdymo vidaus kontrole pagrįstas finansų valdymo principas, apibrėžtas 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1) (toliau – Finansinių taisyklių reglamentas) 33–36 straipsniuose.

Pro rata principas – principas, pagal kurį projekto tinkamoms finansuoti išlaidoms proporcingai priskiriama tik dalis patirtų tam tikro tipo išlaidų.

Projektą vykdančias personalas – projekto tiesiogines veiklas vykdančys fiziniai asmenys, su projektu vykdytoju ar partneriu susiję darbo santykiais, jų esmę atitinkančiais santykiais arba dirbantys pagal paslaugų (civilines), įskaitant autorines, sutartis ar savanoriškos veiklos sutartis.

Trečioji šalis – fizinis ar juridinis asmuo, kuris nėra sutarties šalis ar sutarties šalies (juridinio asmens) darbuotojas, ar projektą vykdančiam personalui priskiriamas fizinis asmuo.

Ūkinę ir (arba) ekonominę veiklą vykdančias fizinis asmuo – įstatymų nustatyta tvarka ūkine ir (arba) ekonomine veikla pagal verslo liudijimą arba pagal individualios veiklos pažymą besiverčiantis fizinis asmuo, kuris pagal projektų finansavimo sąlygas gali būti pareiškėju, projekto vykdytoju ar partneriu.

Kitos Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos vartojamos Bendrajame reglamente, ESF reglamente, ERPF reglamente, SF reglamente, Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo taisyklėse, Veiksmų programos administravimo taisyklėse ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse.

3. IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI

8. Projektų išlaidoms taikomi reikalavimai nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriuje. Šiose Rekomendacijose aiškinami tik tie išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai, kuriems, vadovaujančiosios institucijos nuomone, yra reikalingas papildomas paaiškinimas.

9. Paaiškinimai dėl bendrųjų ir specialiųjų projektų išlaidų reikalavimų, kurie nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriaus 32 ir 33 skirsniuose:

9.1. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 405.1 papunkčio „išlaidos turi būti faktiškai patirtos, t. y. skirtos už patiektas prekes, suteiktas paslaugas, atliktus darbus sumokėti ar priskaičiuotų palūkanų subsidijoms, apskaičiuotam darbo užmokesčiui ir kitoms teisės aktuose nustatytoms išmokoms (pavyzdžiui, dienpinigiams, stipendijoms) išmokėti“: išlaidos už tam tikras paslaugas (už kurias negali būti sumokėta po to, kai paslauga suteikiama), tokias kaip turto draudimo, transporto draudimo, licencijų, periodinių leidinių prenumeratos, ilgalaikių leidimų įsigijimo ir pan. paslaugos, gali būti pripažintos tinkamomis finansuoti visa apimtimi pagal paslaugos teikėjo pateiktą sąskaitą faktūrą, kurios data ankstesnė už paslaugos teikimo termino pabaigą;

9.2. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 405.3 papunkčio „išlaidos turi būti faktiškai patirtos, t. y. skirtos teisės aktuose nustatytoms išankstinėms išmokoms (įskaitant trečiųjų šalių išmokas pagal šių Taisyklių 404 punktą) mokėti“: išlaidos teisės aktuose nustatytoms išankstinėms išmokoms laikomos tinkamomis finansuoti nuo šių išmokų išmokėjimo dienos, pavyzdžiui, einamojo mėnesio pabaigoje išmokėtos projektų dalyvių stipendijos už ateinantį mėnesį laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis nuo stipendijų išmokėjimo dienos;

9.3. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 410 punkto „projektų išlaidos turi atitikti tam tikro ES struktūrinio fondo finansavimo sritis. Iš ESF ir ERPF lėšų bendrai finansuojamų projektų veiklos gali būti papildomai finansuojamos taikant kryžminį finansavimą, su sąlyga, kad šios veiklos yra tiesiogiai susijusios su projektu ir būtinos tinkamai jam įgyvendinti bei numatytos projektų finansavimo sąlygų apraše, ir jei kryžminis finansavimas neviršija 10 procentų kiekvieno veiksmų programos prioriteto atitinkamo ES struktūrinio fondo lėšų limito“: Projektų finansavimo sąlygų apraše nustatoma viršutinė kryžminio finansavimo riba, kuri taikoma visiems pagal tą priemonę (kvietimą) finansuojamiems projektams. Kryžminio finansavimo procentas nustatomas tik projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu ir projekto įgyvendinimo metu jo kitimas (atsižvelgiant į realiai patirtas išlaidas) nėra fiksuojamas.

Pavyzdžiui, į Europos socialinio fondo (toliau – ESF) finansavimo sritį nepatenka žemės, nekilnojamojo turto įsigijimas ir statybos, rekonstravimo, remonto ir kiti darbai, todėl tokios išlaidos, jeigu būtinos ESF projektui įgyvendinti, priskiriamos kryžminio finansavimo išlaidoms. Į Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) finansavimo sritį nepatenka mokymai, švietimo veiklos ir pan., todėl ERPF projekto tokių veiklų išlaidos priskiriamos kryžminio finansavimo išlaidoms.

9.4. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411 punkto „projekto veiklos turi būti vykdomos veiksmų programos įgyvendinimo teritorijoje, t. y. Lietuvos Respublikoje arba ne Lietuvos Respublikoje, jei jas vykdančios sukurti produktai, rezultatai ir nauda (ar jų dalis, proporcinga Lietuvos Respublikos finansiniam įnašui) atitenka Lietuvos Respublikai, ir laikomasi šių sąlygų“: projekto veiklos vykdymo vieta yra laikoma fizinių investicijų vieta (pavyzdžiui, geografinė teritorija, kurioje įrengiama

infrastruktūra, pastatomas pastatas ar pastatoma / sumontuojama įranga). Nesant fizinių investicijų, projekto veiklos vykdymo vieta laikoma vieta, kurioje projekto veiklą vykdo projektą vykdančias personalas, kaip jis apibrėžtas Rekomendacijų 7 punkte, arba veiklos, kurioje dalyvauja projekto dalyviai, vykdymo vieta. Paslaugų įsigijimo iš užsienio tiekėjų, kurie su paslauga susijusias procedūras ar veiksmus atliks ne Lietuvos Respublikoje, išlaidoms, kurias patiria Lietuvos Respublikoje įregistruotas projekto vykdytojas (partneris), nėra taikomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411 punkte nustatyti apribojimai, jei nėra aukščiau paminėtų sąlygų. Lietuvos Respublikos finansiniu įnašu laikomos projektui skiriamos finansavimo lėšos ir projekto vykdytojo ir (ar) partnerio nuosavos lėšos.

a) Pavyzdžiui, mokymai iš ESF lėšų bendrai finansuojamo projekto tikslinės grupės projekto dalyviams iš Lietuvos yra vykdomi Rygoje. Projekto veiklos vykdymo vieta – Latvijos Respublika.

b) Pavyzdžiui, projekto vykdytojas viešųjų pirkimų būdu pirkė savo Lietuvoje gaminamos produkcijos sertifikavimo paslaugą ir sudarė paslaugų sutartį su užsienio šalyje įregistruotu paslaugos teikėju, kuris produkcijos sertifikavimo paslaugą (įskaitant reikalingus bandymus ir tyrimus) vykdytų kitoje ES šalyje. Produkcijos sertifikavimo paslauga bus atliekama paslaugos tiekėjo šalyje, o projekto vykdytojo personalas veiklą vykdytų Lietuvoje (prižiūrės paslaugų tiekėjo veiklą, teiks reikalingą informaciją, priims sprendimus, priims paslaugos rezultatus). Projekto veiklos vykdymo vieta laikoma Lietuvos Respublika.

c) Pavyzdžiui, iš ERPF lėšų bendrai finansuojamą projektą vykdančias personalas (mokslo darbuotojai, projekto vykdytojo įmonėje dirbantys pagal darbo sutartį) vieną iš projekto veiklų – laboratorinius bandymus atlieka kitoje ES šalyje esančioje laboratorijoje. Laboratorinių bandymų atlikimo vieta laikoma kita ES šalis ir veiklos vykdymo kitoje ES šalyje išlaidoms taikomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411.1.1 papunktyje nustatyti apribojimai.

9.4.1. Jei projekto veiklos išlaidoms taikomas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411.1.1 ir 411.2 papunkčiuose nurodytas procentinis apribojimas (atitinkamai pagal fondą, iš kurio finansuojamas projektas), visos tiesiogiai su šia veikla susijusios išlaidos (pavyzdžiui, kelionės, apgyvendinimo, dienpinigių, registracijos renginyje, medžiagų įsigijimo ir kitos panašios išlaidos) įskaičiuojamos į išlaidų sumą, kuriai taikomas procentinis apribojimas. Išlaidos, kurios būtų patiriamos ir tuo atveju, jei ši projekto veikla būtų vykdoma programos įgyvendinimo teritorijoje (t. y. Lietuvoje, o vykdančias iš ESF lėšų bendrai finansuojamus projektus – ir kitose ES šalyse) (pavyzdžiui, darbo užmokesčio išlaidos), nėra įskaičiuojamos į išlaidų sumą, kuriai taikomas procentinis apribojimas.

9.4.2. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411.1.1 papunktyje numatytas 15 proc. apribojimas yra taikomas visoms išlaidoms, kurios priskiriamos ERPF ir Sanglaudos projektų kitose ES valstybėse narėse vykdomoms veikloms, nepriklausomai nuo šių išlaidų patyrimo vietos. Skaičiuojant šį procentą, kaip nurodyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411.1.2 papunktyje, neįtraukiamos reprezentacijai skirtos veiklos (t. y. verslo plėtrai skatinti būtinos rinkodaros ir panašios veiklos, pavyzdžiui, dalyvavimas mugėse ir kt.), taip pat informavimo, komunikacijos bei ES struktūrinių fondų matomumo didinimo veiklos. Reprezentacinėmis išlaidomis taipogi gali būti laikomos ir šalies reprezentacijai skirtos veiklos, skirtos užsienio investuotojų pritraukimui, eksporto, turizmo ir pan. skatinimui.

9.4.3. Kai supaprastintai apmokamos projekto išlaidos apima ir tiesiogiai su veiklos vykdymu ne programos įgyvendinimo teritorijoje susijusias išlaidas, ir kitas išlaidas, pavyzdžiui, darbo užmokestį

komandiruotės metu, ir neįmanoma aiškiai atskirti išlaidų sumos, kuriai taikomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 411 punkte nurodyti išlaidų procentiniai apribojimai, visa susijusi su mokėjimo prašymu deklaruojama išlaidų suma įskaitoma į nustatytą ribojamą išlaidų procentą, išskyrus, jeigu išlaidos už programos įgyvendinimo teritorijos ribų apytiksliai sudaro labai nedidelę supaprastintai deklaruojamos sumos dalį (iki 5 proc. visos sumos).

9.5. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 403.1 punkto „Išlaidos turi būti patirtos ir apmokėtos tinkamu finansuoti laikotarpiu, t. y.: nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., su sąlyga, kad visos projekto veiklos nėra baigtos iki pareiškėjui pateikiant paraišką“: baigta projekto veikla laikoma visiškai įgyvendinta „minkštoji“ veikla (pavyzdžiui, baigtas mokymų ciklas) arba fiziškai baigta „kietoji“ veikla (pavyzdžiui, užbaigtas statyti pastatas – nuo statybos užbaigimo komisijos statybos užbaigimo akto pasirašymo dienos; sumontuota įranga – nuo įrangos perdavimo – priėmimo akto pasirašymo dienos), nepriklausomai nuo to, ar projekto vykdytojas (partneris) yra apmokėjęs visas veiklas priskiriamas išlaidas (t. y., atlikęs mokėjimus tiekėjams, rangovams ir kt.).

4. NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

10. Detalus netinkamų finansuoti išlaidų sąrašas pateikiamas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriaus 34 skirsnyje. Šiose Rekomendacijose aiškinamos tik tos netinkamos finansuoti išlaidos, dėl kurių, vadovaujančiosios institucijos nuomone, yra reikalingas papildomas paaiškinimas:

10.1. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.2 papunkčio „netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomas PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus galima įtraukti į PVM atskaitą, net jeigu toks PVM į atskaitą įtrauktas nebuvo, bei PVM, kurį sumokėjo užsienio apmokestinamasis asmuo (kaip jis apibrėžtas Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme)“: detalus paaiškinimas dėl PVM pateikiamas Rekomendacijų 5 skyriuje;

10.2. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.3 papunkčio „netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos naudoto turto įsigijimo išlaidos, išskyrus atvejus, kai perkamas nekilnojamasis turtas ar kultūros vertybės, kai mokymo(si) tikslais perkama įranga ar kitas turtas, kurie bus naudojami ne pagal pirminę savo paskirtį, ar kai dėl paveldosaugos reikalavimų teisės aktuose nustatytais atvejais negalima naudoti naujų medžiagų“: naudotu turtu laikomas turtas, kuris buvo ar turėjo būti atiduotas eksploatuoti, surašius turto atidavimo eksploatuoti aktą. Kilus įtarimui, kad projekto įgyvendinimo metu buvo įsigytas naudotas turtas, įgyvendinančioji institucija gali prašyti projekto vykdytojo ar partnerio pateikti pardavėjo rašytinę deklaraciją, kuria patvirtinamas turto naujumas. Tinkamomis finansuoti laikomos tik į valstybinį Kultūros paveldo registrą įtrauktų kultūros vertybių įsigijimo išlaidos. Tinkamomis finansuoti laikomos mokymosi tikslais perkamo turto, kuris būtų naudojamas ne pagal pirminę jo paskirtį, įsigijimo išlaidos, pavyzdžiui, jei profesinio mokymo įstaiga įsigyja naudotų automobilių variklių, kėbulų ir kitų dalių, kurie skirti išmokti ardyti, surinkti, matuoti, ruošti dažymui, dažyti ir pan., ar vykdant kultūrinę edukaciją muziejaus istorinei ekspozicijai įrengti reikalingi tam tikri elementai (pvz., tam tikro laikotarpio spausdinimo mašinėlė, telefono aparatas, verpimo ratelis ir pan.);

10.3. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.5 papunkčio „netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos“: netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomi projekto vykdytojui ar partneriui, projektą vykdantiems ar administruojantiems

asmenims arba projekto dalyviams paskirtos baudos, su administracinėmis, drausminėmis ir kt. nuobaudomis susijusios išlaidos, delspinigiai bei bylinėjimosi išlaidos (žyminis mokestis ir išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu);

10.4. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.7 papunkčio „*netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, kurios padidina projekto sąnaudas, proporcingai nesukurdamos pridėtinės vertės*“: netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos projektui sėkmingai įgyvendinti nebūtinoms ir patikimo finansų valdymo principo neatitinkančios išlaidos, pavyzdžiui, projekto vykdytojo poreikius gerokai viršijančių techninių parametrų gaminių, prabangaus dizaino (apdailos) gaminių ar gaminių su projekto vykdytoju nereikalingomis funkcijomis (už kurias sumokama papildomai) įsigijimo išlaidos, prabangos prekių ar medžiagų įsigijimo išlaidos, skrydžių pirmąja ar verslo klase išlaidos (išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, pavyzdžiui, kai nėra kitos galimybės), darbo užmokesčio išlaidos asmenims, kurių funkcijos įgyvendinant projektą nebūtinoms ar besidubliuojančioms, taip pat projektinio pasiūlymo ir paraiškos rengimo išlaidos (išskyrus su projektiniu pasiūlymu ar paraiška teikiamo techninio projekto, investicinio projekto ar kitų projektų finansavimo sąlygų apraše numatytų projektinio pasiūlymo ar paraiškos priedų, jei projektų finansavimo sąlygų apraše nurodyta, kad jų išlaidos yra tinkamos finansuoti iš ES struktūrinių fondų lėšų, išlaidas);

10.5. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.8 papunkčio „*netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos nepagrįstai didelės išlaidos (įgyvendinančioji institucija turi teisę atlikti rinkos kainų analizę pripažinti netinkamomis finansuoti tą išlaidų dalį, kuri viršija ekspertizės išvadoje nurodytą konkrečiai investicijai nustatytą didžiausią rinkos kainą)*“: netinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomos rinkos kainas viršijančios išlaidos. Įtarusi nepagrįstai dideles išlaidas įgyvendinančioji institucija turi pati ar pasitelkusi nepriklausomus kvalifikuotus ekspertus atlikti ekspertizę rinkos kainai nustatyti, pavyzdžiui, vertindama išlaidas, susijusias su naujo statinio statybos, rekonstravimo ir kapitalinio remonto darbais, atlikti tikrinimą vadovaudamasi statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo principais, darbo, medžiagų ir mechanizmų sąnaudų normatyvais bei skaičiuojamosiomis išteklių kainomis, nustatytomis teisės aktų nustatyta tvarka atestuotų ekspertizės įmonių, o esant įtarimų dėl nepagrįstai didelių kainų įsigyjant prekes ir paslaugas arba technikos ar įrangos naujumo ir (arba) nusidėvėjimo atlikti užsakomąją išlaidų skaičiuojamųjų kainų ekspertizę arba technikos ar įrangos naujumo ir (arba) nusidėvėjimo ekspertizę ir, vadovaudamasi jos rezultatais, priimti sprendimą dėl tinkamų finansuoti išlaidų, t. y. jei atlikusi ekspertizę įgyvendinančioji institucija nustato, kad išlaidos yra nepagrįstai didelės, tinkama finansuoti pripažįstama suma, neviršijanti ekspertizės išvadoje nurodytos konkrečiai investicijai nustatytos didžiausios rinkos kainos. Jei pareiškėjas (projekto vykdytojas) per dideles kainas pagrindžia pats pateikdamas išvadą dėl turto arba verslo vertės, ginčai dėl turto arba verslo vertės sprendžiami Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatyta tvarka. Vertinant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu atsižvelgti į projekto įgyvendinimo pradžią ir trukmę bei įvertinti tikėtiną kainų padidėjimą (pavyzdžiui, dėl infliacijos);

10.6. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.9 papunkčio „*netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, patirtos vykdant sutartis (jų dalį), sudarytas su tarpininkais ar konsultantais, kuriose darbų ar paslaugų kaina siejama su išlaidų dydžiu, nepagrįstu faktine atlikto darbo ar suteiktų paslaugų verte*“: netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomas faktine suteiktų paslaugų (atlikto darbo) verte nepagrįstas užmokestis (pavyzdžiui, sėkmės mokestis, mokamas tarpininkams ar konsultantams už paraiškos parengimą). Paslaugos (prekės, darbų) kainodaroje procentine išraiška išreikšta paslaugos (prekės, darbų) kainos sudėtinė dalis (pavyzdžiui, būsto nuomos agentūros tarpininkavimo mokestis, kelionių agentūros tarpininkavimo mokestis, degalinių taikomi antkainiai degalams, maisto prekių

antkainiai parduotuvėse ir kt.) už faktiškai suteiktą paslaugą ar atliktą darbą (pavyzdžiui, prekių atvežimą, būsto paiešką) yra laikoma tinkamomis finansuoti išlaidomis;

10.7. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.10 papunkčio „*netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, patirtos iš projekto vykdytojo ar partnerio įsigyjant prekes, paslaugas (įskaitant trumpalaikio ir ilgalaikio turto, taip pat nekilnojamojo turto nuomą) ar darbus*“: netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos projekto vykdytojui perkant prekes, paslaugas ar darbus iš projekto partnerio, projekto partneriui – iš projekto vykdytojo arba projekto partneriui – iš kito projekto partnerio. Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos ir išlaidos perkant iš klasterio¹, kurio narys yra projekto vykdytojas ir (ar) partneris, kito nario. Tinkamomis finansuoti laikomos projekto vykdytojo ar partnerio sąnaudos, patirtos įgyvendinant projektą (pavyzdžiui, skirtos darbo užmokesčiui, komandiruočių išlaidoms apmokėti ir pan. Išlaidos, kurias projekto vykdytojas ar partneris patiria pirkdamas prekes, paslaugas ar darbus iš kitų įgyvendinant projektą dalyvaujančių ūkio subjektų, kurie nelaikomi projekto partneriais, yra tinkamos finansuoti, jei nepažeidžiamas skaidrumo principas, t. y. jei toks įgyvendinant projektą dalyvaujantis ūkio subjektas savo reikšmingumu negali būti prilyginamas projekto partneriui, pavyzdžiui, kai paslaugos perkamos iš organizacijos, kurios darbuotojai yra projekto mokymų dalyviai, tačiau organizacija kitaip nėra susijusi su vykdomu projektu (neprisideda siekiant nustatyti projekto tikslų ir (ar) rezultatų, nedalyvauja vykdant projekto veiklas ar pan.);

10.8. dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.11 papunkčio netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos „*išlaidos, kurios anksčiau buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir deklaruotos (arba pripažintos deklaruotomis) EK arba kitai tarptautinei institucijai ir kurioms apmokėti skyrus ES struktūrinių fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) apmokėtos ir deklaruotos EK arba kitai tarptautinei institucijai daugiau nei vieną kartą*“: detalus paaiškinimas pateikiamas Rekomendacijų 13 skyriuje.

11. Tarpinės institucijos, planuodamos projektus ar kvietimus teikti paraiškas, vertindamos paraiškas, taip pat turi įsitikinti, kad projektai, dėl kurių planuojama sudaryti sutartis, atitiks patikimo finansų valdymo principą, t. y. kad planuojamos finansuoti veiklos nedubliuos iš viešųjų lėšų (nepriklausomai nuo jų finansavimo šaltinio ar projekto vykdytojo) jau įgyvendintų ar planuojamų finansuoti veiklų, jei toks dubliavimas galėtų reikšti neefektyvų viešųjų lėšų panaudojimą, kad dėl netinkamo planavimo nebūs švaistomos viešosios lėšos, pavyzdžiui, pirmiau finansuojant vienus darbus, paskui kitus, kurie turėtų sugriauti ar perdaryti tai, kas padaryta ir pan. Vertinant tokių planuojamų finansuoti išlaidų tinkamumą finansuoti turi būti įvertintas jų būtinumas, veiklas planuojančio subjekto įtaka neefektyviam planavimui ir kitos aplinkybės. Tinkamai pagrįstais atvejais išlaidos toms pačioms veikloms įgyvendinti gali būti tinkamos finansuoti, pavyzdžiui, statinio remontas, jei ankstesnio remonto garantinis laikotarpis yra pasibaigęs ar pan.

¹ Klasterio sąvoka apibrėžta Lietuvos klasterių plėtros koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 4-131.

5. PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS

12. Projekto vykdytojo ar partnerio sumokamas pirkimo ir (arba) importo PVM laikomas **tinkamomis finansuoti išlaidomis** tuo atveju, jei projekto vykdytojas ar partneris teisės aktų nustatyta tvarka neturi galimybės jo įtraukti į PVM atskaitą, nes:

12.1. Įsigyjamoms prekėms ir paslaugoms skirtos ne ekonominei veiklai. Ekonominė veikla suprantama kaip veikla, kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno). Viešųjų juridinių asmenų (valstybės, savivaldybių, valstybės ar savivaldybių institucijų bei įstaigų, valstybės įsteigtų garantijų institucijų, o įstatymų nustatytais atvejais – ir kitų viešųjų juridinių asmenų) veikla, kurią vykdyti šiuos asmenis įpareigoja teisės aktai, nelaikoma ekonomine veikla. Tačiau tuo atveju, jeigu vykdoma veikla konkuruoja su kitų asmenų tiekiamomis prekėmis ir (arba) teikiamomis paslaugomis ir ji nelaikytina mažareikšme (nustatant veiklos mažareikšmiškumą, rekomenduojama vadovautis Europos Teisingumo Teismo praktika, pavyzdžiui, byla *Ile of Wight C-288/07*), tokia veikla turėtų būti laikoma ekonomine veikla;

12.2. Įsigyjamoms prekėms ir paslaugoms yra skirtos PVM neapmokestinamai veiklai vykdyti. PVM neapmokestinamų veiklų sąrašas pateikiamas Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme;

12.3. sumokėtas pirkimo ir (arba) importo PVM neatskaitomas pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 62 straipsnio nuostatas (pramogoms ir reprezentacijai tenkantis pirkimo ir (arba) importo PVM, už kitą asmenį sumokėtas PVM, pirkimo PVM už lengvąjį automobilį bei keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais paslauga), išskyrus šiame straipsnyje nurodytas kai kurias išimtis.

12¹. Tuo atveju, kai projekto išlaidoms yra taikomas atvirkštinis PVM pagal PVM įstatymo 96 straipsnio 1 dalies nuostatas bei PVM yra tinkamos finansuoti išlaidos, projekto vykdytojas, pateikęs mokėjimo prašymą sąskaitų apmokėjimo būdu, per 7 dienas nuo lėšų gavimo dienos privalo sumokėti į valstybės biudžetą PVM ir įgyvendinančiajai institucijai pateikti apmokėjimą įrodančius dokumentus (t. y. sąskaitos išrašą ir (arba) mokėjimo pavedimą ir (arba) valstybės išdo mokėjimo pavedimo turinį) arba kitus dokumentus įrodančius PVM užskaitymą iš anksčiau susidariusios permokos (Valstybinės mokesčių inspekcijos ataskaitas). Tuo atveju, kai išlaidos apmokamos išlaidų kompensavimo būdu, projekto vykdytojas deklaruodamas patirtas ir apmokėtas išlaidas, privalo įgyvendinančiajai institucijai pateikti PVM apmokėjimą įrodančius dokumentus (t. y. sąskaitos išrašą ir (arba) mokėjimo pavedimą ir (arba) valstybės išdo mokėjimo pavedimo turinį) arba kitus dokumentus įrodančius PVM užskaitymą iš anksčiau susidariusios permokos (Valstybinės mokesčių inspekcijos ataskaitas).

13. Projekto vykdytojo ar partnerio sumokamas pirkimo ir (arba) importo PVM laikomas **netinkamomis finansuoti išlaidomis** tuo atveju, jei projekto vykdytojas ar partneris teisės aktų nustatyta tvarka turi galimybę jį įtraukti į PVM atskaitą, nes:

13.1. Įsigyjamoms prekėms ir paslaugoms skirtos asmens vykdomam PVM apmokestinamam prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui (Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 58 straipsnio 1 dalis). Pirkimo ir (arba) importo PVM priskyrimas tinkamoms ar netinkamoms finansuoti išlaidoms nepriklauso nuo to, ar projekto vykdytojas (partneris) yra PVM mokėtojas, t. y. nesvarbu, ar konkretus projekto vykdytojas (partneris) faktiškai pasinaudos teise į atskaitą;

13.2. PVM sumokėjo partneris ir (arba) projekto vykdytojas, kuriam taikomos Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo XII skyriaus I–III skirsniuose nurodytos specialios PVM schemas (kompensacinio PVM tarifo ūkininkams schema, turizmo paslaugų apmokestinimo schema, naudotų prekių, meno kūrinių, kolekcinų ir antikvarinių daiktų apmokestinimo schema).

14. Jei projekto metu sukurtas rezultatas bus naudojamas tiek PVM apmokestinamai, tiek PVM neapmokestinamai veiklai vykdyti, PVM atžvilgiu laikoma, kad bus vykdoma **mišri veikla**. Tokiu atveju tik dalis sumokėto pirkimo ir (arba) importo PVM gali būti įtraukiama į PVM atskaitą. Vykdam mišrią veiklą:

14.1. tinkamomis finansuoti PVM išlaidomis laikoma pirkimo ir (arba) importo PVM dalis, kurios nėra galimybės įtraukti į PVM apskaitą, jei įmanoma ją tiksliai nustatyti;

14.2. netinkamomis finansuoti PVM išlaidomis laikoma:

14.2.1. atskaitomo pirkimo ir (arba) importo PVM dalis, kurią galima tiksliai nustatyti;

14.2.2. visas pirkimo ir (arba) importo PVM, kai neįmanoma tiksliai nustatyti neatskaitomos sumokėto PVM dalies. Atkreiptinas dėmesys, kad toks PVM gali būti apmokėtas iš Europos Sąjungos fondų ir Europos investicijų banko lėšų bendrai finansuojamų projektų netinkamomis finansuoti pridėtinės vertės mokesčio apmokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-203, nustatyta tvarka, tačiau tokia galimybė taikoma tik valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, valstybinių mokslo ir studijų institucijų bei viešųjų įstaigų, kurių vienas iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, įgyvendinamų projektų netinkamomis finansuoti PVM.

15. Esant tokiai projekto struktūrai, kai projekto vykdytojas teisės į PVM atskaitą neįgyja, tačiau atskaita galėtų pasinaudoti partneris, būtina atsižvelgti į konsoliduotą projekto vykdytojo ir partnerio veiklą. PVM finansavimo klausimas negali priklausyti nuo projekto struktūros. Taigi, jei įmanoma tokia projekto įgyvendinimo struktūra, pagal kurią PVM yra atskaitomas, PVM turėtų būti laikomas netinkamomis finansuoti (pavyzdžiui, kai įgyvendinant projektą PVM apmokestinamai veiklai vykdyti sukuriama infrastruktūra, kurią pirkimo PVM sumokėjęs projekto vykdytojas perduos partneriui, kuris projekto įgyvendinimo metu pirkimo ir (arba) importo PVM nesumokėjo).

16. Esant galimybei pakeisti projekto įgyvendinimo struktūrą, PVM neturėtų būti pripažintas tinkamomis finansuoti. Išimtiniais atvejais, jeigu dėl pagrįstų priežasčių (pavyzdžiui, rangos sutartis negali būti pakeista, nes tai prieštarautų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis) pakeisti projekto įgyvendinimo struktūrą neįmanoma arba būtų ekonomiškai neracionalu (išlaidos padidėtų daugiau, nei būtų įmanoma atskaityti PVM), PVM galėtų būti pripažintas tinkamomis finansuoti.

17. Jei projekto vykdytojas ar partneris projekto įgyvendinimo metu ir pasibaigus projektui (per projektui taikomų investicijų tęstinumo reikalavimų įgyvendinimo laikotarpį) įgyja teisę į PVM atskaitą vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais ir turi galimybę susigrąžinti iš projekto lėšų sumokėtą PVM, net jei tokia galimybė nepasinaudoja, iš projekto lėšų sumokėtas PVM pripažįstamas netinkamomis finansuoti.

18. Projekto vykdytojas projekto įgyvendinimo metu ir pasibaigus projektui (per projektui taikomų investicijų tęstinumo reikalavimų įgyvendinimo laikotarpį) privalo informuoti įgyvendinančiąją instituciją, kad jis arba partneris vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais įgijo teisę į PVM atskaitą ir turi galimybę susigrąžinti iš projekto lėšų sumokėtą PVM, net jei tokia galimybė nepasinaudojo, ir sugrąžinti netinkamomis finansuoti PVM Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatyta tvarka.

19. Netinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomas PVM, kurį sumoka užsienio apmokestinamasis asmuo, kuris apibrėžtas Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme. Netinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomas projekto įgyvendinimo metu ir pasibaigus projektui (per projektui taikomų investicijų tęstinumo reikalavimų įgyvendinimo laikotarpį) iš projekto lėšų užsienyje sumokėtas Lietuvos Respublikos apmokestinamojo asmens PVM, kurį Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo susigrąžino pasinaudodamas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Elektroninių prašymų priėmimo sistema (EPRIS). Apie tokią aplinkybę projekto vykdytojas privalo nedelsdamas informuoti įgyvendinančiąją instituciją.

20. Išsamesnę informaciją dėl įgyvendinant projektą sumokėto pirkimo ir (arba) importo PVM priskyrimo tinkamoms arba netinkamoms finansuoti išlaidoms bei tam tikrų projektų įgyvendinimo schemų analizę galima rasti Rekomendacijų 1 priede „PVM finansavimo iš ES fondų lėšų gairės“.

20¹. Kai projekto išlaidos apmokamos supaprastintai, nustatant jų dydį būtina iš anksto įvertinti PVM įtaką, t. y. nustatyti dydžius su PVM ir (arba) be PVM, dydį be PVM taikant tais atvejais, kai PVM yra netinkamos finansuoti išlaidos. Išsamesnę informaciją apie PVM įtaką supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiams galima rasti „Pridėtinės vertės mokesčio įtakos fiksuotiesiems dydžiams vertinimo gairėse“, kurios skelbiamos ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt. Gairių 2.3 skirsnyje taip pat išnagrinėta PVM įtaka fiksuotiesiems normoms. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 433.1, 433.2 ir 433.3 papunkčiuose nurodytoms fiksuotiesiems normoms (t.y. standartinei, 15 proc. ir 40 proc. fiksuotiesiems normoms, kurios taikomos netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti, žr. Rekomendacijų 9.2 skirsnį) PVM tinkamumas finansuoti įtakos neturi, t. y. šios normos nėra mažinamos, kai įgyvendinant projektą pirkimo ir (arba) importo PVM yra netinkamas finansuoti.

6. DIDŽIAUSIA TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ SUMA IR PROJEKTO PAJAMOS

21. Didžiausia projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma ir didžiausias leistinas skirti projektui finansavimo lėšų dydis (įvertinus projekto vykdytojo (kartu su partneriais) tinkamoms finansuoti išlaidoms apmokėti skiriamą nuosavą įnašą) nustatomi projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu ir įrašomi į projekto sutartį. Didžiausia galima projektui skirtų finansavimo lėšų suma gali būti išmokėta projekto vykdytojui, jeigu jis laiku ir nepažeisdamas sutarties reikalavimų įgyvendina projektą ir tinkamai pagrindžia išlaidas.

22. Vertinant projekto tinkamumą finansuoti, vadovaujantis projekto paraiškoje pateikta informacija, taip pat įvertinamos projekto pajamos. Iš ERPF arba Sanglaudos fondo (toliau – SF) bendrai finansuojamų projektų, kurių tinkamų finansuoti išlaidų suma iki pajamų įvertinimo viršija 1 mln. eurų, planuojamos gauti pajamos apskaičiuojamos vadovaujantis Projektų diskontuotų grynujų pajamų skaičiavimo ir priežiūros metodika, patvirtinta 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolu Nr.35 (2016 m. gegužės 9 d. redakcija).

23. Vertinant iš ESF lėšų bendrai finansuojamų projektų pajamas, tinkamos finansuoti išlaidos sumažinamos grynujų pajamų, kurios tiesiogiai gaunamos projekto įgyvendinimo metu, suma:

23.1. tiesiogiai gaunamomis pajamomis laikomos pajamos, gautos pardavus, nuomojant ar kitaip naudojant projekto lėšomis sukurtą ar įsigytą turtą (jei tokia turto panaudojimo forma nebuvo numatyta sutartyje) arba teikiant projekto lėšomis finansuojamas paslaugas;

23.2. projekto sutartyje nustatytu poprojektiniu laikotarpiu numatomos gauti ar gautos pajamos nėra vertinamos.

24. Iš ESF lėšų bendrai finansuojamų projektų vykdytojams nedraudžiama gauti pajamų iš remiamos veiklos, tačiau rekomenduojama, kad įgyvendinant projektą sukurti (įsigyti) rezultatai (produktai) būtų platinami nemokamai. Projektų finansavimo sąlygų apraše gali būti nustatyti papildomi apribojimai gauti pajamas iš projekto įgyvendinimo metu sukurtų produktų. Tokie reikalavimai turi būti įvertinti tinkamumo finansuoti vertinimo metu ir perkelti į projekto sutartį.

25. Vertinant projekto planuojamas gauti arba gautas pajamas atsižvelgiama į Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriaus 36 skirsnyje „Projekto pajamos“ nustatytas išimtis. Pajamos nėra vertinamos pagal šio skirsnio nuostatas, jei projektui teikiama valstybės pagalba. Jei valstybės pagalba teikiama tik kai kurioms projekto veikloms, ši išimtis taikoma tik šioms projekto veikloms. Tačiau jei valstybės pagalbos teikimo sąlygose (reglamentuose ar Europos Komisijos sprendimuose) nustatomi reikalavimai, susiję su pajamų kontrole, pajamų skaičiavimo reikalavimai taikomi pagal valstybės pagalbos teikimą reglamentuojančių dokumentų nuostatas.

26. Projekto vykdytojo arba partnerių gautos grynosios pajamos, kurios nebuvo įvertintos iš anksto, turi būti grąžintos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriaus 36 skirsnyje nustatytais atvejais ir terminais.

27. Projekto vykdytojo gautos netesybos (bauda, delspinigiai) iš trečiųjų šalių, kurios kompensuoja projekto vykdytojo patirtą žalą dėl trečiųjų šalių įsipareigojimų neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo, nėra laikomos projekto pajamomis ir nesumažina projekto tinkamų finansuoti išlaidų sumos, jeigu dėl to nesumažėja prekių tiekėjui, paslaugų teikėjui ar rangovui atliekamo mokėjimo suma.

28. Projekto pajamomis taip pat nėra laikomos projekto vykdytojo dėl supaprastintai apmokamų išlaidų sutaupytos lėšos.

7. PROJEKTO IŠLAIDŲ APSKAITA, DOKUMENTŲ RENGIMAS IR SAUGOJIMAS

29. Projekto išlaidų apskaita turi būti vykdoma skaidriai, sąžiningai ir teisingai, atsižvelgiant į projekto sutarties, sutarčių su projekto partneriais, ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus. Visi su projektu susiję ūkiniai įvykiai ir ūkinės operacijos turi būti registruojami projekto vykdytojo ar partnerio apskaitoje bei pagrįsti apskaitos dokumentais.

30. Projekto vykdytojas kredito įstaigoje turi turėti atskirą sąskaitą projektui skiriamo finansavimo lėšoms tvarkyti tuo atveju, jeigu numatoma už projektą išmokėti avansą ir (ar) taikyti sąskaitų apmokėjimo būdą. Kai projekto vykdytojas yra biudžetinė įstaiga, ji gali atskiroje kredito įstaigos sąskaitoje laikyti daugiau nei vienam iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamam projektui skiriamas lėšas, užtikrindama atskirų projektų lėšų apskaitos atskyrimą. Kai projektas įgyvendinamas viešojo ir privataus

sektorių partnerystės būdu, projekto vykdytojas turi turėti sąlyginio deponavimo sąskaitą, kaip numatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 217 punkte.

31. Su projektu susijusios operacijos yra laikomos projekto vykdytojo bendros buhalterinės apskaitos sudėtine dalimi. Su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai turi būti lengvai atskiriami nuo kitų, įprastinių, projekto vykdytojo operacijų arba su kitais projekto vykdytojo vykdomais projektais susijusių operacijų. Projekto operacijų apskaitai tvarkyti rekomenduojama naudoti atskiras sąskaitų plano subsąskaitas arba kitus atskyrimo būdus, pavyzdžiui, kodavimą. Šiame punkte nurodyti reikalavimai netaikomi išlaidoms, kurios apmokamos supaprastintai, taip pat kitais išimtiniais atvejais, nurodytais Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 216 punkte.

32. Su projektu susijusių išlaidų ar pinigų judėjimo apskaitai tvarkyti rekomenduojama naudoti dvejetainį įrašą. Projektų vykdytojai, kurie pagal Lietuvos Respublikos įstatymus dvejetainio įrašo naudoti neprivalo, gali apskaitą tvarkyti įprasta tvarka.

33. Jeigu projekto išlaidoms ar jų daliai taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, projekto vykdytojas šių išlaidų buhalterinę apskaitą tvarko vadovaudamasis ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, tačiau mokėjimo prašymuose nurodomą tinkamų finansuoti išlaidų sumą apskaičiuoja pagal projekto sutartyje nustatytus supaprastintai apmokamų išlaidų (įkainių, sumų, normų) dydžius. Projekto vykdytojas neturi atskirti tokių išlaidų apskaitos nuo kitų, įprastinių, savo operacijų.

34. Įgyvendinančiosioms institucijoms pateikiamos projekto tinkamų finansuoti išlaidų patvirtinimo dokumentų kopijos neprivalo būti tvirtinamos. Projekto vykdytojas ar partneris neturi pasirašyti paslaugų teikėjo, prekių tiekėjo ar rangovo sąskaitų, kurių kopijos teikiamos įgyvendinančiajai institucijai, tačiau turi jas patikrinti.

35. Jeigu kaip išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai pateikiami sąskaitos banke išrašai iš elektroninės bankininkystės sistemos, jie privalo turėti visus privalomus rekvizitus, nurodytus Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje.

36. Jeigu kaip išlaidų patvirtinimo dokumentai teikiamos projekto vykdytojo ar partnerio parengtos (užpildytos) pažymos, jos turi būti pasirašytos projekto vykdytojo ar partnerio, o kai projekto vykdytojas ar partneris yra organizacija (įmonė, įstaiga) – jos vadovo arba jo įgalioto asmens. Pažymose užtenka nurodyti išlaidų patvirtinimo dokumentų numerius ir datą (jeigu taikoma), o pačių dokumentų pateikti nereikia, jeigu atsakingos institucijos nenustato kitaip.

37. Rekomenduojamos naudoti pažymų formos pateikiamos ES struktūrinių fondų svetainės skyriaus „Dokumentai“ srities „Projektų valdymas“ kategorijoje „Kitos formos“.

37¹. Jeigu už prekes, paslaugas ar darbus atsiskaitoma faktoringo būdu, t. y. projekto vykdytojas ar partneris lėšas perveda ne tiesiogiai paslaugų teikėjui, prekių tiekėjui ar rangovui, o faktoriui, kartu su mokėjimo prašymu projekto vykdytojas ar partneris be Rekomendacijų 205 punkto 3 lentelėje nurodytų kitų dokumentų įgyvendinančiajai institucijai turėtų pateikti:

37¹.1. dokumentą, kuriuo remiantis galima nustatyti, kad projekto vykdytojas ir paslaugų teikėjas, prekių tiekėjas ar rangovas susitarė, kad pagal pastarojo pateiktas sąskaitas už suteiktas paslaugas, patiektas prekes ar atliktus darbus projekto vykdytojas turi mokėti ne tiesiogiai paslaugų teikėjui, prekių tiekėjui ar rangovui, o faktoriui (pvz., susitarimo dėl faktoringo sutarties taikymo kopiją);

37^{1.2.} paslaugų teikėjo, prekių tiekėjo ar rangovo pagal sutartį išrašytų sąskaitų faktūrų už suteiktas paslaugas, pateiktas prekes ar atliktus darbus kopijas;

37^{1.3.} išlaidas deklaruojant išlaidų kompensavimo būdu taip pat turi būti pateikiami pagal paslaugų teikėjo, prekių tiekėjo ar rangovo išrašytas sąskaitas faktūras projekto vykdytojo faktoriui atliktus mokėjimus įrodantys dokumentai.

37^{1.4.} Kai projekto vykdytojas išlaidas deklaruoja sąskaitų apmokėjimo būdu, projekto vykdytojas faktoriui atliktus mokėjimus įrodančius dokumentus turi pateikti po to, kai iš įgyvendinančiosios institucijos gavęs lėšas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 214.2 papunktyje nustatytais terminais jas sumoka faktoriui.

37^{2.} Tarpusavio skolų užskaitymo aktas gali būti laikomas išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentu tik tuo atveju, kai užskaita yra abipusė, t. y. kai užskaitos aktą pasirašo ir užsakovas, ir tiekėjas. Tarpusavio skolų užskaitymo aktu dengiamos išlaidos turi būti įtrauktos į buhalterinę apskaitą (Buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio 2 dalis), o užskaitymo aktas turėti visus privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus (Buhalterinės apskaitos įstatymo 13 straipsnio 1 dalis), pavyzdžiui, turi būti nurodyta akto pasirašymo data, atsiskaitančių įmonių rekvizitai, užskaitoma išlaidų suma, sąskaita faktūra (-os), pagal kurią (-ias) patirtos išlaidos užskaitomos, arba kodėl tam tikra suma nepervedama tiekėjui (netesybos) ir kt.

38. Jeigu tik dalis patiriamų išlaidų yra susijusi su projektu, ši dalis privalo būti aiškiai ir argumentuotai nustatyta kaip faktinis dydis arba taikant *pro rata* (proporcingo išlaidų priskyrimo) principą. Norėdamas taikyti *pro rata* principą, pareiškėjas ar projekto vykdytojas arba partneris turi įgyvendinančiajai institucijai pateikti išlaidų *pro rata* metodiką ir nurodyti, kad netinkamų finansuoti išlaidų dalis bus apmokėta kitomis nei projektui skirtu finansavimo lėšomis.

Pavyzdžiui, projektui vykdyti naudojamų patalpų nusidėvėjimo sąnaudų ar nuomos išlaidų dalį rekomenduojama skaičiuoti nuo patalpų ploto (projektui vykdyti naudojamo ploto dalis nuo bendro patalpų ploto). Taip pat rekomenduojama atsižvelgti į tai, kiek laiko patalpos naudojamos projekto reikmėms (pavyzdžiui, jei projekto vykdymo reikmėms patalpos naudojamos tik pusę darbo dienos, projektui galima priskirti tik ½ naudojamų patalpų nusidėvėjimo (nuomos) išlaidų).

Jei darbui įgyvendinant projektą skiriama tik dalis darbo laiko pagal darbo sutartį, tai darbo užmokesčio išlaidas rekomenduojama skaičiuoti proporcingai dirbtam laikui (darbuotojo darbo vykdant projektą laikas nuo bendro darbuotojo darbo laiko).

39. Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VII skyriaus 42 skirsnyje nustatyta tvarka.

8. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO BŪDAI

40. Mokėjimai projekto vykdytojui vykdomi pagal jo įgyvendinančiajai institucijai teikiamus mokėjimo prašymus.

41. Projekto išlaidos gali būti apmokamos šiais būdais (konkretus kiekvienam projektui taikytinas mokėjimo būdas ar atskiri būdai pagal skirtingas biudžeto eilutes nustatomi projekto sutartyje):

41.1. išlaidų kompensavimo būdu, – kai projekto vykdytojas deklaruoja realias (faktiškai patirtas ir apmokėtas) išlaidas;

41.2. sąskaitų apmokėjimo būdu, – kai projekto vykdytojas deklaruoja realias (faktiškai patirtas, bet dar neapmokėtas) išlaidas.

42. Išlaidos, kurioms taikomas supaprastintas apmokėjimas, yra apmokamos tik išlaidų kompensavimo būdu (išskyrus atvejus, kai deklaruojamos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą, apskaičiuojamos nuo sąskaitų apmokėjimo būdu deklaruotų išlaidų – tokios išlaidos gali būti apmokamos tik proporcingai mokėjimo prašymuose (įskaitant ir anksčiau patvirtintus mokėjimo prašymus) patvirtintoms tinkamoms finansuoti išlaidoms, nuo kurių jos yra apskaičiuojamos).

43. Supaprastintai išlaidos gali būti apmokamos šiais būdais (toliau kartu – fiksuotieji dydžiai):

43.1. pagal fiksuotuosius projekto išlaidų vieneto įkainius (toliau – fiksuotieji įkainiai);

43.2. pagal fiksuotąsias projekto išlaidų sumas (toliau – fiksuotosios sumos);

43.3. pagal fiksuotąsias projekto išlaidų normas (toliau – fiksuotosios normos).

9. SUPAPRASTINTAI APMOKAMOS IŠLAIDOS

44. Išlaidos supaprastintai gali būti apmokamos tik tais atvejais, jeigu galimybė išlaidas apmokėti supaprastintai iš anksto (iki projekto sutarties sudarymo) nustatyta projektų finansavimo sąlygų apraše, aiškiai nurodant jų taikymo sritį, arba kai tokia galimybė nustatoma projektų finansavimo sąlygų apraše sudarius projekto sutartį, jei aiškiai atskiriamas naujai nustatytų supaprastintai apmokamų išlaidų taikymo laikotarpis. Projektų finansavimo sąlygų apraše (arba dokumente, kuriuo apraše nurodyta vadovautis) nustatomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai, jų taikymo sąlygos (įskaitant galimybę juos keisti sudarius projekto sutartį). Nustačius, kad supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos buvo netinkamai nustatyti (tais atvejais, kai dydis turėjo būti mažesnis arba kitaip taikomas), patikslintas dydis ar jo taikymo sąlygos turi būti taikomi jau įgyvendinamiems projektams nuo dydžio ar jo taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos.

45. Projekto išlaidos negali būti apmokamos supaprastintai, jeigu jos patiriamos išimtinai vykdant pirkimus, t. y. jeigu projektą pilna apimtimi įgyvendina ne pats projekto vykdytojas, o paslaugų teikėjai, prekių tiekėjai ar rangovai. Jeigu projektą įgyvendina pats projekto vykdytojas, t. y. visiškai kontroliuoja projekto valdymą ir įgyvendinimą, išlaidos gali būti apmokamos supaprastintai, net jeigu kai kurios išlaidos patiriamos vykdant pirkimus.

1 pavyzdys: Profesinio mokymo projekte fiksuotasis valandinis profesinio mokymo įkainio dydis, į kurį įeina lektorių darbo užmokesčio, patalpų išlaikymo ar nuomos, mokymo priemonių įsigijimo ir panašios išlaidos, gali būti nustatomas ir taikomas tuo atveju, jeigu profesinį mokymą organizuoja ir vykdo projekto vykdytojo ar partnerio darbuotojai, t. y. jeigu nėra perkamas visas profesinio mokymo teikimo ir organizavimo paslaugos paketas. Tačiau į fiksuotojo įkainio dydį gali būti įskaičiuotos tam tikrų prekių ar paslaugų įsigijimo išlaidos (pavyzdžiui, mokymo patalpų nuomos paslaugų, turimų patalpų valymo ir priežiūros paslaugų ir pan. išlaidos).

2 pavyzdys: fiksuotoji suma gali būti nustatoma ir taikoma apskaičiuojant renginio, už kurio organizavimą (dalyvių kvietimą, registravimą, programos rengimą, atskirų pirkimų (renginio patalpų nuomos, dalyvių maitinimo ir pan.) vykdymą ir kitas organizacines veiklas) yra atsakingas pats projekto vykdytojas, t. y. dėl viso renginio organizavimo nėra sudaroma sutartis su paslaugos teikėju perkant renginio organizavimo paslaugų paketą, išlaidas.

46. Tos pačios išlaidos negali būti apmokamos daugiau negu vieną kartą pagal skirtingus supaprastinto išlaidų apmokėjimo būdus, t. y. jie negali būti taikomi toms pačioms išlaidoms.

Pavyzdžiui, jeigu įgyvendinant projektą taikomi fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai ir fiksuotoji stažuotės suma, į fiksuotąją stažuotės sumą negali būti įskaičiuotos darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos pagal fiksuotuosius įkainius.

47. Kai išlaidos apmokamos supaprastintai, projekto vykdytojas įgyvendinančiajai institucijai neteikia išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų (išskyrus atvejus, kai šių dokumentų reikia kiekybinio rezultato pasiekimui ir (ar) projekto (veiklos) ar jo dalies įgyvendinimui įrodyti, taip pat pastebėjus signalus žiniasklaidoje ar kilus kitų įtarimų, kad projekto vykdytojas patirdamas šias išlaidas nesilaiko teisės aktų ar deklaruoja tas pačias išlaidas daugiau nei vieną kartą).

48. Jeigu projekto vykdytojo faktiškai patirtos išlaidos (įvykdžius pirkimus įsigytos prekės ar paslaugos, apskaičiuotas darbo užmokestis, kitos išmokos ir pan.) yra didesnės už apskaičiuotas taikant nustatytus fiksuotuosius dydžius, skirtumas yra apmokamas iš projekto vykdytojo nuosavų lėšų.

49. Projekto vykdytojui ar partneriui nepanaudojus visų lėšų, gautų pagal fiksuotuosius dydžius, lėšų likutį jis gali panaudoti kitoms projekto išlaidoms apmokėti, jei jos nėra apmokamos iš kitų projektui skirtų lėšų, kitoms paties vykdomų projektų išlaidoms arba kitoms projekto vykdytojo ar partnerio reikmėms apmokėti, jei tokios išlaidos yra būtinos ir nėra apmokamos iš kitiems projektams skirtų lėšų arba iš kitų finansavimo šaltinių. Atlikdamas šiuos veiksmus projekto vykdytojas ar partneris privalo laikytis teisės aktų, reglamentuojančių jo buhalterinę apskaitą.

50. Įvertinęs faktiškai patirtas išlaidas, projekto vykdytojas taip pat turi teisę, suderinęs su įgyvendinančiąja institucija, grąžinti lėšas (ar jų dalį), kurios buvo gautos supaprastintai apmokant išlaidas.

9.1. FIKSUOTŪJŲ ĮKAINIŲ IR FIKSUOTŪJŲ SUMŲ TAIKYMAS

51. Galimybė taikyti fiksuotuosius įkainius ir fiksuotąsias sumas nustatoma projektų finansavimo sąlygų apraše.

52. Fiksuotieji įkainiai ir fiksuotosios sumos negali būti nustatomi 1 išlaidų kategorijoje „Žemė“, 2 išlaidų kategorijoje „Nekilnojamasis turtas“, taip pat 7 išlaidų kategorijoje „Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą“.

53. Jeigu fiksuotųjų įkainių ar fiksuotųjų sumų dydžiai yra iš anksto nustatyti ir taikytini visiems pagal projektų finansavimo sąlygų aprašą finansuojamiems projektams, projektų finansavimo sąlygų apraše ministerija nurodo:

53.1. tikslų fiksuotojo įkainio ar fiksuotosios sumos pavadinimą (pavyzdžiui, darbo užmokesčio išlaidų fiksuotasis įkainis mokslinių tyrimų projektuose);

53.2. biudžeto išlaidų kategoriją, kurioje taikomi fiksuotieji įkainiai ar fiksuotosios sumos;

53.3. fiksuotųjų įkainių – kiekybinio rezultato matavimo vienetą;

53.4. fiksuotųjų sumų – reikalaujamą pasiekti veiklos įgyvendinimo rezultatą (gali būti apibūdintas vienu ar keletu požymių);

53.5. fiksuotųjų įkainių ar fiksuotųjų sumų dydžius;

53.6. nuorodą į teisės aktų analizės ar atlikto tyrimo rezultatus, kuriais remiantis nustatomas fiksuotojo įkainio ar fiksuotosios sumos dydis (projektų finansavimo sąlygų apraše gali būti nenurodyta 53.3, 53.4 ir 53.5 papunkčių informacija, jei ji nurodyta teisės aktų analizėje ar atliktame tyrime).

54. Projektų finansavimo sąlygų apraše rekomenduojama nustatyti projekto vykdytojo teikiamus dokumentus, kuriais įrodomas fiksuotojo įkainio kiekybinio rezultato pasiekimas ar projekto veiklos įgyvendinimas (rezultato pasiekimas) taikant fiksuotąją sumą (projektų finansavimo sąlygų apraše jie gali būti nenurodyti, jei tai nurodyta teisės aktų analizėje ar atliktame tyrime).

1 pavyzdys: nustatomas fiksuotasis įkainis:

Fiksuotojo įkainio pavadinimas: Fiksuotasis socialinio darbuotojo darbo užmokesčio įkainis.

Biudžeto išlaidų kategorija: 5. Projekto vykdymas.

Fiksuotojo įkainio dydis: 5,79 Eur / val. (vadovaujantis 2013-12-10 Fiksuotųjų socialinių darbuotojų darbo užmokesčio įkainių nustatymo tyrimo išvadomis (tyrimas nurodytas tik kaip pavyzdys)).

Fiksuotojo įkainio matavimo vienetas: 1 darbo valanda (įskaitant kasmetinių atostogų, pirmų dviejų ligos dienų, už kurias pašalpa moka darbdavys, ir teisės aktuose nustatytų papildomų poilsio dienų auginantems du ar daugiau vaikų iki 12 metų arba neįgalų vaikų iki 18 metų laiką).

Dokumentai, kuriais įrodomas fiksuotojo įkainio kiekybinio rezultato pasiekimas: 1) dokumentinis įrodymas apie asmenų įgyvendinant projektą išdirbtą valandų skaičių; 2) dokumentai, kuriuose nustatomos asmens darbo funkcijos, pavyzdžiui, darbo sutartys arba jų išrašai, projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl darbuotojų paskyrimo dirbti prie projekto (jeigu taikoma), kuriame turėtų būti nurodytos darbuotojo pareigos įgyvendinant projektą, projekto numeris ir (arba) pavadinimas, darbo prie projekto trukmė. Siekiant palengvinti išlaidų skaičiavimą, taip pat gali būti teikiama rekomenduojamos formos suvestinė pažyma, kurioje nurodoma darbuotojo vardas, pavardė, pareigybė, per ataskaitinį laikotarpį dirbtų valandų skaičius.

2 pavyzdys: nustatoma fiksuotoji suma:

Fiksuotosios sumos pavadinimas: Fiksuotoji suma projekto viešinimo renginiui.

Biudžeto išlaidų kategorija: 6. Informavimas apie projektą.

Fiksuotosios sumos dydis: 1158,48 Eur (vadovaujantis 2014-01-21 Supaprastintų apmokėjimo būdų taikymo viešinimo renginiams tyrimo išvadomis (tyrimas nurodytas tik kaip pavyzdys)).

Veiklos įgyvendinimo rezultatas: Organizuotas projekto viešinimo renginys (minimalus renginio dalyvių skaičius – 50; minimali renginio trukmė – 4 val.).

Dokumentai, kuriais įrodomas projekto veiklos įgyvendinimas: 1) viešinimo renginio programa, kurioje nurodyta renginio data ir vieta, dienotvarkė; 2) renginio dalyvių sąrašas, nurodant dalyvio vardą, pavardę, kontaktinę informaciją, su dalyvio parašu; 3) ne mažiau kaip 1 renginio nuotrauka, kurioje užfiksuoti renginio dalyviai ir pranešėjas (-ai).

55. Pareiškėjas turi teisę paraiškoje nurodyti mažesnius fiksuotųjų įkainių ir fiksuotųjų sumų dydžius negu projektų finansavimo sąlygų apraše nurodyti dydžiai.

56. Jeigu fiksuotųjų įkainių ar fiksuotųjų sumų dydžiai nustatomi atskirai kiekvienam projektui jo tinkamumo finansuoti vertinimo metu vadovaujantis projekto biudžete pareiškėjo pateiktais duomenimis, kurie yra patikimi ir gali būti patikrinami (gali būti taikoma, kai didžiausia galima projektui skiriamo finansavimo suma neviršija 100 000 eurų), projektų finansavimo sąlygų apraše fiksuotųjų įkainių dydžiai nėra nustatomi. Šiuo atveju projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu taip pat turi būti nustatomi fiksuotojo įkainio matavimo vienetas ir fiksuotosios sumos veiklos įgyvendinimo rezultatas, bei dokumentai, reikalingi šiam rezultatui pagrįsti.

57. Vadovaujantis projektų finansavimo sąlygų aprašu paraiškoje ir (arba) projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatyti projekto fiksuotųjų įkainių ar fiksuotųjų sumų dydžiai nurodomi projekto sutartyje.

58. Išlaidos pagal fiksuotuosius įkainius pripažįstamos tinkamomis finansuoti proporcingai pasiektiems kiekybiniais rezultatams.

59. Išlaidos pagal fiksuotąją sumą pripažįstamos tinkamomis finansuoti visa apimtimi tuo atveju, jei projekto vykdytojas pasiekia projekto sutartyje nurodytą veiklos įgyvendinimo rezultatą; priešingu atveju visos išlaidos pagal fiksuotąją sumą nėra tinkamos finansuoti.

60. *Neteko galios nuo 2018 m. rugsėjo 5 d.*

61. Esant galimybei, jeigu įmanoma nustatyti kiekybinio rezultato matavimo vieneta, rekomenduojama taikyti fiksuotuosius įkainius, kadangi taikant fiksuotąsias sumas yra didesnė rizika, kad visos supaprastintai apmokamos išlaidos bus pripažintos netinkamomis finansuoti (negalimas proporcingas iš dalies pasiektų rezultatų apmokėjimas taikant fiksuotąją sumą). Nesant galimybės taikyti fiksuotųjų įkainių, rekomenduojama vietoj vienos projekto fiksuotosios sumos numatyti keletą mažesnės apimties fiksuotųjų sumų. Fiksuotąsias sumas tikslinga taikyti trumpos trukmės projektams.

62. Jeigu projekto vykdytojas deklaruoja mažesnę, negu planuota, fiksuotojo įkainio matavimo vienetų skaičių arba mažiau fiksuotosios sumos veiklos vienetų, t. y. patiria mažiau, negu planuota, išlaidų, apmokamų taikant fiksuotuosius įkainius arba fiksuotąsias sumas, sutaupytos lėšos gali būti perkeltos į kitas projekto biudžeto eilutes ar kategorijas, keičiant projekto sutartį Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus 19 skirsnyje nustatyta tvarka.

Pavyzdžiui, nustatytas fiksuotasis tyrėjo darbo užmokesčio įkainis yra 20,27 Eur / val. Projekto paraiškoje buvo numatyta, kad tyrėjas dirbs 1000 val., tačiau planuotas projekto rezultatas pasiektas dirbus 950 val. Esant poreikiui, sutaupytos lėšos ($50 * 20,27 = 1013,50$ Eur) gali būti perkeltos į kitą biudžeto eilutę (kategoriją).

Pavyzdžiui, nustatyta informacinio renginio išlaidų fiksuotoji suma yra 115,85 Eur, iš viso įgyvendinant projektą numatyta, kad vyks 20 tokių renginių ($20 * 115,85 = 2317,00$ Eur), tačiau

projekto įgyvendinimo metu paaiškėja, kad tokio renginių skaičiaus nereikia, užtenka 10 renginių. Esant poreikiui, sutaupytos lėšos ($10 * 115,85 = 1158,50$ Eur) gali būti perkeltos į kitą biudžeto eilutę (kategoriją).

63. Projekto sutartyje nustatytas fiksuotojo įkainio matavimo vienetų skaičius ar fiksuotosios sumos veiklos vienetų skaičius gali būti padidintas sutaupytas lėšas perkeliant iš kitų biudžeto eilučių (kategorijų) keičiant projekto sutartį Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus 19 skirsnyje nustatyta tvarka.

9.2. FIKSUOTOSIOS NORMOS TAIKYMAS

64. Gali būti taikomos tokios fiksuotosios normos:

64.1. **„standartinė fiksuotoji norma“** netiesioginėms (projekto administravimo ir susijusioms) išlaidoms apmokėti, kuri nustatoma (procentais), neviršijant Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 priede nustatytų ribų (skirtingos fiksuotosios normos yra nustatytos iš ESF bendrai finansuojamiems projektams ir iš ERPF ar SF bendrai finansuojamiems projektams);

64.2. **„15 procentų fiksuotoji norma“** netiesioginėms išlaidoms apmokėti, kurios dydis – 15 procentų projektą vykdančio personalo darbo apmokėjimo (darbo užmokesčio, kaip jis apibrėžtas šių Rekomendacijų 11.6 skyriuje, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų, atlygio pagal paslaugų, įskaitant autorines, sutartis) išlaidų;

64.3. **„40 procentų fiksuotoji norma“** daliai tinkamų finansuoti projekto išlaidų apmokėti (įskaitant netiesiogines išlaidas), kai fiksuotoji norma sudaro 40 procentų projektą vykdančio personalo išlaidų (vykdančiojo personalo išlaidomis laikomos vykdančiojo personalo darbo užmokesčio, kaip jis apibrėžtas šių Rekomendacijų 11.6 skyriuje, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų, arba atlygio pagal paslaugų, įskaitant autorines, sutartis išlaidos). Projekto, kuriam taikoma „40 procentų fiksuotoji norma“ išlaidas gali sudaryti tik vykdančiojo personalo išlaidos ir išlaidos pagal šią fiksuotąją normą, o kai projektas bendrai finansuojamas iš ESF arba ERPF – ir dalyviams mokami atlyginimai ir išmokos. Ši fiksuotoji norma netaikoma vykdančiojo personalo išlaidoms, apskaičiuotoms remiantis kita fiksuotąja norma;

64.4. **„individuali fiksuotoji norma“** netiesioginėms ir (arba) daliai tiesioginių projekto išlaidų apmokėti, kuri nustatoma individualiai kiekvienam projektui, vadovaujantis jo biudžetu; ši norma gali būti taikoma, kai didžiausia galima projektui skiriama finansavimo suma (įskaitant išlaidas, apmokamas pagal fiksuotąją normą) neviršija 100 000 eurų;

64.5. **„20 procentų fiksuotoji norma“** vykdančiojo personalo darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti (iki 20 procentų visų kitų tiesioginių išlaidų);

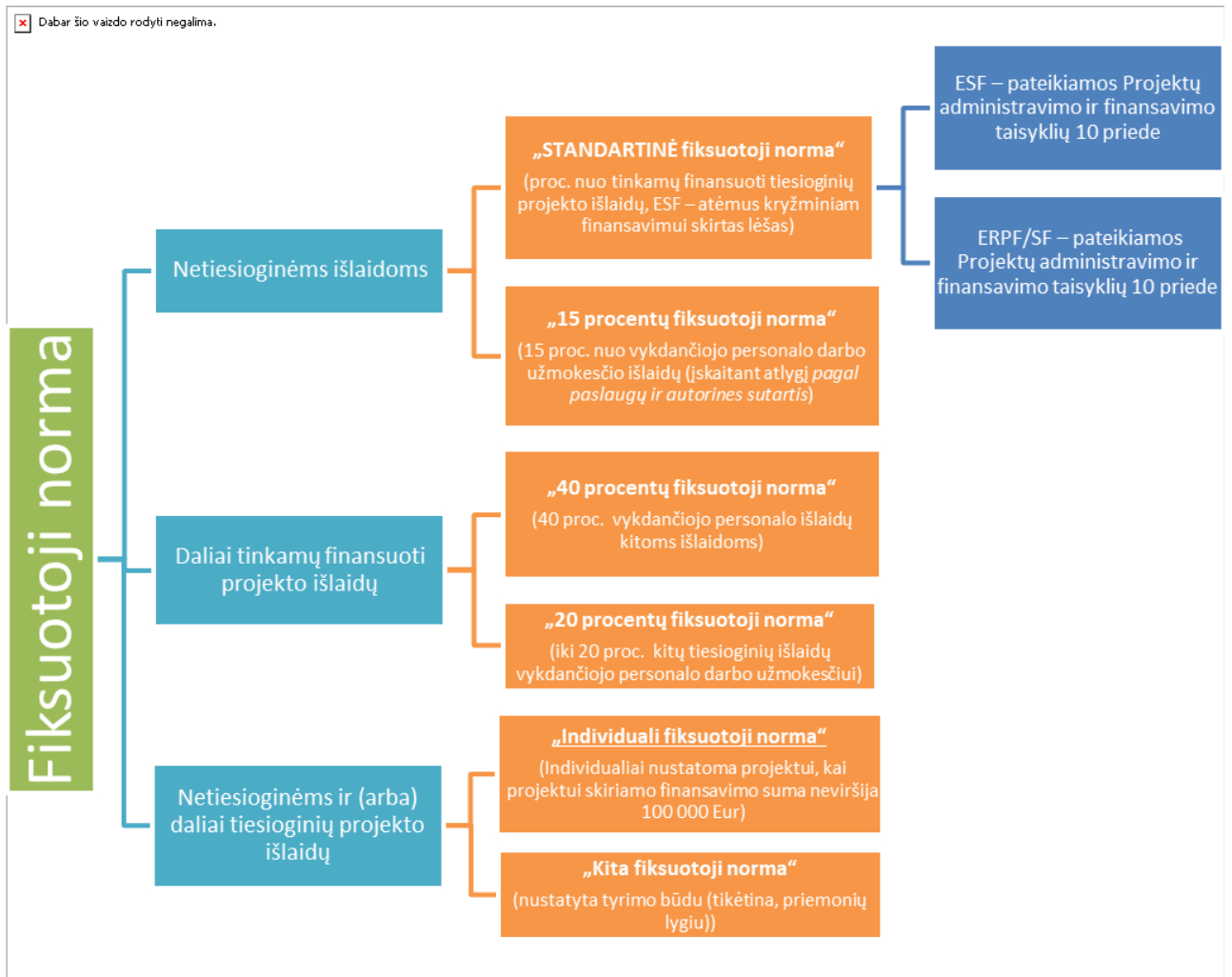
64.6. **„kita fiksuotoji norma“** netiesioginėms ir (arba) daliai tiesioginių projekto išlaidų apmokėti, kai fiksuotoji norma nustatoma vadovaujantis atlikto reprezentatyvaus tyrimo rezultatais ar Lietuvos Respublikos ar ES teisės aktuose ar kituose dokumentuose galiojančia schema.

65. Galimybė taikyti konkrečią fiksuotąją normą ir išlaidų rūšys, kurioms taikoma fiksuotoji norma (-os), nustatomos projektų finansavimo sąlygų apraše. Išskyrus šių Rekomendacijų 64.4 papunktyje

nurodytą atvejį, projektų finansavimo sąlygų apraše yra nustatomi ir fiksuotosios normos dydžiai (arba duodama nuoroda į juos nustatantį dokumentą).

66. Projektui taikoma fiksuotoji norma nustatoma projekto sutartyje.

1 schema. Fiksuotosios normos taikymo galimybės

Standartinės netiesioginių išlaidų fiksuotosios normos taikymas

67. Išlaidų, kurios priskiriamos netiesioginėms ir, jei yra tinkamos finansuoti, turi būti apmokamos taikant fiksuotąją normą, sąrašas nurodytas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 435 punkte, ir šių Rekomendacijų 10 skyriaus 1-oje lentelėje ir jis nėra baigtinis.

68. ESF ir ERPF ar SF projektų netiesioginėms išlaidoms taikomos standartinės fiksuotosios normos (kai taikomos vadovaujantis šių Rekomendacijų 64.1 papunkčiu nurodytos fiksuotosios normos) yra nustatytos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 priede ir projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatomos atsižvelgiant į projekto tinkamų finansuoti išlaidų sumą, kryžminio finansavimo dalį (tik ESF) bei projekto veiklų rangos išlaidų dalį. Supaprastintai apmokamos išlaidos nėra laikomos projekto veiklų rangos išlaidomis.

69. Žinodamas tiesioginių projekto išlaidų sumą bei preliminarią veiklų rangos dalį, pareiškėjas gali apskaičiuoti preliminarią projektui taikytiną netiesioginių išlaidų fiksuotąją normą.

Pavyzdžiui, ERPF projekto pareiškėjas apskaičiavo, kad jo projekto tiesioginių išlaidų suma sudaro 144 810 Eur, o perkamų išteklių dalis – 72 405 Eur (50 proc. tiesioginių projekto išlaidų). Vadovaudamasis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 priedu, projekto vykdytojas netiesioginėms išlaidoms preliminariai pritaikė 11,35 proc. netiesioginių išlaidų fiksuotąją normą. Tokiu atveju apskaičiuota visa projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma (įskaitant pagal fiksuotąją normą apmokamas netiesiogines išlaidas) sudarys $144\ 810 + 16\ 435,94 = 161\ 245,94$ Eur, o projekto veiklų rangos išlaidų dalis – 44,9 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų, t. y. projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma patenka į intervalą, kuriam esant projekto netiesioginėms išlaidoms taikoma 11,35 proc. fiksuotoji norma.

Tačiau jeigu ERPF projekto tiesioginių išlaidų suma sudaro 165 083 Eur, o veiklų rangos išlaidų dalis išlieka ta pati: 50 proc., t. y. 82 541,5 Eur, pritaikius 11,35 proc. netiesioginių išlaidų fiksuotąją normą, visos tinkamos finansuoti projekto išlaidos (kartu su netiesioginėmis) sudarys jau $165\ 083 + 18\ 736,92 = 183\ 819,92$ Eur (veiklų rangos išlaidos – 44,90 proc. šios sumos), t. y. bendra projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma viršija 175 000 Eur ir patenka į kitą vertės intervalą, kuriam esant projekto netiesioginėms išlaidoms taikoma tik 8,31 proc. fiksuotoji norma. Pritaikius 8,31 proc. fiksuotąją normą, projekto netiesioginių išlaidų suma sudarys 13 718,4 Eur, o bendra projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma sudarys $165\ 083 + 13\ 718,4 = 178\ 801,4$ Eur.

Jeigu projektas finansuojamas iš ESF ir jo tiesioginių išlaidų suma sudaro 165 083 Eur, iš jų kryžminio finansavimo dalis – 16 508 Eur (10 proc.), o veiklų rangos išlaidų suma siekia 82 542 Eur, veiklų rangos išlaidų dalis skaičiuojama iš tiesioginių išlaidų sumos atėmus kryžminio finansavimo sumą, t. y. veiklų rangos išlaidų dalis sudarys 55,56 proc. $(82\ 542 / (165\ 083 - 16\ 508) * 100)$. Vadovaudamasis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 priedu, projekto vykdytojas netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti preliminariai pritaikė 24 proc. netiesioginių išlaidų fiksuotąją normą: $(165\ 083 - 16\ 508) * 0,24 = 35\ 658$ Eur netiesioginių išlaidų. Tokiu atveju apskaičiuota projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma (įskaitant pagal fiksuotąją normą apmokamas netiesiogines išlaidas ir atėmus kryžminio finansavimo išlaidas) sudarys $165\ 083 - 16\ 508 + 35\ 658 = 184\ 233$ Eur, t. y. viršys 175 000 Eur ir pateks į kitą vertės intervalą, kuriam esant projekto netiesioginėms išlaidoms taikoma 19 proc. fiksuotoji norma. Pritaikius 19 proc. fiksuotąją normą, projekto netiesioginių išlaidų suma sudarys $(165\ 083 - 16\ 508) * 0,19 = 28\ 229$ Eur, o bendra projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma (atėmus kryžminio finansavimo sumą) sudarys $165\ 083 - 16\ 508 + 28\ 229 = 176\ 804$ Eur.

70. Įgyvendinančioji institucija projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu pareiškėjo apskaičiuotą ir paraiškoje nurodytą fiksuotąją normą gali koreguoti, atsižvelgdama į nustatytą tinkamų finansuoti išlaidų sumą ir projekto veiklų rangos išlaidų dalį.

71. Projekto sutartyje nustatytos standartinės netiesioginių išlaidų fiksuotosios normos dydį įgyvendinančioji institucija dar kartą įvertina tikrindama galutinį mokėjimo prašymą. Nustačius, kad fiksuotoji norma turėjo būti mažesnė ir todėl projekto vykdytojui buvo išmokėta didesnė, nei priklauso, netiesioginių projekto išlaidų suma, išmokėtų lėšų perviršis yra susigrąžinamas. Nustačius, kad dėl sutaupyto projekto išlaidų, padidėjusios kryžminio finansavimo dalies ar sumažėjusios projekto veiklų rangos išlaidų dalies fiksuotoji norma galėtų būti didesnė, fiksuotoji norma nėra keičiama.

Pavyzdžiui, jeigu tikrinant galutinį mokėjimo prašymą paaiškėja, kad projekto veiklų rangos išlaidos sudarė didesnę dalį, negu planuota, arba jeigu įgyvendinant iš ESF finansuojamą projektą buvo patirta mažiau, negu planuota, kryžminio finansavimo išlaidų ir dėl to projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma (atėmus kryžminio finansavimo išlaidas) pateko į kitą vertės intervalą, kuriam esant projekto netiesioginėms išlaidoms turėjo būti taikoma mažesnė fiksuotoji norma, įgyvendinančioji institucija, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis, vienašališkai pakeičia projekto sutartį, nustatydamą mažesnę standartinę fiksuotąją normą, ir projekto vykdytoji išmoka tik likusių netiesioginių išlaidų sumą arba, jeigu buvo išmokėta daugiau, permoką susigrąžina.

72. Vykdamas jungtines priemones, iš ESF finansuojamai projekto išlaidų daliai taikoma standartinė ESF projektų netiesioginių išlaidų fiksuotoji norma, o ERPF ar SF finansuojamai projekto išlaidų daliai – standartinė ERPF ar SF netiesioginių išlaidų fiksuotoji norma. Abi normos skaičiuojamos atsižvelgiant į bendrą projekto tinkamų finansuoti išlaidų sumą, tačiau veiklų rangos išlaidų dalis apskaičiuojama atskirai pagal kiekvienam fondui tenkančią pirkimų dalį. Normos taikomos proporcingai fondų finansuojamoms išlaidų dalims.

Pavyzdžiui, projekto bendra tiesioginių išlaidų suma sudaro 289 620 Eur, iš kurių 144 810 Eur finansuojama ESF lėšomis, o 144 810 Eur – ERPF lėšomis. ESF lėšomis tinkamų finansuoti projekto tiesioginių išlaidų daliai tenka 57 924 Eur veiklų rangos išlaidų (40 proc. ESF išlaidų dalies), o ERPF lėšomis tinkamų finansuoti išlaidų daliai tenka 115 848 Eur veiklų rangos išlaidų (80 proc. ERPF išlaidų dalies).

ESF finansuojamai projekto išlaidų daliai pritaikoma standartinė fiksuotoji norma, sudaranti 16 proc. tiesioginių projekto išlaidų (kadangi bendra projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma, išskyrus kryžminiam finansavimui skirtas lėšas (kryžminio finansavimo jungtinėse priemonėse neturėtų būti), neviršys 435 000 Eur, o veiklų rangos išlaidų dalis – iki 60 proc. ESF finansuojamos projekto dalies tiesioginių išlaidų). Netiesioginės išlaidos iš ESF finansuojamos projekto dalies sudarys $144\ 810 * 0,16 = 23\ 169,60$ Eur.

ERPF finansuojamai projekto išlaidų daliai pritaikoma standartinė fiksuotoji norma, sudaranti 8,31 proc. tiesioginių projekto išlaidų (kadangi bendra projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma neviršys 435 000 Eur, o veiklų rangos išlaidų dalis – iki 85 proc. ERPF finansuojamos projekto dalies visų išlaidų). Netiesioginės išlaidos iš ERPF finansuojamos projekto dalies sudarys $144\ 810 * 0,0831 = 12\ 033,71$ Eur.

Bendra šio projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma: $289\ 620 + 23\ 169,60 + 12\ 033,71 = 324\ 823,31$ Eur.

10. PROJEKTO BIUDŽETO FORMOS PILDYMAS

73. Tinkamos finansuoti projekto išlaidos nurodomos projekto paraiškos punkto „Projekto biudžetas“ lentelėje.

74. Tinkamos finansuoti projekto išlaidos priskiriamos nustatytoms biudžeto išlaidų kategorijoms. Kiekvienam projekto fiziniam veiklos įgyvendinimo rodikliui (toliau – fizinis rodiklis) pasiekti reikalingos išlaidos priskiriamos vienai pasirinktai biudžeto išlaidų kategorijai (6 ir 7 kategorijų išlaidos nėra

priskiriamos fiziniams rodikliams). Kiekvienam projekto biudžete numatytam (t. y. pirmo lygio) fiziniam rodikliui gali būti įvedamas neribotas skaičius detalizuojančių eilučių (t. y. antro lygio fizinių rodiklių). Pirmo lygio fizinio rodiklio vienetų skaičius nėra lygus antro lygio fizinių rodiklių vienetų sumai.

Pavyzdžiui, iš ERPF prašomo finansuoti projekto planuojamas pasiekti projekto fizinis rodiklis – rekonstruotas dvaro pastatas (pagal projekto paraiškos 6 punkto „Projekto loginis pagrindimas“ lentelę fizinis rodiklis Nr. 1.1.1) ir įrengtas bendruomenės užimtumo centras (pagal projekto paraiškos 6 punkto „Projekto loginis pagrindimas“ lentelę fizinis rodiklis Nr. 1.1.2). Yra parengtas rekonstruojamo dvaro techninis projektas. Fiziniam rodikliui Nr. 1.1.1 pasiekti reikalingos išlaidos priskiriamos² 3-iai biudžeto išlaidų kategorijai „Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai“. Šio fizinio rodiklio išlaidoms detalizuoti gali būti sukuriamos papildomos eilutės:

<i>Išlaidų kategorijos ir fizinio rodiklio Nr.</i>	<i>Išlaidų kategorijos ir fizinio rodiklio pavadinimas</i>	<i>Fizinio rodiklio matavimo vnt.</i>	<i>Fizinio rodiklio vnt. skaičius</i>	<i>Tinkamų finansuoti išlaidų suma, eurai</i>	<i>Projekto veikla, vykdoma ne programos įgyvendinimo teritorijoje</i>	<i>Išlaidų pagrindimas*</i>
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kt. darbai			426320		
1.1.1	Rekonstruotas dvaro pastatas	Vnt.	1	426320		
1.1.1.1	Projektavimas, projekto ekspertizė ir statinio projekto vykdymo priežiūra	Vnt.	1	28962		2014 m. sausio 24 d. UAB „Imonė“ projektavimo paslaugų sutartis Nr. 13-265 (pridedama). Statinio projekto vykdymo priežiūra yra būtina, kadangi pastatas yra priskiriamas ypatingų statinių kategorijai. 2014 m. sausio 4 d. UAB „Ekspertizė“ ekspertizės paslaugų sutartis Nr. I-45 (pridedama).
1.1.1.2	Rekonstrukcijos rangos darbai	Vnt.	1	393304		Projekto įgyvendinimo metu planuojama rekonstruoti 478,10 m ² patalpas pagal pridedamą techninį projektą. Darbų kaina grindžiama pagal techninio projekto skaičiuojamąją kainą.
1.1.1.3	Techninė priežiūra	Vnt.	1	4054		Techninę priežiūrą vykdomas asmuo bus įdarbintas darbuotojas. Suma nustatyta pagal UAB „Sistela“ bendruosius normatyvus.
4.	Įranga, įrenginiai ir kt. turtas			44890		
1.1.2.	Įrengtas bendruomenės užimtumo centras	Vnt.	1	44890		
1.1.2.1.	Multimedia įranga	Vnt.	1	1448		Numatoma įsigyti multimedijos ekraną (1 vnt.) ir multimedijos projektorių (1 vnt.). Pateikiami 3 komerciniai pasiūlymai. Pasirinkta 3 pasiūlymų vidutinė kaina.
1.1.2.2.	Baldų komplektas	Vnt.	1	11584		Numatoma įsigyti: Minkštą kampą (vieneto kaina 868,86 Eur – 2 vnt.), stalą (vieneto kaina 289,62 Eur –

² Vadovaujantis šių Rekomendacijų 1 lentele „Projekto biudžeto išlaidų kategorijų aprašas“.

						4 vnt.), knygų spintą (vieneto kaina 289,52 Eur – 8 vnt.), lentynų priemonėms sudėti (vieneto kaina 144,81 – 10 vnt.), ovalų stalą (vieneto kaina 579,24 Eur – 5 vnt.), fotelius (vieneto kaina 289,62 Eur – 7 vnt.). Pateikiami 3 komerciniai pasiūlymai. Pasirinkta 3 pasiūlymų vidutinė kaina.
1.1.2.3.	Kėdės	Vnt.	50	28962		Kėdės gaminamos pagal pridedamą specifikaciją siekiant išlaikyti dvaro stilišką. Pateikiami 3 komerciniai pasiūlymai. Pasirinkta 3 pasiūlymų vidutinė kaina.
1.1.2.4.	Pianinas	Vnt.	1	2896		Pateikiami 3 komerciniai pasiūlymai. Pasirinkta 3 pasiūlymų vidutinė kaina.

* Išlaidoms pagrįsti gali būti nurodomi ir kiti dokumentai, nei pateikiami pavyzdyje.

Pavyzdžiui, iš ESF prašomo finansuoti projekto planuojami pasiekti projekto fiziniai rodikliai – ugdymo karjerai specialistų mokymai (pagal projekto paraiškos 6 punkto „Projekto loginis pagrindimas“ lentelę fizinis rodiklis Nr. 1.1.1), ugdymo karjerai specialistų mokymui reikalinga įranga (fizinis rodiklis Nr. 1.1.2), stažuotė 20 specialistų Norvegijoje (fizinis rodiklis Nr. 1.1.3) ir ugdymo karjerai paslaugos mokiniams (fizinis rodiklis Nr. 2.1.1). Šiems fiziniams rodikliams pasiekti reikalingos išlaidos priskiriamos³ 4-ai ir 5-ai biudžeto išlaidų kategorijoms „Įranga, įrenginiai ir kt. turtas“ ir „Projekto vykdymas“:

Išlaidų kategorijos ir fizinio rodiklio Nr.	Išlaidų kategorijos ir fizinio rodiklio pavadinimas	Fizinio rodiklio matavimo vnt.	Fizinio rodiklio vnt. skaičius	Tinkamų finansuoti išlaidų suma, eurai	Projekto veikla, vykdoma ne programos įgyvendinimo teritorijoje	Išlaidų pagrindimas*
4.	Įranga, įrenginiai ir kt. turtas			3454		
1.1.2	Mokymų įranga	kompl.	1	3454		Ugdymo karjerai specialistų mokymams reikės vieno įrangos komplekto, kurį sudarys 1 interaktyvi lenta (vnt. kaina 1661,25 Eur) ir 1 multimedija (vnt. kaina 1068,99 Eur) su nešiojamuoju kompiuteriu (vnt. kaina 723,76 Eur) (žr. tiekėjų apklausos pažymos Nr. 24).
5.	Projekto vykdymas			1353323		
1.1.1	Ugdymo karjerai specialistų mokymai	val.	168	20272		Ugdymo karjerai specialistų mokymai vyks 7 grupėse x 20 asm. = 140 asm. Vienos grupės mokymų trukmė 24 val. (arba 3 dienos). Bendra mokymų trukmė 168 val. Lektoriaus 1 val. įkainis 86,89 Eur, lektoriams bus mokama pagal autorines sutartis. Valandinis įkainis įvertintas remiantis rinkos įkainių analizės išvadamis (2014-05-19), kurios skelbiamos ESFA svetainėje (valandinis ekspertų darbo įkainis). Apmokėjimas lektoriams – 1 lektorius x 24 val. x 7 grupių x 86,89 Eur / val. = 14597,52 Eur.

³ Vadovaujantis šių Rekomendacijų 1 lentele „Projekto biudžeto išlaidų kategorijų aprašas“.

						130 asm. skiriama x 2 nakvynės x 34,18 Eur nakvynė = 8886,80 Eur. Mokymų dalyvių maitinimui skiriama: 140 asm. x (3 pietūs x 2,84 Eur + 6 kavos pertraukėlės x po 1,82 Eur) = 2721,60 Eur. Mokymams reikalingos priemonės – rašikliai 140 vnt. x 0,57 Eur = 79,80 Eur (paslaugų ir prekių įkainiai apskaičiuoti remiantis tiekėjų apklausos išvadomis, žr. tiekėjų apklausos pažymos Nr. 18, 22).
1.1.3	Stazuotė specialistams	asm.	20	28960	X	Projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytas vienos stazuotės fiksuotasis įkainis – 1448 Eur. Stazuotė vyks Norvegijoje.
2.1.1	Ugdymo karjerai paslaugos mokiniams	asm.	8800	1304091		Mokiniam konsultuoti įdarbinama 19 specialistų pagal atskirą darbo sutartį: 1 visu etatu 20 mėnesių ir 149 specialistai – 0,25 etato pagal skirtingos trukmės darbo sutartis (iš jų 20 dirbs 19 mėnesių, kiti <...>). Specialisto darbo užmokestis už etatą – 1293,44 Eur. Darbo užmokestis apskaičiuotas pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymą.

* Išlaidoms pagrįsti gali būti nurodomi ir kiti dokumentai, nei pateikiami pavyzdyje.

75. Vienai biudžeto išlaidų kategorijai gali būti priskirtos skirtingų tipų išlaidos (išlaidų tipų aprašymas pateikiamas šių Rekomendacijų 11 skyriuje), reikalingos konkrečiam fiziniam rodikliui pasiekti. Biudžeto išlaidų kategorijoms priskiriamų tinkamų finansuoti išlaidų aprašas pateikiamas 1-oje lentelėje. 1 lentelėje nenurodytas tinkamas finansuoti išlaidas pareiškėjas ir (arba) įgyvendinančioji institucija priskiria pasirinktai biudžeto išlaidų kategorijai savo nuožiūra, atsižvelgdami į išlaidų pobūdį.

1 lentelė. Projekto biudžeto išlaidų kategorijų aprašas

Pastaba: be lentelėje nurodytų atvejų, projektų išlaidos ir kitose biudžeto išlaidų kategorijose gali būti priskiriamos kryžminiam finansavimui, jei atitinka kryžminiam finansavimui keliamas sąlygas.

Biudžeto išlaidų kategorija	Pagal biudžeto išlaidų kategoriją tinkamos finansuoti projekto išlaidos	Pastabos
1. Žemė	<ul style="list-style-type: none"> ➤ žemės pirkimo arba nuomos išlaidos; ➤ nepriklausomo turto vertintojo žemės rinkos vertės ataskaitos parengimo išlaidos (jei reikalaujama pateikti ataskaitą); ➤ išlaidos notarui už sandorio įforminimą; ➤ įsigyto žemės sklypo kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos išlaidos ir pan. 	<p>Iš ESF bendrai finansuojamų projektų išlaidos priskiriamos šiai kategorijai tik kryžminio finansavimo atveju.</p> <p>Visos šios kategorijos išlaidos priskiriamos projekto veiklų rangos išlaidoms.</p>
2. Nekilnojamasis turtas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nekilnojamojo turto (pastatų, jų dalies, kitų statinių ir žemės, ant kurios jie pastatyti) pirkimo, nuomos arba finansinės nuomos (lizingo) ir 	<p>Iš ESF bendrai finansuojamų projektų išlaidos priskiriamos šiai kategorijai tik kryžminio finansavimo atveju.</p>

	<p>eksploatavimo išlaidos;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nepriklausomo turto vertintojo nekilnojamojo turto rinkos vertės ataskaitos parengimo išlaidos (jei reikalaujama pateikti ataskaitą); ➤ išlaidos notarui už sandorio įforminimą; ➤ įsigyto nekilnojamojo turto draudimo, kadastrinių matavimų, teisinės registracijos išlaidos ir pan. 	<p>Visos šios kategorijos išlaidos priskiriamos projekto veiklų rangos išlaidoms.</p>
<p>3. Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ statybos, rekonstravimo, remonto (įskaitant kultūros paveldo statinių tvarkomuosius darbus, jų atkūrimo, restauravimo, konservavimo ir pan. darbus), išankstinių darbų (pavyzdžiui, sklypo paruošimo), griovimo ir kt. darbų išlaidos ir su šių veiklų vykdymu susijusios darbo užmokesčio bei komandiruočių išlaidos; ➤ projektavimo, kadastrinių ir geodezinių matavimų, statybinių tyrinėjimų (įskaitant kultūros paveldo objektų tyrimą), energijos vartojimo audito, techninės priežiūros ir projekto vykdymo priežiūros, ekspertizių ir kitos susijusios išlaidos ir su šių veiklų vykdymu susijusio darbo užmokesčio bei komandiruočių išlaidos; ➤ statybos leidimo dokumentai, sukurto turto draudimo išlaidos, pastato (statinio) inventorizacijos ir teisinės registracijos išlaidos ir pan. 	<p>Iš ESF bendrai finansuojamų projektų išlaidos priskiriamos šiai kategorijai tik kryžminio finansavimo atveju.</p> <p>Projekto veiklų rangos išlaidoms priskiriamos tos šios kategorijos išlaidos, kurios patiriamos perkant prekes, paslaugas ar darbus iš išorės prekių tiekėjų, paslaugų teikėjų ar rangovų (išskyrus atlygį pagal autorines ar paslaugų (civilines) sutartis projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims) pagal tas projekto veiklas, kurias visiškai įgyvendina prekių tiekėjai, paslaugų teikėjai ar rangovai.</p>
<p>4. Įranga⁴, įrenginiai ir kt. turtas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos, kitos įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto įsigijimo ir finansinės nuomos (lizingo) išlaidos (įskaitant jų transportavimo, projektavimo, sumontavimo, vietos 	<p>Projekto veiklų rangos išlaidoms priskiriamos tos šios kategorijos išlaidos, kurios patiriamos perkant prekes ir paslaugas iš išorės prekių tiekėjų ir paslaugų teikėjų (išskyrus atlygį pagal</p>

⁴ Įranga ir įrenginiai laikomas kilnojamasis materialusis turtas, naudojamas veiklai vykdyti, toks kaip kilnojami ar stacionarūs daiktai, darbui reikalingi įrankiai, mechanizmai, aparatūra ar prietaisų komplektas, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

1. naudojant pagal paskirtį, jo naudingo tarnavimo laikas, įskaitant priežiūros ir techninės priežiūros laiką, yra ilgesnis nei vieni metai, išskyrus trumpalaikį turtą;
2. naudojamas jis išlaiko savo pradinę formą ir išvaizdą;
3. jį sugadinus, pametus kai kurias dalis ar joms susidėvėjus, jį tikslingiau taisyti, nei keisti visiškai nauju;
4. jis nepraranda savo tapatumo (galimybės atlikti funkcijas) net ir sujungtas į kitą sudėtingesnę vienetą.

	<p>(aikštelės) paruošimo, instaliavimo, paruošimo naudoti, išbandymo, apmokymo naudotis, saugos instruktažo, techninės priežiūros ir susijusias išlaidas), taip pat programinės įrangos kūrimo, informacinių sistemų kūrimo ir (ar) modernizavimo išlaidos (įskaitant informacinių sistemų projektavimo, techninės priežiūros⁵ ir kitas susijusias išlaidas); su šių veiklų vykdymu susijęs darbo užmokestis bei komandiruočių išlaidos;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ tikslinių transporto priemonių⁶ pirkimo, nuomos ir finansinės nuomos (lizingo) išlaidos; ➤ patentų, autorių ir gretutinių teisių, licencijų, prekių ženklų išlaidos; ➤ turto draudimo išlaidos (netaikoma iš ESF bendrai finansuojamiems projektams). 	<p>autorines ar paslaugų (civilines) sutartis projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims) pagal tas projekto veiklas, kurias visiškai įgyvendina prekių tiekėjai, paslaugų teikėjai ar rangovai.</p>
<p>5. Projekto vykdymas</p>	<p>Projekto tiesioginių veiklų, kurių išlaidos nepriskirtos biudžeto 3 ir 4 kategorijoms, vykdymo išlaidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio projektą vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos; ➤ projektą vykdančio personalo komandiruočių, kelionių ar stažuočių išlaidos; ➤ projekto vykdymui reikalingų patalpų nuomos išlaidos; ➤ projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio išlaidos (šios išlaidos galimos tik iš projekto vykdytojo ir 	<p>Projekto veiklų rangos išlaidoms priskiriamos tos šios kategorijos išlaidos, kurios patiriamos perkant prekes ir paslaugas iš išorės prekių tiekėjų ir paslaugų teikėjų (išskyrus atlygį pagal autorines ar paslaugų (civilines) sutartis projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims) pagal tas projekto veiklas, kurias visiškai įgyvendina prekių tiekėjai, paslaugų teikėjai ar rangovai.</p> <p>Šiai kategorijai negali būti priskiriamos išlaidos, kurios priskiriamos 7-ai kategorijai, pavyzdžiui, darbo užmokestis projektą administruojantiems</p>

⁵ Informacinių sistemų kūrimo ir (arba) diegimo techninė priežiūra – tai ekspertinė informacinių sistemų kūrėjo ar diegėjo veiksmų bei sukurtų produktų ar rezultatų priežiūra ir įvertinimas, kuriuos vykdo pats užsakovas arba tam tikslui samdo paslaugų teikėją, atstovaujantį užsakovo interesams.

⁶ Transporto priemonė – bet koks savaeigis mechanizmas ar mechanizmų junginys keleiviams, bagažui ir (arba) kroviniams vežti (Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymas Nr. I-1863). Pagal Dabartinės lietuvių kalbos žodyno trečią elektroninį leidimą (žodyną galima rasti internetiniame puslapyje <http://dz.lki.lt>) „savaeigis“ reiškia pats judantis, kurio nereikia traukti. Tikslinėmis transporto priemonėmis laikomos tokios transporto priemonės, kurios prisideda prie projekto tikslo, uždavinių ir rezultato pasiekimo.

	<p>(arba) partnerio nuosavo įnašo, išskyrus atvejus, kai projektų finansavimo sąlygų apraše nustatyta kitaip);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projekto veiklose dalyvaujančių asmenų komandiruočių, kelionių, dalyvavimo renginiuose ir pan. išlaidos; ➤ tarptautinio partnerio, svečio iš užsienio kelionių ir apgyvendinimo išlaidos; ➤ stipendijos, studento (mokinio) krepšelis, norminė studijų kaina ir kitos projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytos išmokos; ➤ galimybių studijos, investicijų projekto, tyrimų, studijų, metodikų rengimo, mokymų organizavimo ir vykdymo, leidybos ir panašios išlaidos; ➤ mokymo ir ugdymo priemonių bei kito trumpalaikio turto, išskyrus trumpalaikiam turtui priskiriamus baldus, įrangą ir įrenginius⁷, pirkimo ir nuomos išlaidos, baldų, įrangos ir įrenginių nuomos išlaidos; ➤ projekto vykdytojui ar partneriui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos (jei projekto vykdytojas ir (arba) partneris yra biudžetinė įstaiga, šios išlaidos galimos tik iš projekto vykdytojo ir (arba) partnerio nuosavo įnašo); ➤ projekto veikloms vykdyti (įskaitant veiklose dalyvaujančių asmenų apgyvendinimą) reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos; ➤ kitos projekto veikloms įvykdyti būtinos išlaidos išskyrus išlaidas alkoholiui ir tabakui. 	<p>asmenims. Jeigu tas pats darbuotojas vykdo ir tiesiogines, ir administracines projekto veiklas, šiai biudžeto kategorijai priskiriama tik tinkamų finansuoti išlaidų, planuojamų patirti vykdant tiesiogines projekto veiklas, suma.</p>
<p>6. Informavimas apie projektą</p>	<p>Informavimo apie projektą vykdymo išlaidos:</p>	<p>Projekto veiklų rangos išlaidoms priskiriamos tos šios kategorijos</p>

⁷ Įrangos, įrenginių, baldų detalės ir priedai (trumpalaikis turtas), kurie naudojami išlaiko savo pradinę formą ir išvaizdą, gali būti priskiriami 4-ai biudžeto išlaidų kategorijai arba, jei iš projekto lėšų neperkama įranga, įrenginiai ir baldai, gali būti priskiriami 5 biudžeto išlaidų kategorijai.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams; ➤ išlaidos kitiems informavimo apie projektą veiksams, su projekto pristatymu susijusioms reprezentacinėms išlaidoms (išskyrus išlaidas alkoholiui ir tabakui) ir pan., jei tokios išlaidos numatytos projektų finansavimo sąlygų apraše; ➤ projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio projektą vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų, autorines ar kitas sutartis išlaidos, susijusios su informavimo apie projektą veiklų vykdymu; ➤ projektą vykdančių asmenų ir projekto veiklose dalyvaujančių asmenų komandiruočių, kelionių, dalyvavimo renginiuose ir pan. išlaidos, susijusios su informavimo apie projektą veiklų vykdymu. 	<p>išlaidos, kurios patiriamos perkant prekes ir paslaugas iš išorės prekių tiekėjų ir paslaugų teikėjų (išskyrus atlygį pagal autorines ar paslaugų (civilines) sutartis projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims) pagal tas projekto veiklas, kurias visiškai įgyvendina prekių tiekėjai, paslaugų teikėjai ar rangovai.</p> <p>Jei privalomo informavimo apie projektą priemonės perkamos kartu su kitais darbais, paslaugomis ar prekėmis (pavyzdžiui, jei perkant statybos darbus kartu perkamas ir informacinių stendų įrengimas), tokios išlaidos gali būti priskirtos ir kitoms biudžeto kategorijoms.</p>
<p>7. Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją normą</p>	<p>1. Išlaidos priskiriamos netiesioginėms išlaidoms:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projekto vykdytojo ir (arba) jo partnerių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos už laiką, dirbtą administruojant projektą; ➤ projektą administruojančių asmenų mokymo projekto administravimo klausimais išlaidos; ➤ su projekto administravimo reikmėmis susijusių prekių įsigijimo išlaidos; ➤ su projekto administravimo reikmėmis susijusių patalpų nuomos išlaidos; ➤ įrangos, transporto priemonių nuomos išlaidos, kai jos yra susijusios su projekto administravimu; ➤ projekto administravimo paslaugų, teisinių ir kitų konsultacijų išlaidos; ➤ projekto administravimo reikmėms būtinų komunalinių ir ryšio paslaugų išlaidos ir įsigyto ir (arba) nuomojamo turto eksploatavimo išlaidos; ➤ kitos su projekto administravimu susijusios išlaidos; ➤ projekto lėšų panaudojimo patikrinimo 	<p>Plačiau žr. šių Rekomendacijų 9.2 skyrių.</p>

faktinių pastebėjimų ataskaitos ir (arba) išvadų dėl skirtų lėšų panaudojimo parengimo paslaugų (audito) įsigijimo išlaidos;

- finansinių paslaugų pirkimo išlaidos (projektui vykdyti išmokamo avanso garantijos arba laidavimo išlaidos, kredito įstaigos mokesčiai ir kitos finansinių paslaugų pirkimo išlaidos);
- turto draudimo išlaidos (tik iš ESF bendrai finansuojamų projektų).

2. Pirmajame punkte nurodytos išlaidos negali būti traukiamos į tiesiogines projekto išlaidas.

3. Šiai kategorijai taip pat priskiriamos tiesioginės išlaidos, jei jos apskaičiuotos pagal projektų finansavimo sąlygų apraše numatytą 40 procentų fiksuotąją normą, individualią fiksuotąją normą arba kitą fiksuotąją normą, skirtą netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti⁸.

76. Dalis projekto išlaidų yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ar partnerio nuosavas įnašas (neviršijant projekto sutartyje nustatytos nuosavo įnašo sumos). Šių išlaidų sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Išlaidos, kurios tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ar partnerio nuosavas įnašas

Eil. Nr.	Išlaidų tipas
1.	Vykdančiojo personalo – valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų, kurių pareigybių skaičius yra patvirtintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje (arba kitų įstaigos veiklą reglamentuojančių teisės aktų) nustatyta tvarka, – darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos, išskyrus Rekomendacijų 159 punkte nustatytas išimtis.
2.	Valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų patirtos ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.
3.	Projektų veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos, išskyrus atvejus, kai projektų finansavimo sąlygų apraše nustatyta kitaip.
4.	Nepiniginis įnašas (jei prie projekto prisidedama nepiniginiu įnašu – žeme, nekilnojamuoju turtu, savanorišku darbu, nematerialiuoju turtu).

⁸ Tiesioginės išlaidos apskaičiuojamos pagal fiksuotąją normą nurodomos prie atitinkamų tiesioginių išlaidų kategorijos.

11. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ TIPAI

11.1. ŽEMĖ

77. Žemės pirkimo išlaidos yra tinkamos finansuoti tik iš ERPF ir SF (projektą bendrai finansuojant iš ESF – tik kaip kryžminio finansavimo išlaidos).

78. Žemės pirkimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu atitinka šiuos reikalavimus:

78.1. sudaro ne daugiau nei 10 procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų (apleistose ir ankstesnės pramoninės paskirties vietovėse perkant žemę, kuriose yra pastatų, – 15 proc.), išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, kai žemės pirkimas yra susijęs su aplinkos apsauga;

78.2. žemę pagal sandorius įsigijo biudžetinė įstaiga arba teisės aktuose nustatytas viešąsias paslaugas teikianti institucija ar įstaiga.

Viešoji paslauga – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka viešąsias paslaugas gali teikti ir kiti asmenys (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnis).

79. Jei žemės pirkimas yra susijęs su aplinkos apsauga ir žemės pirkimo išlaidos sudaro daugiau nei 10 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, žemės pirkimui turi būti pritarta tarpinės institucijos sprendime skirti paramą, o šis sprendimas suderintas su vadovaujančiąja institucija arba jos atsakomybe pavestas užduotis vykdančia tarpine institucija. Tokia žemė privalo būti ne žemės ūkio paskirties, išskyrus deramai pagrįstus ir vadovaujančiosios institucijos ir (arba) jos atsakomybe pavestas užduotis vykdančios tarpinės institucijos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintus atvejus. Žemė turi būti naudojama pagal projekto sutartyje nurodytą paskirtį ir nustatytu laikotarpiu.

80. Žemės išlaidų tipui taip pat priskiriamos visuomenės reikmėms (pavyzdžiui, keliui tiesti) perkamos žemės su nugriauti skirtais statiniais išlaidos. Žemės išlaidoms taip pat priskiriamos žemės savininkams išmokamo atlygio (kompensacijos) už visuomenės poreikiams paimtą žemę išlaidos.

81. Netinkamomis finansuoti išlaidomos laikomi žemės mokesčiai, komisiniai mokesčiai nekilnojamo turto agentūroms ar pirkimo–pardavimo tarpininkams.

82. Planuojamų patirti žemės pirkimo išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti rekomenduojami šie dokumentai:

82.1. jeigu žemė yra nupirkta iki paraiškos pateikimo dienos (jeigu išlaidos buvo patirtos tinkamu finansuoti laikotarpiu): žemės pirkimo–pardavimo sutartis ir žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita. Jei perkama žemė su nugriauti skirtais statiniais, rekomenduojama prašyti pateikti turto rinkos vertės nustatymo ataskaitą;

82.2. jeigu pareiškėjas yra numatęs pirkti konkretų žemės sklypą: preliminari žemės pirkimo–pardavimo sutartis (jei tokia sudaroma) ir žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita. Jei numatoma pirkti žemę su nugriauti skirtais statiniais, rekomenduojama prašyti pateikti turto rinkos vertės nustatymo ataskaitą;

82.3. Jeigu pareiškėjas yra numatęs tik vietovę, kurioje planuoja pirkti žemės sklypą: VŠĮ Registrų centro arba nepriklausomo turto vertintojo išduota bendra panašių nekilnojamojo turto objektų grupės (žemės) rinkos vertės nustatymo ataskaita, kurioje nurodomos vidutinės toje vietovėje esančių žemės sklypų kainos, ir preliminarūs komerciniai pasiūlymai (jei gauta).

83. Nuostatos dėl draudimo, nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) (taikomos ir žemei) pateiktos šių Rekomendacijų 118–124 punktuose.

84. Pagrindžiant žemės nuomos išlaidų tinkamumą finansuoti rekomenduojama pateikti žemės nuomos sutartį (jeigu sutartis sudaryta iki paraiškos pateikimo dienos).

85. Pagrindžiant žemės įsigijimo išlaidų tinkamumą finansuoti, turi būti nurodytas ir atskirai pagrįstas kiekvienas įsigijamas ar nuomojamas žemės sklypas, pateikiama informacija ir (ar) papildomi dokumentai apie žemės sklypo vietą, paskirtį, nuosavybę, bendrąjį ir detalųjį išplanavimą ir pan. Jeigu paraiškos pateikimo metu konkretus žemės sklypas nėra žinomas, pagrindžiant žemės pirkimo ar nuomos išlaidas reikia nurodyti planuojamo įsigyti ar nuomoti sklypo (-ų) dydį, žemės paskirtį ir vietovę.

Žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita

86. Žemės rinkos vertės nustatymo ataskaitą teikti privaloma, jeigu tokį reikalavimą nustato vadovaujančioji institucija ir (arba) jos atsakomybe pavestas funkcijas vykdanči institucija.

87. Prievolę pateikti žemės rinkos vertės nustatymo ataskaitą rekomenduojama nustatyti tokiais atvejais:

87.1. jei numatyta projektų finansavimo sąlygų apraše, kai numatomo įsigyti (įsigyto) turto (žemės) kaina viršija ministerijos nustatytą sumą;

87.2. paraiškos vertinimo ar projekto įgyvendinimo metu nustatant, kad numatomo įsigyti (įsigyto) turto (žemės) kaina viršija vidutines rinkos kainas (pavyzdžiui, VŠĮ Registrų centro masinio vertinimo metu nustatytas vidutinės žemės rinkos kainas);

87.3. kai žemė įsigijama iš vieno tiekėjo arba neskelbiamų derybų būdu.

88. Žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita turi būti parengta Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkančio turto vertintojo arba turto vertinimo įmonės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 patvirtinta Turto ir verslo vertinimo metodika. Šios ataskaitos parengimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš tiesioginių projekto išlaidų, jeigu reikalavimą įvertinti įsigijamą turtą (žemę) nustato vadovaujančioji institucija arba jos atsakomybe pavestas užduotis vykdanči tarpinė institucija. Įgyvendinančiajai institucijai kilus įtarimų, kad turto (žemės) vertinimas neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ji kreipiasi į Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybą prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prašydama įvertinti turto vertinimo ataskaitą.

89. Jeigu žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita nėra teikiama arba jeigu faktinė žemės įsigijimo sandorio vertė viršija šioje ataskaitoje nustatytą žemės vertę, sprendimą dėl tinkamų finansuoti žemės pirkimo išlaidų dydžio priima įgyvendinančioji institucija savo vidaus procedūrų apraše nustatyta tvarka, atsižvelgdama į turimą informaciją apie žemės rinkos kainas (pavyzdžiui, VŠĮ Registrų centro masinio

vertinimo metu nustatytas vidutines žemės rinkos kainas, atliktų rinkos tyrimų duomenis ar pan.) ir įvertinusi:

89.1. projekto vykdytojo pagrindimo dokumentą dėl žemės sklypo įsigijimo finansinio ir ekonominio pagrįstumo;

89.2. pirkimo dokumentus ir pirkimo sąlygas;

89.3. pirkimo aplinkybes (pavyzdžiui, ar projekto vykdytojas visuomenės reikmėms ar tenkindamas viešąjį interesą turėjo įsigyti konkretų žemės sklypą ir ar nebuvo kitų alternatyvų).

90. Vertinant planuojamų patirti žemės pirkimo ar nuomos išlaidų tinkamumą finansuoti svarbu nustatyti, ar žemės pirkimas ar nuoma iš tiesų būtini, ar nėra teisinių ar kitų kliūčių jai įsigyti ir numatytoms veikloms joje vykdyti (pavyzdžiui, ar žemė nėra saugomose teritorijose, ar ji neįkeista, ar nėra nustatyta kitų apribojimų, ar būtinas žemės paskirties keitimas).

Nepiniginis įnašas

91. Projekto reikmėms naudojama projekto vykdytojui ar partneriui priklausanti žemė gali būti laikoma tinkamu finansuoti nepiniginiu projekto vykdytojo ir (ar) partnerio įnašu, atitinkančiu žemės vertę, tačiau neviršijančiu šių Rekomendacijų 78.1 papunktyje nustatytos ribos, jeigu:

91.1. tokia galimybė numatyta projektų finansavimo sąlygų apraše;

91.2. žemės sklypo vertė nėra didesnė už rinkos vertę ir jo rinkos vertę patvirtina turto vertintojas arba nepriklausoma turto vertinimo įmonė, atlikę nepriklausomą vertinimą. Kilus įtarimų, kad turto (žemės) vertinimas neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, įgyvendinančioji institucija kreipiasi į Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybą prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prašydama įvertinti turto vertinimo ataskaitą;

91.3. žemės sklypas yra nurodytas projekto vykdytojo ar partnerio apskaitoje;

91.4. žemei pirkti per pastaruosius 10 metų nebuvo skirta ES struktūrinių fondų ar kitų ES finansinių priemonių lėšų.

11.2. NEKILNOJAMASIS TURTAS

92. Nekilnojamojo turto, t. y. jau pastatytų pastatų, kitų statinių ir patalpų, pirkimo išlaidos yra tinkamos finansuoti tik iš ERPF ir SF (projektą bendrai finansuojant iš ESF – tik kaip kryžminio finansavimo išlaidos).

93. Įsigytame pastate, statinyje ar patalpoje veiklą gali vykdyti biudžetinės įstaigos arba teisės aktuose nustatytas viešasis paslaugas teikiančios institucijos ar įstaigos.

94. Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomi nekilnojamojo turto mokesčiai, komisiniai mokesčiai nekilnojamo turto agentūroms ar pirkimo–pardavimo tarpininkams.

95. Planuojamų patirti nekilnojamojo turto pirkimo išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti rekomenduojami šie dokumentai:

95.1. jeigu nekilnojamasis turtas yra nupirktas iki paraiškos pateikimo dienos (jeigu išlaidos buvo patirtos tinkamu finansuoti laikotarpiu): nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis ir turto rinkos vertės nustatymo ataskaita. Jei perkamas nebaigtas statyti nekilnojamojo turto objektas, turto pirkimo–pardavimo sutartyje turi būti nurodytas statybos užbaigtumo procentas;

95.2. jeigu pareiškėjas yra numatęs pirkti konkretų nekilnojamojo turto objektą: preliminari nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis (jei tokia sudaroma) ir turto rinkos vertės nustatymo ataskaita;

95.3. jeigu pareiškėjas yra numatęs tik vietovę, kurioje planuoja pirkti nekilnojamąjį turtą: VŠĮ Registrų centro arba nepriklausomo turto vertintojo išduota bendra panašių nekilnojamojo turto objektų grupės rinkos vertės nustatymo ataskaita, kurioje nurodomos vidutinės toje vietovėje esančio nekilnojamojo turto kainos, ir preliminarūs komerciniai pasiūlymai (jei gauta).

96. Nuostatos dėl draudimo, eksploatavimo, nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) (taikomos ir nekilnojamajam turtui) pateiktos šių Rekomendacijų 118–126 punktuose.

97. Pagrindžiant nekilnojamojo turto nuomos išlaidų tinkamumą finansuoti rekomenduojama pateikti nekilnojamojo turto nuomos sutartį (jeigu sutartis sudaryta iki paraiškos pateikimo dienos).

98. Pagrindžiant nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidų tinkamumą finansuoti, turi būti nurodytas ir atskirai pagrįstas kiekvienas įsigijamas ar nuomojamas nekilnojamojo turto objektas, pateikiama informacija ir (ar) papildomi dokumentai apie nekilnojamojo turto objekto dydį, paskirtį, nuosavybę, išplanavimą, vietovę ir pan. Jeigu paraiškos pateikimo metu konkretus nekilnojamojo turto objektas nėra žinomas, pagrindžiant nekilnojamojo turto pirkimo ar nuomos išlaidas reikia nurodyti planuojamo įsigyti ar nuomoti objekto (-ų) dydį, paskirtį ir vietovę.

99. Vertinant planuojamų patirti nekilnojamojo turto pirkimo ar nuomos išlaidų tinkamumą finansuoti svarbu nustatyti, ar nekilnojamojo turto pirkimas ar nuoma iš tiesų būtini, ar nėra teisinių ar kitų kliūčių jam įsigyti ir numatytoms veikloms jame vykdyti (pavyzdžiui, ar nekilnojamojo turto paskirtis leidžia vykdyti numatytas projekto veiklas, ar jis neįkeistas, ar nėra nustatyti kiti apribojimai).

Nekilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ataskaita

100. Nekilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ataskaitą teikti privaloma, jeigu tokį reikalavimą nustato vadovaujančioji institucija ir (arba) jos atsakomybe pavestas funkcijas vykdomi institucija.

101. Prievolę pateikti nekilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ataskaitą rekomenduojama nustatyti tokiais atvejais:

101.1. jei numatyta projektų finansavimo sąlygų apraše, kai numatomo įsigyti (įsigyto) nekilnojamojo turto kaina viršija ministerijos nustatytą sumą;

101.2. paraiškos vertinimo ar projekto įgyvendinimo metu nustatant, kad numatomo įsigyti (įsigyto) nekilnojamojo turto kaina viršija vidutines rinkos kainas (pavyzdžiui, VŠĮ Registrų centro masinio vertinimo metu nustatytas vidutines nekilnojamojo turto rinkos kainas);

101.3. kai nekilnojamasis turtas įsigyjamas iš vieno tiekėjo arba neskelbiamų derybų būdu.

102. Nekilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ataskaita turi būti parengta Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkančio turto vertintojo arba turto vertinimo įmonės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 patvirtinta Turto ir verslo vertinimo metodika. Šios ataskaitos parengimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš tiesioginių projekto išlaidų, jeigu reikalavimą įvertinti įsigyjamą nekilnojamąjį turtą nustato vadovujančioji institucija arba jos atsakomybe pavestas užduotis vykdanči tarpinė institucija. Įgyvendinančiajai institucijai kilus įtarimų, kad turto vertinimas neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ji kreipiasi į Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybą prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prašydama įvertinti turto vertinimo ataskaitą.

103. Jeigu nekilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ataskaita nėra teikiama arba jeigu faktinė nekilnojamojo turto įsigijimo sandorio vertė viršija šioje ataskaitoje nustatytą nekilnojamojo turto vertę, sprendimą dėl tinkamų finansuoti nekilnojamojo turto pirkimo išlaidų dydžio priima įgyvendinančioji institucija vidaus procedūrų apraše nustatyta tvarka, atsižvelgdama į turimą informaciją apie nekilnojamojo turto rinkos kainas (pavyzdžiui, VŠĮ Registrų centro masinio vertinimo metu nustatytas vidutines nekilnojamojo turto rinkos kainas, atliktų rinkos tyrimų duomenis ar pan.) ir įvertinusi:

103.1. projekto vykdytojo pagrindimo dokumentą dėl nekilnojamojo turto įsigijimo finansinio ir ekonominio pagrįstumo;

103.2. pirkimo dokumentus ir pirkimo sąlygas;

103.3. pirkimo aplinkybes (pavyzdžiui, ar projekto vykdytojas visuomenės reikmėms ar tenkindamas viešąjį interesą turėjo įsigyti konkretų nekilnojamojo turto objektą ir ar nebuvo kitų alternatyvų).

Nepiniginis įnašas

104. Projekto reikmėms naudojamas projekto vykdytojui ar partneriui priklausantis nekilnojamasis turtas gali būti laikomas tinkamu finansuoti nepiniginiu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu, atitinkančiu nekilnojamojo turto vertę, jeigu:

104.1. tokia galimybė numatyta projektų finansavimo sąlygų apraše;

104.2. nekilnojamojo turto vertė nėra didesnė už rinkos vertę ir jo rinkos vertę patvirtina turto vertintojas arba nepriklausoma turto vertinimo įmonė, atlikę nepriklausomą vertinimą. Kilus įtarimų, kad turto vertinimas neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, įgyvendinančioji institucija kreipiasi į Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybą prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prašydama įvertinti turto vertinimo ataskaitą;

104.3. nekilnojamasis turtas yra nurodytas projekto vykdytojo ar partnerio apskaitoje;

104.4. nekilnojamajam turtui pirkti per pastaruosius 10 metų nebuvo skirta ES struktūrinių fondų ar kitų ES finansinių priemonių lėšų.

11.3. DARBAI

105. Darbai yra tam tikrų statybos darbų kaip visumos rezultatas, kuris gali savarankiškai atlikti ekonominę ar techninę funkciją. Darbų pirkimu laikomas pirkimas, kurio dalykas yra atlikti arba kartu suprojektuoti ir atlikti darbus, susijusius su viena iš nustatytų veiklos rūšių, arba bet kokiomis priemonėmis atlikti darbus, atitinkančius projekto vykdytojo ar partnerio nustatytus reikalavimus. Darbams priskiriamos šios pagrindinės veiklos rūšys (nebaigtinis sąrašas):

105.1. statybos ir rekonstravimo ir remonto darbai;

105.2. griovimo darbai;

105.3. pastatų įrengimo darbai.

106. Detalus darbams priskiriamų veiklos rūšių sąrašas pateikiamas Viešųjų pirkimų įstatymo 1 priede.

107. Darbų pirkimo išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti iš ERPF ir SF (projektą bendrai finansuojant iš ESF – tik kaip kryžminio finansavimo išlaidos), jeigu tenkinami kiti išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai. Nustatant planuojamų patirti darbų išlaidų apimtį ir pagrindžiant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu įvertinti numatytų darbų apimtis ir kainas.

108. Planuojamų patirti darbų pirkimo išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti rekomenduojami šie dokumentai:

108.1. *statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto ir kitų darbų, dėl kurių būtina rengti techninį projektą, išlaidoms pagrįsti*: techninis projektas ir jo ekspertizės išvada ar pagrindinės jo dalys bei poveikio aplinkai vertinimo ataskaita (jei reikalaujama Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka). Jei šie dokumentai paraiškos pateikimo metu nėra parengti, turi būti pateiktas investicijų projektas (jeigu rengiamas), pagrindinės techninės specifikacijos, brėžiniai ir darbų apimčių žiniaraščiai (jeigu yra), kuriuose nurodyta orientacinė (indeksuota sąmatinė) kaina;

108.2. *paprastojo remonto ir kitų darbų, dėl kurių nėra būtina rengti techninio projekto, išlaidoms pagrįsti*: numatomų remontuoti patalpų brėžiniai iš inventorinės bylos ir preliminarūs darbų apimčių žiniaraščiai, kuriuose nurodytos orientacinės darbų kainos, atitinkančios rinkos kainas, arba dokumentai, kuriuose nustatyta orientacinė patalpų einamojo remonto kvadratinio metro kaina, bei preliminarūs rangovų komerciniai pasiūlymai ir (arba) kainų apklausos suvestinė.

109. Jeigu paraiškos pateikimo metu darbų pirkimas yra įvykdytas, turi būti pateikta sutartis su rangovu ir (arba) kiti dokumentai, kuriuose nurodytas darbų objektas, apimtis ir kaina.

110. Vertinant patirtų darbų išlaidų tinkamumą finansuoti svarbu įsitikinti, kad darbai buvo įvykdyti, buvo atlikti turint reikalingus leidimus (pavyzdžiui, statybos leidimą, kai taikoma), o darbų kokybės priežiūra buvo užtikrinta Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

11.4. PREKĖS IR SUSIJUSIOS PASLAUGOS

111. Prekėmis laikoma priemonės, įranga, įrenginiai, kitas kilnojamas ilgalaikis ir trumpalaikis, materialusis ir nematerialusis turtas. Prekių pirkimu laikomas pirkimas, kurio dalykas yra prekių pirkimas, nuoma, finansinė nuoma (lizingas), pirkimas išsimokėtinai, numatant jas įsigyti ar to nenumatant, taip pat perkamų prekių pristatymo, montavimo, diegimo ir kitos jų parengimo naudoti paslaugos.

112. Jeigu prekės perkamos užsienyje, prekių pirkimo išlaidoms gali būti priskiriamos išlaidos muitams, akcizams ir kitiems negrąžinamiems mokesčiams, susijusiems su prekių vežimu į paskirties šalį, taip pat transportavimo, sumontavimo, patikrinimo, instaliavimo bei kitos tiesioginės išlaidos, susijusios su turto įsigijimu.

113. Prekių pirkimo išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu tenkinami kiti išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai.

114. Projektų vykdytojų ar partnerių patirtos kompensacinio atlyginimo, sumokamo Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme nustatyta tvarka už pirmą kartą Lietuvos Respublikoje paroduodamus civilinėje apyvartoje esančius, pagaminti Lietuvos Respublikoje ar į jos teritoriją įvežtus atgaminti skirtus įrenginius ir tuščias analogines ir skaitmenines garso ir audiovizualines laikmenas (išorinius ir vidinius diskus, USB atmintines, atminties korteles, kompiuterius, kopijavimo aparatus, CD/DVD leistus, mobiliuosius telefonus ir kt.), išlaidos yra tinkamos finansuoti tik tuo atveju, jeigu projekto vykdytojas nesusigrąžina kompensacinio atlyginimo.

115. Nustatant planuojamų patirti prekių pirkimo išlaidų apimtį ir pagrindžiant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu įvertinti numatytų įsigyti prekių poreikį ir rinkos kainas, todėl rekomenduojama išsamiai pagrįsti prekių poreikį, kiekį ir kainas projekto biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje ir (arba) pateikti preliminarinius tiekėjų komercinius pasiūlymus (pateiktus pagal detalias numatomų įsigyti prekių technines specifikacijas) ir (arba) kainų apklausos suvestinę, arba vadovautis įgyvendinančiosios institucijos skelbiamomis rinkos kainų apžvalgomis (jeigu taikoma) ar viešuosiuose informacijos šaltiniuose (pavyzdžiui, interneto svetainėse) skelbiama informacija arba istoriniais projekto vykdytojo ankstesnių projektų duomenimis.

116. Jeigu paraiškos pateikimo metu prekių pirkimas yra įvykdytas, turi būti pateikta sutartis su tiekėju (jei pasirašoma) ir (arba) kiti dokumentai, kuriuose nurodyti įsigytų prekių pavadinimai, kiekiai, vieneto kainos ir bendra kaina.

117. Projekto paraiškoje ar prieduose rekomenduojama nurodyti svarbiausius kainai įvertinti reikalingus techninius parametrus ir gaminio paskirties aprašymus. Jei numatoma įsigyti įvairių prekių, biudžete jos turėtų būti grupuojamos į vienaarūšes grupes (pavyzdžiui, baldai, kompiuterinė technika, programinė įranga ir pan.).

Finansinė nuoma (lizingas)

118. Finansinės nuomos (lizingo) įmokos laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu atitinka kitus finansavimo reikalavimus. Pageidaujamas turtą įsigyti finansinės nuomos (lizingo) būdu, projekto vykdytojas (arba partneris) biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje turi pagrįsti, kodėl finansinė nuoma (lizingas) yra ekonomiškiausias būdas pasinaudoti turtu.

119. Finansinės nuomos (lizingo) įmokos įsigyjamo daikto vertei, nurodytai finansinės nuomos (lizingo) sutartyje, dengti atitinka finansavimo reikalavimus, jei finansinės nuomos (lizingo) sutartyse numatyta didžiausia suma, atitinkanti finansavimo reikalavimus, neviršija išnuomoto turto rinkos vertės finansinės nuomos (lizingo) sutarties sudarymo momentu. Kitos su finansinės nuomos (lizingo) sutartimi susijusios išlaidos (kompensuoti mokesčiai, neapibrėžti nuompinigiai, kitos papildomos išlaidos, išskyrus draudimo išlaidas) nėra tinkamos finansuoti.

120. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 3 punktu, asignavimų valdytojai, biudžetinės įstaigos ir organizacijos, išskyrus savivaldybes, neturi teisės skolintis, todėl negali patirti finansinės nuomos (lizingo) išlaidų.

Nuoma

121. Nuomos įmokos laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu atitinka kitus finansavimo reikalavimus. Pageidaujamas turtą nuomotis, projekto vykdytojas (arba partneris) biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje turi pagrįsti, kodėl nuoma yra ekonomiškiausias būdas pasinaudoti turtu.

122. Nuomos įmokos yra tinkamos finansuoti proporcingai projekto veiklos, kurios metu naudojamas nuomojamas turtas, laikotarpiui. Veiklos laikotarpis nustatomas vadovaujantis paraiškoje pateiktu projekto veiklų įgyvendinimo grafiku arba projekto sutartyje nustatyta projekto veiklos pradžios ir pabaigos data.

Draudimas

123. Materialiojo turto, kuriam įsigyti ar sukurti skirta parama, draudimo išlaidos yra tinkamos finansuoti tik projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir tik tuo atveju, jeigu jos susijusios su Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, projektų finansavimo sąlygų aprašo arba įgyvendinančiosios institucijos nustatytų reikalavimų įgyvendinimu.

124. Iš ESF bendrai finansuojamų projektų turto draudimo išlaidos priskiriamos netiesioginėms projekto išlaidoms.

Eksplotavimas

125. Projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių panaudos ir (ar) eksploatavimo išlaidos (sunaudotų degalų, perduotų naudoti tepalų, padangų, plovimo medžiagų, filtrų, įvairių smulkių detalių įsigijimo ir pan. išlaidos) ir patalpų eksploatavimo išlaidos (komunalinių paslaugų, šildymo, patalpų tvarkymo ir pan. išlaidos) yra laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu atitinka kitus finansavimo reikalavimus.

126. Nuomojamo turto eksploatavimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti tik tuo atveju, jeigu nėra įtrauktos į nuomos kainą.

Nepiniginis įnašas

126¹. Projekto reikmėms naudojamas į projekto vykdytojo ir (ar) partnerio finansines ataskaitas įtrauktas nematerialusis turtas, kuris yra sukurtas ar įsigytas nepažeidžiant Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.11 papunktyje nustatytų reikalavimų, gali būti laikomas tinkamu finansuoti nepiniginiu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu.

11.5. PASLAUGOS

127. Paslaugomis laikomos veiklos rūšys, nurodytos Viešųjų pirkimų įstatymo 2 priedėlyje. Paslaugų pirkimu laikomas pirkimas, kurio dalykas yra šio priedėlio paslaugų sąrašė išvardytos paslaugos, taip pat pirkimas, kurio dalykas yra prekės ir šiame priedėlyje išvardytos paslaugos, jeigu paslaugų kaina viršija prekių kainą, ar pirkimas, kurio dalykas šiame priedėlyje išvardytos paslaugos ir Viešųjų pirkimo įstatymo 1 priedėlyje išvardyti darbai, jeigu šie darbai tik papildo perkamas paslaugas.

128. Paslaugų pirkimo išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu tenkinami kiti išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai. Paslaugos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, gali būti perkamos iš Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruotų paslaugų teikėjų – fizinių arba juridinių asmenų, sudarant paslaugų, autorines, rangos ar kitas sutartis. Autorinės sutartys gali būti sudaromos tik tada, jei pagal jas atliekamas darbas yra autorių teisių objektas, pavyzdžiui, galimybių studijos parengimas. Autorių teisių objektus reglamentuoja 1999 m. gegužės 18 d. Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 4 skyrius. Projekto veiklas vykdančių fizinių asmenų, dirbančių pagal autorines ar paslaugų sutartis, įskaitant mažųjų bendrijų vadovus, mažosiose bendrijose dirbančius pagal paslaugų (civilines) sutartis⁹, išlaidos priskiriamos projektą vykdančio personalo išlaidoms.

129. Nustatant planuojamų patirti paslaugų pirkimo išlaidų apimtį ir pagrindžiant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu įvertinti numatytų įsigyti paslaugų poreikį ir rinkos kainas, todėl rekomenduojama išsamiai pagrįsti paslaugų poreikį, apimtį ir kainas projekto biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje ir (arba) pateikti preliminarius paslaugų teikėjų komercinius pasiūlymus (pateiktus pagal detalias numatomų įsigyti paslaugų technines specifikacijas) ar kainų apklausos suvestinę, arba vadovautis įgyvendinančiosios institucijos skelbiamomis rinkos kainų apžvalgomis (jeigu taikoma) ar viešuosiuose informacijos šaltiniuose (pavyzdžiui, interneto svetainėse) skelbiama informacija arba istoriniais projekto vykdytojo ankstesnių projektų duomenimis.

130. Jeigu paraiškos pateikimo metu paslaugų pirkimas yra įvykdytas, turi būti pateikta sutartis su paslaugų teikėju (jei pasirašoma) ir (arba) kiti dokumentai, kuriuose nurodytas įsigytos paslaugos pavadinimas, pobūdis ir kaina.

131. Projekto vykdytojas ar partneris turi numatyti paslaugų kokybės užtikrinimo priemones.

132. Įgyvendinančioji institucija turi patikrinti paslaugų rezultatų, kurių išlaidas prašoma apmokėti, kokybę. Esant poreikiui, gali būti pasitelkiami tam tikros srities ekspertai.

Specifinės nuostatos

133. Projekto lėšų panaudojimo patikrinimo paslaugų, finansų įstaigų ar draudimo įmonių suteiktų garantijų arba laidavimo ar laidavimo draudimo paslaugų išlaidos, kredito įstaigos mokesčiai už sąskaitos atidarymą ir tvarkymą yra tinkamos finansuoti tik tuo atveju, jeigu jos susijusios su Projektu

⁹ Vadovaujantis 2015 m. gegužės 14 d. Lietuvos Respublikos Mažųjų bendrijų įstatymo Nr. XI-2159 6¹ ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatomis, nuo 2016 m. sausio 1 d. mažosios bendrijos narys negali su mažąja bendrija sudaryti civilinių sutarčių dėl paslaugų mažajai bendrijai teikimo ar darbų atlikimo. Ši nuostata netaikoma mažosios bendrijos vadovui.

administravimo ir finansavimo taisyklių, projektų finansavimo sąlygų aprašo arba įgyvendinančiosios institucijos nustatytų reikalavimų įgyvendinimu.

134. Projekto lėšų panaudojimo patikrinimo faktinių pastebėjimų ataskaitos ir (arba) išvadų dėl skirtų lėšų panaudojimo parengimo paslaugų (audito) pirkimo išlaidos ir finansinių paslaugų pirkimo išlaidos (avanso draudimo, kredito įstaigos mokesčiai ir kitos finansinių paslaugų pirkimo išlaidos) priskiriamos netiesioginėms projekto išlaidoms.

Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų¹⁰ mokymai ir renginiai (tik finansuojami iš ESF)

135. Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų mokymų (renginių) išlaidos apmokamos atsižvelgiant į mokymuose (renginiuose) dalyvavusių asmenų skaičių:

135.1. jeigu nuokrypis nuo planuoto dalyvių skaičiaus, nurodyto per projektą duomenų mainų svetainės posistemį „Dalyvių mokymai“ teikiamo Mokymų grafiko formoje (jei Mokymų grafikas neteikiamas, tuomet paslaugų pirkimo sutartyje arba projekto sutartyje), neviršija 15 proc. planuoto dalyvių skaičiaus vienoje grupėje, projekto vykdytoji ar partneriui kompensuojamos visos mokymų (renginio) išlaidos. Tokiu atveju projekto vykdytojas įgyvendinančiajai institucijai neprivalo teikti rašytinių paaiškinimų dėl nedalyvavusių asmenų;

135.2. jeigu mokymuose (renginyje) nedalyvavo daugiau nei 15 proc. planuoto dalyvių skaičiaus, projekto vykdytojas įgyvendinančiajai institucijai privalo pateikti paaiškinimus dėl visų nedalyvavusių asmenų. Įgyvendinančioji institucija priima sprendimą dėl išlaidų kompensavimo, atsižvelgdama į aplinkybes, priemonės specifiką ir projekto vykdytojo pateiktą paaiškinimų pagrįstumą. Esant pateisinamoms nedalyvavimo priežastims, gali būti kompensuojama visa mokymų (renginio) išlaidų suma. Jeigu priežastys nepateisinamos, išlaidos kompensuojamos tik už tuos dalyvius, kurie realiai dalyvavo numatytuose mokymuose, išskyrus mokymų (renginio) organizavimo išlaidas, kurios tiesiogiai nepriklauso nuo mokymų (renginio) dalyvių skaičiaus (pavyzdžiui, salės nuoma, technikos nuoma, lektoriaus atlyginimas ir pan.), jeigu tokios išlaidos išlaidų pagrindimo ir (ar) jų apmokėjimo įrodymuose arba projekto vykdytojo pateikiamoje pažymoje yra nurodytos atskira suma. Jeigu mokymų (renginio) organizavimo išlaidos atskira suma nenurodytos, visos su mokymais susijusios išlaidos kompensuojamos proporcingai mokymų (renginio) dalyvių skaičiui.

136. Skaičiuojant procentinę nedalyvavusių asmenų dalį, apvalinimas iki sveiko skaičiaus atliekamas pagal matematinės skaičių apvalinimo taisykles: jeigu po kablelio skaitmuo yra 5 arba didesnis, apvalinama į didesnio sveiką skaičių pusę (pavyzdžiui, 1,4 reikš 1 asmenį, 1,5 reikš 2 asmenis).

137. Pateisinamomis nedalyvavimo mokymuose (renginiuose) priežastimis yra laikomos tokios priežastys kaip darbuotojo nedarbingumas, atostogos, papildomos poilsio dienos, valstybinių ir visuomeninių pareigų atlikimas, komandiruotės ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktuose (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos darbo kodekse, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, pareigūnų tarnybos santykius reglamentuojančiuose statutuose ir kt.) nustatyti atvejai, taip pat esant nenugalimos jėgos aplinkybėms (pavyzdžiui, kai dėl oro sąlygų ar kitų nenumatytų aplinkybių dalyviai negali patekti į mokymo vietą ar pan.).

¹⁰ Projekto veiklose dalyvaujantys asmenys apima projekto dalyvius, kurie apibrėžti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 6.11 papunktyje, ir fizinius asmenis, dalyvaujančius projekto vykdytojo ar partnerio organizuojamuose mokymuose ir renginiuose.

138. Jeigu dalyvis mokymuose (renginyje) nedalyvavo dėl pateisinamos priežasties, o projekto vykdytojas mokymus (renginį) vykdo pats, nepirkdamas paslaugų, tai su mokymu (renginiu) susijusios išlaidos (pavyzdžiui, projektą vykdančių asmenų darbo užmokesčio, mokymo priemonių įsigijimo ir pan.) gali būti taip pat pripažįstamos tinkamomis finansuoti.

Pavyzdžiui: projekto sutartyje (ir teikiant mokymų grafiką) nustatyta, kad mokymuose dalyvaus 15 asmenų. Mokymų įkainis 1 asmeniui – 8,6 Eur. Bendros mokymų išlaidos – 420 Eur.

1 variantas: Išlaidų pagrindimo dokumentuose nurodyta, kad kitos mokymų organizavimo išlaidos (salės ir įrangos nuoma) sudaro 291 Eur. Mokymuose dalyvavo 10 asmenų (66,6 proc. planuotų dalyvių), kiti asmenys nedalyvavo dėl nepateisinamų priežasčių. Projekto vykdytojui kompensuojamos visos mokymų organizavimo išlaidos – 291 Eur ir proporcingai kompensuojamos išlaidos, susijusios su 10 asmenų mokymais (8,6 x 10 = 86 eurais); iš viso 377 Eur.

2 variantas: Išlaidų pagrindimo ir (ar) apmokėjimo įrodymo dokumentuose mokymų organizavimo išlaidų suma atskirai neišskirta. Mokymuose dalyvavo 10 asmenų, kiti asmenys nedalyvavo dėl nepateisinamų priežasčių. Projekto vykdytojui proporcingai kompensuojamos išlaidos, susijusios su 10 asmenų mokymais: 420 / 15 x 10 = 280 Eur.

139. Jeigu mokymų išlaidos apmokamos supaprastintai, joms netaikomi 135-138 punktai, šių išlaidų apmokėjimui taikomos projektų finansavimo sąlygų aprašo ir projekto sutarties nuostatos.

11.6. DARBO UŽMOKESTIS

140. Darbo užmokestis suprantamas taip, kaip jį reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbo kodekso 139 straipsnis, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnis ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 64 straipsnis, taip pat šių Rekomendacijų 142 punkte nurodytos išlaidos.

141. Tinkamos finansuoti projektą vykdančių asmenų darbo užmokesčio išlaidos gali apimti apskaičiuotą darbo užmokestį, išskyrus skatinamąsias išmokas, nustatytas šių Rekomendacijų 141¹ punkte, ir išlaidas su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams (socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo mokesčius, įmokas į garantinį fondą, įmokas į ilgalaikio darbo išmokų fondą, darbo užmokestį už kasmetines atostogas (įskaitant pailgintas ir papildomas atostogas, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio 1-4 dalyse, ilgesnės kasmetinės atostogos, jeigu jos nustatytos kolektyvinėje sutartyje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 126 straipsnio 4 dalimi ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 36 straipsniu (nuo 2019 m. sausio 1 d. 42 straipsniu)) projekto vykdymo laikotarpiu, darbo užmokestį už papildomas poilsio dienas asmenims, auginantiems du ar daugiau vaikų iki 12 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų, darbo užmokestį už pusę darbo dienos laisvo nuo darbo laiko per metus pirmąją mokslo metų dieną auginantiems vaiką iki keturiolikos metų, kuris mokosi pagal priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo ar pagrindinio ugdymo programas, kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas (išskyrus atvejus, kai išlaidos apmokamos supaprastintai), darbdavio mokamą ligos pašalpą už pirmas dvi ligos dienas).

141¹. Netinkamomis finansuoti darbo užmokesčio išlaidomis laikomos vadinamosios skatinamosios išmokos, kurios, vadovaujantis teisės aktais, nėra įskaitomos skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį (šis apribojimas netaikomas tais atvejais, kai darbo užmokesčio išlaidos kompensuojamos pagal

apibendrintus duomenis apie priskaičiuotą darbo užmokestį, kurie gaunami iš SODRA duomenų bazės automatiškai būdu):

141¹.1. darbuotojams – premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, ar jo įmonės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ir veiklos rezultatus (nustatytos Lietuvos Respublikos darbo kodekso 139 straipsnio 2 dalies 6 punkte);

141¹.2. valstybės tarnautojams – vienkartinės pinigines išmokos, skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka (nustatytos Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 31 straipsnio 2 dalies 3 ir 5 punktuose);

141¹.3. žvalgybos pareigūnams – vienkartinės pinigines išmokos, neviršijančios žvalgybos pareigūno vieno mėnesio tarnybinio atlyginimo dydžio sumos (nustatytos Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 57 straipsnio 1 dalies 3 punkte).

142. Tinkamomis finansuoti darbo užmokesčio išlaidomis taip pat laikomos iš individualios įmonės, mažosios bendrijos ar ūkinės bendrijos imamos individualios įmonės savininko, mažosios bendrijos nario ar ūkinės bendrijos tikrojo nario asmeniniams poreikiams lėšos, kurios deklaruojamos Valstybinei mokesčių inspekcijai kaip su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos (neviršijant Lietuvos statistikos departamento apskaičiuoto vidutinio darbo užmokesčio (ketvirtiniai duomenys), kuris oficialiosios statistikos portale yra skelbiamas, pavyzdžiui, paskutinę kvietimo teikti paraišką dieną (vykdant tęstinę projektų atranką – paraiškos pateikimo dieną) ar kitą projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytą dieną, pavyzdžiui, projekto sutarties pasirašymo dieną), ir susijusios socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo įmokų išlaidos). Siekiant nediskriminuoti mažųjų bendrijų vadovų, mažosiose bendrijose dirbančių pagal paslaugų (civilines) sutartis, su kuriais nėra teisinių galimybių sudaryti darbo sutarčių, pareiškėjo nuožiūra darbo užmokesčio išlaidoms gali būti priskiriamos vykdant projekto veiklas patirtos išlaidos pagal paslaugų (civilines) sutartis su projektą vykdančių mažųjų bendrijų vadovais.

143. Faktinės darbo užmokesčio išlaidos, patirtos dėl projektą vykdančio asmens viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka, yra laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu tai yra numatyta teisės aktuose ar vidaus tvarkose ir taikoma pagal įprastą projekto vykdytojo ar partnerio darbo užmokesčio mokėjimo praktiką. Šių rekomendacijų 141¹ punkte nustatytos skatinamosios išmokos, išmokos švenčių, jubiliejų ir kitomis progomis bei kitos panašios išmokos nėra laikomos tinkamomis finansuoti.

144. Tinkamomis finansuoti darbo užmokesčio išlaidomis laikoma tik ta išlaidų dalis, kuri yra tiesiogiai susijusi su vykdomu projektu ir yra apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą.

145. Darbo užmokesčio išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti pagrįstų, tikslinių ir trumpalaikių projektą vykdančių asmenų mokymų metu.

146. Tinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomos išankstinės išmokos už kasmetines atostogas, tačiau įgyvendinančioji institucija, tikrindama galutinį mokėjimo prašymą, turi įsitikinti, kad tinkamų finansuoti darbo užmokesčio už kasmetines atostogas išmokų suma (įskaitant išankstines išmokas) nebuvo viršyta (pavyzdžiui, kad darbuotojui nebuvo avansu išmokėta už daugiau kasmetinių atostogų dienų, negu priklauso už įgyvendinant projektą išdirbtą laiką).

147. Tikslinėms atostogoms, pašalpoms (išskyrus darbdavio mokamą ligos pašalpą už pirmas dvi ligos dienas), išieitinėms išmokoms (išskyrus Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 418 punkte nurodytas išimtis), įmokoms į pensijų ir kitus fondus (išskyrus privalomas įmokas ir darbuotojo pasirinkimu mokamą teisės aktuose nustatyto dydžio įmoką papildomai pensijai kaupti, jeigu taikoma) skirtos išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti.

148. Projekto vykdytojo ar partnerio – darbdavio – darbuotojui suteikiama nauda natūra (įvertinta piniginiu ekvivalentu) ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti.

149. Darbo užmokesčio išlaidos neturi viršyti atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojams taikomų rinkos dydžių, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Valstybės tarnautojų, žvalgybos pareigūnų, biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestis turi būti apskaičiuotas vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais, reglamentuojančiais tokių darbuotojų darbo užmokesčio apskaičiavimą. Vertinant darbo užmokesčio dydžių atitiktį vidutiniams rinkos dydžiams, rekomenduojama naudotis Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis, panašių projektų duomenimis ar projekto vykdytojo pateiktais istoriniais asmens darbo užmokesčio duomenimis arba duomenimis apie įprastai įmonėje (įstaigoje, organizacijoje) ar ūkinę ir (arba) ekonominę veiklą vykdančio fizinio asmens taikomą darbo užmokestį už tas pačias ar panašias funkcijas ir (ar) pareigas (pavyzdžiui, pažymomis dėl konkretaus darbuotojo 3–12 mėnesių darbo užmokesčio vidurkio, pažymomis dėl atitinkamos pareigybės (ar panašias funkcijas atliekančių) darbuotojų bendro darbo užmokesčių vidurkio, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ar projekto vykdytojo viešai skelbiama informacija apie vidutinį darbo užmokestį įmonėje (įstaigoje, organizacijoje) ar pan.). Pareiškėjai skaičiuodami *planuojamą* vidutinį darbo valandos (dienos) įkainį gali įvertinti numatomą įkainio kitimą projekto įgyvendinimo metu (pavyzdžiui, planuojamas atlyginimų didinimas (mažinimas), minimalaus darbo užmokesčio didėjimas (mažėjimas), infliacija ir pan.). Darbo užmokesčio dydžių atitikties vidutiniams rinkos dydžiams vertinimo metodą nustato įgyvendinančioji institucija.

150. Tas pats asmuo, įgyvendindamas projektą, gali vykdyti ir tiesiogines (vykdymo), ir netiesiogines (administracinio pobūdžio) projekto veiklas, šias funkcijas aiškiai atskiriant darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose (arba taikant *pro rata* metodiką). Tačiau projektą administruojančio asmens funkcijas atliekantis fizinis asmuo (pavyzdžiui, projekto vadovas, koordinatorius, finansininkas, pirkimų specialistas, už projekto stebėseną atsakingas asmuo ar pan.) negali vykdyti tiesioginių projekto veiklų, už kurių įgyvendinimą ir rezultatų priėmimą jis yra atsakingas. Siekiant užtikrinti projekto veiklų ir rezultatų kokybę, rekomenduojama atskirti projekto veiklų vykdymo ir administravimo funkcijas, pavyzdžiui, organizacijų vadovai, stebintys ar vertinantys projekto pažangą ar pasiekimus ir (ar) priimančios rezultatus, neturėtų vykdyti tiesioginių projekto veiklų arba vykdydami tiesiogines veiklas neturėtų pasirašinėti dokumentų, priimti darbų ir paslaugų, vertinti jų kokybės ir rezultato, susijusių su jo vykdoma tiesiogine veikla. Tai turi daryti jam nepavaldus asmuo, pavyzdžiui, aukštesnis jo vadovas (pavyzdžiui, organizacijos vadovas) arba aukštesnio vadovo paskirtas kitas darbuotojas. Tais atvejais, kai tiesiogines projekto veiklas vykdo fizinis asmuo, kuris yra ir organizacijos vadovas, ir projekto vadovas, tuomet jo vykdomos tiesioginės veiklos kokybę ir rezultatą turi vertinti bei produktą ar paslaugą priimti jam nepavaldus asmuo (pavyzdžiui, organizacijos steigėjo oficialus atstovas, organizacijos valdybos pirmininkas ir pan.) arba kolegiali asmenų grupė, pavyzdžiui, projekto priežiūros komitetas ar speciali komisija. Darbo užmokestis už projekto administravimą (administracinio pobūdžio veiklas) yra apmokamas iš netiesioginių išlaidų.

151. Įgyvendinančiosios institucijos, vertindamos projektų vykdančiojo personalo darbo užmokesčio dydžius projekto tinkamumo finansuoti vertinimo ir projekto įgyvendinimo metu, turėtų vadovautis šiais principais:

151.1. vertinti projekto vykdytojo nurodytų darbo užmokesčio dydžių atitiktį rinkos dydžiams kiekvienam projekto darbuotojui arba

151.2. vertinti konkrečios pareigybės projekto darbuotojų darbo užmokesčio vidurkio atitiktį rinkos dydžiams;

151.3. *(galimybė taikytina tuo atveju, jeigu projektui netaikoma netiesioginių išlaidų fiksuotoji norma, o netiesioginės projekto išlaidos vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 priedu apmokamos pagal išlaidų patvirtinimo dokumentus)* paraiškos vertinimo metu nustatyti bendrą projektą administruojančio personalo darbo užmokesčio sumą, neviršijančią pagal rinkos dydžius apskaičiuotos projektui įgyvendinti reikalingo administruojančio personalo darbo užmokesčio sumos, kuri negalėtų būti viršijama projekto įgyvendinimo metu, išskyrus atvejus, jeigu projekto vykdytojas tinkamai pagrįstų, kad projektui administruoti buvo reikalingas didesnis valandų skaičius arba didesnis darbo užmokesčio išlaidų dydis.

152. Paraiškos „Projekto biudžeto“ išlaidų pagrindimo stulpelyje turėtų būti pateikiamas pareigybių (funkcijų) ar jų grupių sąrašas, kiekvienai pareigybei (funkcijoms) ar jų grupei nurodant planuojamą darbo valandų (dienių) įgyvendinant projektą skaičių ir planuojamą darbo valandos (dienos) vidutinį įkainį ir paaiškinant, koku pagrindu ir (ar) kokia metodika vadovaujantis apskaičiuotas planuojamas vidutinis darbo valandos (dienos) įkainis, arba kitu įgyvendinamajai institucijai priimtinu būdu pagrindžiama planuojama darbo užmokesčio suma.

Darbo laiko trukmė ir darbas pagal daugiau negu vieną darbo sutartį

153. Projekto vykdytojas ar partneris turi užtikrinti, kad vykdant projektą nepažeidžiami darbo laiko apribojimo reikalavimai¹¹. Negali būti dirbama daugiau kaip 6 dienas per 7 paeiliui einančias dienas. Maksimalus vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per kiekvieną 7 dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 val¹². Pažymėtina, kad tam tikrose ekonominės veiklos srityse ar kai kurių pareigybių darbuotojams teisės aktuose yra privalomai nustatoma trumpesnė darbo laiko trukmė. Darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip 12 val., neįskaitant pietų pertraukos, ir 60 val. per kiekvieną 7 dienų laikotarpį. Maksimalusis darbo laikas, dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį, negali būti ilgesnis kaip 52 val., netaikant šios taisyklės darbui pagal susitarimą dėl papildomo darbo ir budėjimui. Darbdavys privalo užtikrinti, kad nebūtų pažeidžiamos Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatytos darbo ir poilsio laiko normos, t. y. išlaikytas minimalus 11 valandų nepertraukiamasis paros ir 35 valandų nepertraukiamasis poilsis per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį. Jeigu darbuotojo darbo dienos (pamainos) trukmė yra daugiau kaip 12 val., bet ne daugiau kaip 24 val., nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų)

¹¹ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 114 straipsnis „Maksimaliojo darbo laiko reikalavimai“ ir 121 straipsnis „Darbo laiko režimo ypatumai ekonominės veiklos srityse“.

¹² Per 7 paeiliui einančių kalendorinių dienų laikotarpį negali būti dirbama ilgiau kaip 8 val. viršvalandžių, nebent darbuotojas savo sutikimą dirbti iki 12 valandų viršvalandžių per savaitę išreikštų raštu. Tokiais atvejais negali būti pažeista maksimali vidutinė 48 val. darbo laiko trukmė per savaitę, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį (ne ilgesnį kaip 3 mėnesiai).

laikas negali būti mažesnis negu 24 val. Jeigu budėjimas trunka 24 val., poilsio laikas trunka ne mažiau kaip 24 val. Vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, darbo dienos trukmė švenčių išvakarėse turi būti sutrumpinama viena valanda, išskyrus pagal sutrumpintą darbo laiko normą¹³ dirbančius darbuotojus.

154. Atskira darbo sutartis (dėl papildomo darbo) toje pačioje darbovietėje su darbuotoju nesudaroma, kai šalia pagrindinių pareigų sulygstama dėl papildomų pareigų ar papildomos darbo funkcijos atlikimo toje pačioje darbovietėje. Tokia veikla gali būti atliekama tuo pačiu metu kaip ir pagrindinė darbo funkcija (susitarimas dėl darbo funkcijų sugretinimo) arba kitu, laisvu nuo pagrindinės darbo funkcijos atlikimo laiku (susitarimas dėl darbo funkcijų jungimo), arba susitariama dėl projektnio darbo (susitarimas dėl projektnio darbo)¹⁴. Taigi, jeigu darbuotojas greta pagrindinių pareigų ar pagrindinio darbo toje pačioje darbovietėje eina papildomas pareigas ar dirba papildomą darbą už papildomą užmokestį, toks susitarimas turi būti išreiškiamas ne sudarant naują darbo sutartį, o aptariant tai galiojančioje darbo sutartyje (darbo sutarties modifikavimas) tam tikram laikotarpiui arba neterminuotai (neterminuotai negali būti sudaromas tik susitarimas dėl projektnio darbo¹⁵). Į esamą darbo sutartį reikia įtraukti naują sąlygą, kad viso sutarties galiojimo metu (arba tam tikrą laikotarpį) darbuotojas greta pagrindinių pareigų ir pagrindinio darbo eis tam tikras papildomas pareigas ar dirbs tam tikrą papildomą darbą (pavyzdžiui, vykdys darbą projekte) ir gaus už tai papildomą darbo užmokestį. Vykdamas susitarimus dėl papildomo darbo, neturi būti pažeistas Lietuvos Respublikos darbo kodekso 114 straipsnis „Maksimaliojo darbo laiko reikalavimai“ ir 121 straipsnis „Darbo laiko režimo ypatumai ekonominės veiklos srityse“, kaip paaiškinta Rekomendacijų 153 punkte. Susitarime dėl papildomo darbo turi būti nurodyta, kuriuo metu bus atliekama papildomo darbo funkcija, jos apimtis darbo valandomis, darbo užmokestis ar priedas ir (ar) priemoka, ar kita, taip pat iš projekto lėšų apmokama proporcingai priskaičiuota darbo užmokesčio dalis (įvertinus priedo ir (ar) priemokos dydį lyginant su visa darbo užmokesčio suma) ir atitinkama projektui įgyvendinti proporcingai skiriamo darbo laiko dalis.

155. *Neteko galios nuo 2016 m. gegužės 9 d.*

156. Įgyvendinančioji institucija atrankiniu būdu, vadovaudamasi vidaus procedūrų apraše nustatyta tvarka, tikrina, ar įgyvendinant projektą nėra pažeidžiami Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatyti darbo dienos (savaitės) trukmės reikalavimai. Nustačiusi, kad Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatyta maksimali darbo laiko trukmė buvo viršyta, įgyvendinančioji institucija darbo užmokesčio išlaidas už laiką, dirbtą viršijant maksimalią darbo laiko trukmę, pripažįsta netinkamomis finansuoti.

Išmokų už kasmetines atostogas apskaičiavimas

157. Darbo užmokestis už kasmetines atostogas skaičiuojamas vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.

Pavyzdžiui, jeigu darbuotojui priklauso 20 darbo dienų kasmetinių atostogų, už kiekvieną darbo įgyvendinant projektą mėnesį tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos už 1,666 kasmetinių atostogų darbo dienų. Pavyzdžiui, jeigu darbuotojas įgyvendindamas projektą dirba 2 val. per dieną (10 val. per savaitę), už kiekvieną darbo įgyvendinant projektą mėnesį tinkamomis

¹³ Darbo laiko norma yra 40 val. per savaitę, išskyrus, jeigu darbo teisės normos darbuotojui nustato sutrumpintą darbo laiko normą arba darbdavys su darbuotoju susitaria dėl ne viso darbo laiko.

¹⁴ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 35 straipsnis „Susitarimas dėl papildomo darbo“; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimas 2012 m. kovo 29 d. civilinėje byloje Nr. 3K-3 130/2012

¹⁵ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 89 straipsnio „Projektnio darbo sutarties sąvoka ir turinys“ 3 dalis.

finansuoti pripažįstamos išlaidos už $1,666 * 0,25 = 0,4166$ pilnos kasmetinių atostogų darbo dienos.

158. Vidutinis vienos atostogų dienos darbo užmokestis apskaičiuojamas vadovaujantis Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“. Kai su darbuotoju dėl darbo įgyvendinant projektą nėra sudaroma atskira darbo sutartis, darbo užmokesčio už kasmetines atostogas vidurkis darbuotojui skaičiuojamas vadovaujantis darbo teisę reglamentuojančiais teisės aktais. Šiuo atveju išmokos už kasmetinių atostogų dienas gali būti apmokamos:

158.1. proporcingai iš visų šaltinių, iš kurių mokamas darbo užmokestis;

158.2. tik iš projekto lėšų (už atostogų dienas, sukauptas dirbant įgyvendinant projektą);

158.3. kitu būdu, vadovaujantis projekto vykdytojo ar partnerio pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus nustatyta vidaus tvarka.

Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų apmokėjimas

159. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų, kurių pareigybių skaičius patvirtintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje (arba kitų įstaigos veiklą reglamentuojančių teisės aktų) nustatyta tvarka, darbo užmokesčio išlaidos:

159.1. gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti, tačiau turi būti apmokamos projekto vykdytojo ar partnerio ir tokia tinkamų finansuoti išlaidų suma negali būti didesnė nei projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) nuosavo įnašo suma (jeigu už projekto veiklą vykdymą valstybės tarnautojui apmokama pagal Valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnio 3 dalį, tinkama finansuoti pripažįstamos darbo užmokesčio dalies valandinis įkainis negali viršyti konkretaus valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio valandinio įkainio);

159.2. gali būti apmokamos iš projektui įgyvendinti skirtų lėšų, jeigu už projekto veiklą vykdymą valstybės tarnautojui pagal Valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 2 punktą arba darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbo apmokėjimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą įstaigos vadovo įsakymu ir (ar) vadovaujantis institucijos darbo apmokėjimo sistema skiriama priemoka. Įstaigos vadovo įsakyme nurodomas priemokos mokėjimo pagrindas, terminas, dydis, iš projekto lėšų apmokama proporcingai priskaičiuota darbo užmokesčio dalis (įvertinus priemokos dydį lyginant su visa darbo užmokesčio suma) ir atitinkama projektui įgyvendinti proporcingai skiriamo darbo laiko dalis. Valstybės tarnautojui arba darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, skyrus priemoką, jam darbo užmokestis (įskaitant priemoką) mokamas iš dviejų (ar daugiau, jei vykdomas ne vienas projektas) finansavimo šaltinių pagal įstaigos vadovo įsakyme nustatytą proporciją. Iš projektui skirtų lėšų gali būti apmokėta tik proporcingai priskaičiuota darbo užmokesčio dalis. Tinkamos finansuoti projektą vykdančių asmenų darbo užmokesčio išlaidos, nuo kurių skaičiuojama proporcija, nurodytos Rekomendacijų 141 punkte;

Pavyzdžiui, valstybės tarnautojui (ar darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį) nustatytas darbo užmokestis yra 1000 Eur/mėn. (neįskaitant darbdavio mokesčių). Įstaigos vadovo įsakymu

*nustatoma 10 proc. priemoka nuo pareiginės algos už projekto vykdymą. Tokiu atveju priemokos suma bus 100 Eur/mėn., o valstybės tarnautojo ar darbuotojo atlyginimas (be darbdavio mokesčių) sudarys 1100 Eur/mėn. Nuo viso apskaičiuoto atlyginimo priemoka sudarys 9,09 proc. (100/1100*100). Atitinkamai, iš projektui skirtų lėšų gali būti apmokėta 9,09 proc. valstybės tarnautojo (arba darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį) darbo užmokesčio išlaidų (įskaitant su darbo santykiais susijusius darbdavio įsipareigojimus, taip pat darbo užmokestį kasmetinių atostogų, papildomų poilsio dienų ar ligos atveju).*

159.3. gali būti apmokamos iš projektui įgyvendinti skirtų lėšų, jeigu vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 35 straipsniu su darbuotoju, dirbančiu pagal darbo sutartį, sudarytas susitarimas dėl papildomo darbo projekte. Sudarant susitarimą darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatomis.

Pavyzdžiui, projekto vykdytojo darbuotojas, kuris yra įdarbintas kaip specialistas, papildomai įdarbinamas ekspertu projekte, su juo sudaromas susitarimas dėl papildomo darbo, t.y. papildomos funkcijos. Tokia veikla gali būti atliekama laisvu nuo pagrindinės darbo funkcijos atlikimo laiku (susitarimas dėl darbo funkcijų jungimo) arba atliekama tuo pačiu metu kaip ir pagrindinė darbo funkcija (susitarimas dėl darbo funkcijų gretinimo). Tokiu atveju iš projektui skirtų lėšų gali būti apmokėtos darbo užmokesčio išlaidos (įskaitant su darbo santykiais susijusius darbdavio įsipareigojimus, taip pat darbo užmokestį kasmetinių atostogų, papildomų poilsio dienų ar ligos atveju).

160. Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kurių pareigybių skaičius nėra tvirtinamas pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 5 dalį, darbo užmokesčio išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis, jeigu tenkinami kiti darbo užmokesčio išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai ir šios sąlygos:

160.1. darbuotojui mokamo darbo užmokesčio dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatomis;

160.2. jei darbo sutartis sudaroma su valstybės tarnautoju, ji turi būti sudaryta laikantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 18 straipsnio ir Valstybės tarnautojų prašymų leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir atšaukimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1V-985, nuostatų. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 19 straipsnio 2 dalies nuostatas, valstybės tarnautojas negali eiti daugiau negu vienas valstybės tarnautojo pareigas, dirbti pagal darbo sutartį valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, kurioje jis eina valstybės tarnautojo pareigas.

Nepiniginis įnašas

161. Nepiniginiu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu gali būti laikomas savanoriškas darbas, jeigu galima įrodyti dirbtą laiką, o įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį arba nustatytą fiksuotąjį įkainį. Su savanoriais turi būti sudaromos rašytinės savanoriškos veiklos sutartys. Su savanoriais negali būti sudaromos darbo sutartys dėl apmokamo darbo tame pačiame projekte. Savanorių dirbtas laikas apskaitomas laisvos formos dokumentuose (laikaraščiuose), kuriuose turi būti pažymėtos savanorio dirbtos dienos, dirbtų valandų per dieną skaičius ir trumpai aprašyta vykdyta veikla (funkcijos). Šie dokumentai (laikaraščiai) turi būti pasirašyti savanorio ir

patvirtinti projekto vykdytojo ar partnerio vadovo ar jo įgalioto asmens. Įnašas savanorišku darbu įvertinamas piniginiu ekvivalentu atsižvelgiant į visas darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio mokesčių išlaidas, kurias projekto vykdytojas ar partneris patirtų sudarydamas su darbuotoju darbo sutartį analogiškam darbui.

Pavyzdžiui, jeigu savanoriško darbo įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį (minimalų valandinį įkainį), šio įnašo vertė apskaičiuojama prie minimalaus valandinio įkainio pridedant įprastai darbdavio mokamų mokesčių (pagal su darbo santykiais susijusius darbdavio įsipareigojimus), taikomų terminuotoms sutartims (laikoma, kad savanoriškas darbas yra terminuotas), sumą. Remiantis 2019 m. sausio mėnesį galiojančiomis Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis¹⁶, savanoriško darbo įnašo vertė būtų¹⁷ $3,39 + 2,17/100 * 3,39 = 3,46$ Eur/val. Jeigu projekto vykdytojas ar partneris, su savanoriu sudarantis savanoriškos veiklos sutartį, nėra biudžetinė įstaiga, Lietuvos bankas, politinė partija, profesinė sąjunga, religinė bendruomenė ar bendrija, skaičiuojant savanoriško įnašo vertę gali būti pridedama teisės aktuose nustatyta įmokų į Garantinį fondą (0,16 proc.) suma. Taip pat gali būti pridedama įmokų į ilgalaikio darbo išmokų fondą (0,16 proc.) suma (netaikoma biudžetinėms įstaigoms ir Lietuvos bankui). Priskaičiavus šias įmokas, savanoriško darbo įnašo maksimali vertė būtų $3,47$ Eur/val. $(3,39 + (2,17 + 0,16 + 0,16)/100 * 3,39 = 3,47)$.

Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokestis (tik finansuojant iš ESF)

162. Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ar partnerio nuosavo įnašo dalis (neviršijant šio įnašo dydžio), išskyrus atvejus, kai projektų finansavimo sąlygų apraše nustatyta kitaip. Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio išlaidoms gali būti priskiriamos ir mažųjų bendrijų vadovų, kurie yra laikomi projekto dalyviais, išlaidos pagal paslaugų (civilines) sutartis, proporcingos projekto veiklose dalyvautam laikui.

163. Tinkamomis finansuoti laikomos projekto veiklose dalyvaujantiems asmenims projekto vykdytojo, partnerio ar trečiųjų šalių apskaičiuoto ir išmokėto darbo užmokesčio išlaidos (išskyrus premijas ir skatinamąsias išmokas) ir išlaidos su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams (socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokos, įmokos į garantinį fondą ir ilgalaikio darbo išmokų fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms) ir darbuotojo pasirinkimu mokama teisės aktuose nustatyto dydžio įmoka papildomai pensijai kaupti, jeigu taikoma), taip pat Rekomendacijų 142 punkto nuostatas atitinkančios projekto dalyvių išlaidos.

164. Išlaidos už darbą poilsio ir švenčių dienomis, taip pat naktį (išskyrus, jeigu išvardintais atvejais asmeniui nustatytas individualus darbo laiko grafikas ir (arba) taikoma suminė darbo laiko apskaita (slenkantis grafikas)), išlaidos savarankiškai besimokančių projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčiui, projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčiui už viršvalandinį darbą, kasmetines

¹⁶ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 8 str. 2 dalies ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 m. rodiklių patvirtinimo įstatymo 3 str. nuostatomis valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifas už **terminuotai** įdarbintus darbuotojus - 2,17 proc. (2,03 proc. įmoka nedarbo socialiniam draudimui ir 0,14 proc. įmoka nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniam draudimui (I grupė)). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 16 d. nutarimu Nr. 1025 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“, nuo 2019 m. sausio 1 d. nustatytas minimalus valandinis atlygis – 3,39 Eur, minimali mėnesinė alga – 555 Eur.

¹⁷ Nauji soc. draudimo tarifai įsigaliojo nuo 2019-01-01 (pateikti Sodros puslapyje: <https://www.sodra.lt/lt/situacijos/imoku-tarifai/imoku-tarifai-taikomi-uz-samdomus-darbuotojus>)

atostogas, išlaidos kompensacijoms už nepanaudotas atostogas, išlaidos premijų, skatinamųjų išmokų, pašalpų išmokoms, išieitinėms išmokoms, įmokoms į pensijų ir kitus fondus (išskyrus privalomas įmokas) laikomos netinkamomis finansuoti, jeigu ES ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktuose (pavyzdžiui, valstybės pagalbos schemeje, projektų finansavimo sąlygų apraše ar pan.) nenustatyta kitaip.

Fiksuotųjų darbo užmokesčio įkainių taikymas

165. Rekomenduojama, kad fiksuotųjų darbo užmokesčio įkainių dydžiai būtų nustatomi projektų finansavimo sąlygų apraše tuo atveju, jeigu konkrečioms pareigybėms darbo užmokesčio dydis yra reglamentuojamas teisės aktuose, jeigu panašioms projektams ir projektų vykdytojams galima taikyti ES programose naudojamus įkainius arba jeigu reprezentatyvaus darbo rinkos, statistikos ar istorinių duomenų tyrimo būdu (pavyzdžiui, įvertinus pagal ankstesnius kvietimus finansuotų projektų darbo užmokesčio tam tikrų pareigybių darbuotojams vidutinius įkainius) yra įmanoma iš anksto nustatyti fiksuotojo darbo užmokesčio įkainio dydį konkrečios srities arba profesijos, mokslo laipsnio, patirties ir (ar) konkrečią pareigybę užimantiems ar funkcijas atliekantiems darbuotojams.

166. Siekiant paprastesnės fiksuotųjų įkainių apskaitos, rekomenduojamas darbo užmokesčio fiksuotojo įkainio kiekybinio rezultato vienetas – darbo valanda. Taip pat kiekybinio rezultato vienetu galima nustatyti kalendorinį mėnesį ar darbo dieną (nurodant trukmę).

167. Kai skiriamo finansavimo lėšų suma neviršija 100 000 eurų, fiksuotieji darbo užmokesčio įkainių dydžiai gali būti nustatomi projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu. Taip pat projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai gali būti nustatomi remiantis [„Valandinio projekto vykdančiojo personalo fiksuotojo įkainio nustatymo, naudojant 1 720 valandų standartinį metinį darbo laiką, metodika“](#), kuri skelbiama www.esinvesticijos.lt¹⁸, neatsižvelgiant į skiriamo finansavimo lėšų sumą.

168. Jei projektų finansavimo sąlygų apraše darbo užmokesčiui apskaičiuoti nėra numatyta taikyti Valandinio projekto vykdančiojo personalo fiksuotojo įkainio nustatymo, naudojant 1 720 valandų standartinį metinį darbo laiką, metodikos ar kitų iš anksto nustatytų fiksuotųjų dydžių, tuomet projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu fiksuotieji darbo užmokesčio įkainiai taip pat gali būti apskaičiuoti pasirinkto laikotarpio darbo užmokesčio išlaidas (įskaitant susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidas) padalijus iš faktinio tą laikotarpį dirbtų (atostogautų, sirgtų) valandų skaičiaus.

169. Jeigu kiekybinio rezultato vienetu pasirenkamas kalendorinis mėnuo, rekomenduojama nurodyti, kad tai laikotarpis, kurį asmuo dirbo vienu (visu) etatu.

170. *Neteko galios nuo 2019 m. gegužės 16 d.*

171. Tinkamos finansuoti darbuotojo darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos taikant fiksuotuosius įkainius (išskyrus valandinį projekto vykdančiojo personalo fiksuotąjį įkainį, nustatytą naudojant 1 720 valandų standartinį metinį darbo laiką), teikiant mokėjimo prašymus yra apskaičiuojamos proporcingai darbuotojo įgyvendinant projektą dirbtam laikui ir atsižvelgiant į tai, kaip buvo apskaičiuotas fiksuotasis įkainis:

171.1. kai fiksuotojo darbo užmokesčio dydžio apskaičiavimui įtraukiamos visos su darbo užmokesčiu susijusios išlaidos (įskaitant darbo užmokestį už kasmetines atostogas, darbdavio išmokas už

¹⁸ www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai

dvi pirmas ligos dienas ir pan.) ir kai į darbo laiką yra įtraukiamas kasmetinių atostogų, pirmų dviejų ligos dienų, už kurias ligos pašalpą moka darbdavys, vadovaujantis teisės aktais suteiktų papildomų (apmokamų) poilsio dienų laikas, apskaičiuojant deklaruotinas darbo užmokesčio išlaidas nustatytas fiksuotasis dydis taikomas tiek už faktiškai dirbtą laiką, tiek už kasmetinių atostogų, pirmųjų dviejų ligos dienų ir papildomų poilsio dienų laiką;

Pavyzdžiui, nustatytas atitinkamos pareigybės darbuotojo fiksuotasis darbo užmokesčio įkainis yra 8,69 Eur / val. Darbo sutartyje nustatyta 8 valandų darbo dienos ir 40 valandų darbo savaitės trukmė. Darbuotojas per ataskaitinį laikotarpį įgyvendindamas projektą pirmą mėnesį dirbo 120 valandų, kasmetinių atostogų buvo išėjęs 4 darbo dienas (atitinka 32 val.), o 1 dieną sirgo (atitinka 8 val.), o antrą mėnesį dirbo 168 val. Tinkamos finansuoti darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąjį įkainį, sudarys $((120 + 32 + 8) * 8,69) + (168 * 8,69) = 2850,32$ Eur.

171.2. kai fiksuotojo darbo užmokesčio dydžio apskaičiavimui įtraukiamos visos su darbo užmokesčiu susijusios išlaidos (įskaitant darbo užmokestį už kasmetines atostogas, darbdavio išmokas už dvi pirmas ligos dienas ir pan.), bet į darbo laiką įtraukiamas tik faktiškai dirbtas laikas, apskaičiuojant deklaruotinas darbo užmokesčio išlaidas nustatytas fiksuotasis dydis taikomas tik už faktiškai dirbtą laiką (taip apmokėtos išlaidos apima ir išlaidas atostogoms bei darbdavio apmokamoms ligos dienoms);

Pavyzdžiui, nustatytas atitinkamos pareigybės darbuotojo fiksuotasis darbo užmokesčio įkainis yra 9,82 Eur / val. Darbo sutartyje nustatyta 8 valandų darbo dienos ir 40 valandų darbo savaitės trukmė. Darbuotojas per ataskaitinį laikotarpį įgyvendindamas projektą pirmą mėnesį dirbo 120 valandų, kasmetinių atostogų buvo išėjęs 4 darbo dienas (atitinka 32 val.), o 1 dieną sirgo (atitinka 8 val.), o antrą mėnesį dirbo 168 val. Tinkamos finansuoti darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąjį įkainį, sudarys $(120 * 9,82) + (168 * 9,82) = 2828,16$ Eur.

171.3. kai fiksuotojo darbo užmokesčio dydžio apskaičiavimui įtraukiamos tik už faktiškai dirbtą laiką apskaičiuotos darbo užmokesčio išlaidos ir darbdavio išmokos už dvi pirmas ligos dienas, o į darbo laiką yra įtraukiamas faktiškai dirbtas ir pirmų dviejų ligos dienų laikas, apskaičiuojant deklaruotinas darbo užmokesčio išlaidas nustatytas fiksuotasis dydis taikomas tik už faktiškai dirbtą laiką bei už dvi pirmas ligos dienas, taip pat papildomai gali būti taikoma kasmetinių atostogų ir papildomų poilsio dienų fiksuotoji norma.

Pavyzdžiui, nustatytas atitinkamos pareigybės darbuotojo fiksuotasis darbo užmokesčio įkainis yra 8,52 Eur / val. Darbo sutartyje nustatyta 8 valandų darbo dienos ir 40 valandų darbo savaitės trukmė. Darbuotojas per ataskaitinį laikotarpį įgyvendindamas projektą pirmą mėnesį dirbo 120 valandų, kasmetinių atostogų buvo išėjęs 4 darbo dienas (atitinka 32 val.), o 1 dieną sirgo (atitinka 8 val.), o antrą mėnesį dirbo 168 val. Tinkamos finansuoti darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąjį įkainį bei kasmetinių atostogų ir papildomų poilsio dienų fiksuotąją normą (8,62 proc.), sudarys $((120 + 8) * 8,52) + (168 * 8,52) * 1,0862 = 2739,31$ Eur.

172. Už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis apmokama pagal nustatytus fiksuotuosius įkainius.

173. Esant nustatytam fiksuotajam mėnesio etatinio darbo užmokesčio įkainiui, fiksuotasis dienos darbo užmokesčio įkainis nustatomas fiksuotąjį mėnesio etatinio darbo užmokesčio įkainį padalijus iš tą mėnesį esančių darbo dienų skaičiaus. Pagal fiksuotąjį įkainį apmokamos darbo užmokesčio išlaidos

apskaičiuojamos atitinkamą mėnesį dirbtų dienų skaičių padauginus iš fiksuotojo dienos darbo užmokesčio įkainio.

Pavyzdžiui, jeigu nustatytas darbuotojo 1 mėnesio etatinis darbo užmokesčio už visą darbo dieną (8 val.) fiksuotasis įkainis yra 1448 Eur, o tą mėnesį buvo 21 darbo diena, fiksuotasis dienos darbo užmokesčio įkainis sudarys $1448 / 21 = 68,95$ Eur. Jei darbuotojas įgyvendindamas projektą dirbo 10 dienų, tinkamos finansuoti mėnesio darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąjį įkainį, sudarys $10 * 68,95 = 689,50$ Eur.

174. Darbo užmokesčio išlaidos, apmokamos taikant fiksuotuosius įkainius, yra tinkamos finansuoti už ne didesnį, negu projekto sutartyje nustatytą, šios pareigybės darbuotojo (-ų) darbo laiko kiekybinio rezultato vienetų skaičių ir ne ilgesnę, negu darbuotojo darbo sutartyje ir (arba) institucijos vadovo įsakyme nustatytą, darbuotojo darbo įgyvendinant projektą trukmę. Planuojant darbuotojų darbo įgyvendinant projektą trukmę, būtina įskaičiuoti kasmetinių atostogų laiką. Kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas (jeigu išmokama darbuotojui) nėra laikoma tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal darbo užmokesčio fiksuotąjį įkainį ir turi būti apmokama iš projekto vykdytojo ar partnerio lėšų.

175. Pažymėtina, kad fiksuotieji įkainiai taikomi atsiskaitant su projekto vykdytoju. Fiksuotųjų įkainių taikymas neatleidžia projektų vykdytojų nuo atsakomybės vadovautis teisės aktais sudarant darbo sutartis ir apskaičiuojant bei išmokant darbo užmokestį ir darbdavio įmokas.

11.7. KELIONĖS IR KOMANDIRUOTĖS

176. Tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei tenkinami visi kiti finansavimo reikalavimai, laikomos šios projektą vykdančių ir (ar) projekto veiklose dalyvaujančių asmenų komandiruočių išlaidos:

176.1. dienpinigiai;

176.2. gyvenamojo ploto nuomos išlaidos;

176.3. kelionių (transporto) išlaidos, susijusios su komandiruočių tikslais (įskaitant sunaudotų degalų įsigijimo išlaidas), atitinkančios Komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių¹⁹ sąlygas;

176.4. ryšių (pašto ir telekomunikacijų) išlaidos;

176.5. vykstant į konferenciją, simpoziumą, parodą ar kitą renginį – registravimosi renginyje mokesčio ar bilietų į renginį pirkimo išlaidos.

177. Vykstant į komandiruotes užsienyje, tinkamomis finansuoti taip pat laikomos šios išlaidos:

¹⁹ Komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo“.

177.1. dokumentų, susijusių su išvykimu, tvarkymo išlaidos (įskaitant vykstančiųjų į užsienį kelionių draudimą, kurį gali sudaryti sveikatos draudimas, draudimas nuo nelaimingų atsitikimų, kelionės bagažo draudimas, civilinės atsakomybės draudimas);

177.2. mokėjimo už kelius, taip pat transporto priemonės draudimo ir transporto priemonės savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės draudimo išlaidos;

177.3. automobilių saugojimo aikštelėse išlaidos;

177.4. kitos su komandiruote susijusios būtinos išlaidos (su komandiruotės išlaidomis susijęs komisinis atlyginimas, apibrėžtas Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 2 straipsnyje, miesto (ekologinis) mokestis, registracijos į reisą, registruoto bagažo mokesčiai, bagažo saugojimo, būtinų skiepų ir vaistų nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos);

177.5. kitos pagal nacionalinius teisės aktus tinkamos finansuoti išlaidos.

178. Jeigu projektą vykdomas arba projekto veiklose dalyvaujantis asmuo nėra siunčiamas į komandiruotę, jam pagal faktines išlaidas (pateikus išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus) ar taikant supaprastintus išlaidų apmokėjimo būdus gali būti apmokamos (kompensuojamos) kelionių, gyvenamojo ploto nuomos, vykstančiųjų į užsienį draudimo, dalyvavimo renginiuose ir pan. išlaidos.

179. Projekto biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje turėtų būti nurodomas preliminarus planuojamų komandiruočių skaičius, vieta (jeigu įmanoma), trukmė ir paskirtis bei pagrįstas komandiruočių poreikis. Jeigu prašoma finansuoti dalyvavimo renginiuose išlaidas, turėtų būti nurodomas konkretus renginys, kuriame planuojama dalyvauti (jeigu įmanoma).

Dienpinigiai

180. Dienpinigiai, gyvenamojo ploto nuomos ir kitos komandiruočių išlaidos apskaičiuojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais. Dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normos vykstantiems į užsienio komandiruotes asmenims visais atvejais (nepriklausomai nuo to, ar projekto vykdytojas ar partneris yra biudžetinė ar nebiudžetinė įstaiga, įmonė ar organizacija, ar fizinis asmuo) negali viršyti maksimalių dienpinigių dydžių ir gyvenamojo ploto nuomos normų, apskaičiuotų vadovaujantis Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėmis.

181. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos dienpinigiams, neviršijančios 100 proc. pagal Rekomendacijų 180 punkto nuostatas apskaičiuotos dienpinigių normos.

182. Jeigu projektą vykdomantiems asmenims, vykstantiems į komandiruotes, dienpinigiai nemokami, šių asmenų maitinimo renginių metu išlaidos (jei tokios išlaidos numatytos ir kitiems renginio dalyviams) gali būti laikomos tinkamomis finansuoti.

183. Kai darbuotojas (projektą vykdomantis asmuo), vykstantis į tarnybines komandiruotes į užsienio valstybę, užsienio valstybėje yra maitinamas, tačiau maitinimo išlaidas faktiškai apmoka komandiruojančioji institucija (biudžetinė įstaiga), apmokėdama registravimo (dalyvavimo renginiuose) mokestį, įvertinus renginio sąlygas ir aplinkybes, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti pripažinta darbuotojui išmokėta dienpinigių suma, neviršijanti 100 procentų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėse nustatytos dienpinigių užsienio valstybėje normos, tačiau, nustatydamas darbuotojui

išmokamų dienpinigių dydį, biudžetinės įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi įvertinti visas renginio sąlygas (įskaitant maitinimo sąlygas) ir siekti optimalaus rezultato mažiausiomis sąnaudomis.

184. Tuo atveju, kai apskaitos dokumente į apgyvendinimo (gyvenamojo ploto nuomos) paslaugų išlaidas yra įtrauktos maitinimo (pavyzdžiui, pusryčių) išlaidos, tačiau maitinimo išlaidų suma nėra išskirta, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti pripažinta visa darbuotojui išmokėta dienpinigių suma, neviršijanti 100 procentų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėse nustatytos dienpinigių normos.

Degalai

185. Jeigu į komandiruotę (kelionę) vykstama automobiliu, degalų įsigijimo data turi būti ne vėlesnė nei grįžimo iš komandiruotės data.

Pavyzdžiui, jeigu projektą vykdančias asmuo siunčiamas į 5 dienų komandiruotę 2014 m. vasario 17–21 d. į kitą Lietuvos miestą ir į šį miestą važiuoja ir grįžta atgal kiekvieną dieną, degalų įsigijimo data turi būti ne vėlesnė negu paskutinė komandiruotės diena, t. y. 2014 m. vasario 21 d.

186. Degalų sunaudojimo normos turi būti nustatomos ir apskaičiuojamos vadovaujantis įmonėje (įstaigoje, organizacijoje) ar ūkinę ir (arba) ekonominę veiklą vykdančio fizinio asmens nustatyta tvarka²⁰.

187. Už komandiruočių (kelionių) metu sunaudotus degalus atsiskaitoma pagal degalų įsipylimo dieną konkrečioje degalinėje galiojusią degalų kainą.

Atvykstančiųjų asmenų kelionių išlaidos

188. Iš užsienio atvykstančių asmenų (veiklos vykdytojų, projekto veiklose dalyvaujančių asmenų, lektorių ir pan.), kurie nėra projekto vykdytojo ar partnerio darbuotojai, kelionių, apgyvendinimo ir maitinimo renginių metu (pavyzdžiui, kai lektorius maitinasi kartu su projekto veiklose dalyvaujančiais asmenimis) išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu tenkinami kiti finansavimo reikalavimai.

189. Jeigu asmuo atvyksta į projekto veiklos vykdymo vietą ne iš paraiškoje (projekto biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje) nurodytos šalies arba miesto arba išvyksta į kitą šalį arba miestą (t. y. tarpinio sustojimo šalyje praleidžia daugiau laiko negu persėdimui reikalingas laikas), tinkamomis finansuoti laikomos asmens kelionės iš tarpinio sustojimo šalies (miesto) į veiklos vykdymo vietą arba iš veiklos vykdymo vietos į tarpinio sustojimo šalį (miestą) išlaidos.

190. Kelionės išlaidos gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti ir tuo atveju, kai kelionės pradžios arba pabaigos data nesutampa su komandiruotės datomis arba projekto veiklos pradžios arba pabaigos datomis (t. y. kai svečias ar veiklos vykdytojas atvyksta kelios dienos iki veiklos pradžios arba išvyksta po kelių dienų jai pasibaigus). Šiuo atveju būtina pagrįsti, kad dėl ilgesnės trukmės kelionė nėra brangesnė, t. y. nėra pažeidžiamas kelionės išlaidų ekonomiško principas. Pragyvenimo (dienpinigių ir

²⁰ Siekiant administravimo paprastumo, rekomenduojama projektų finansavimo sąlygų aprašuose nustatyti ir taikyti kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotąjį įkainį, kurio dydis ir taikymo sąlygos nustatyti „Kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitos“ galiojančioje redakcijoje, skelbiamoje ES struktūrinių fondų svetainėje adresu <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

apgyvendinimo) išlaidos už papildomas (ne komandiruotės) dienas laikomos netinkamomis finansuoti, išskyrus tuos atvejus, kai papildomos dienos šalyje praleidžiamos dėl nepatogaus skrydžių ar kelionės kitomis transporto priemonėmis grafiko.

11.8. NUSIDĖVĖJIMAS (AMORTIZACIJA)

191. Įgyvendinant projektą naudojamo ir projekto vykdytojui ar partneriui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos atitinka finansavimo reikalavimus šiais atvejais:

191.1. šiam turtui įsigyti nebuvo naudojamos viešosios (įskaitant ir kitas šalis) lėšos, dėl kurių šio turto įsigijimo išlaidoms apmokėti skyrus ES struktūrinių fondų lėšų šios išlaidos būtų apmokėtos daugiau nei vieną kartą;

191.2. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos apskaičiuotos pagal projekto vykdytojo ar partnerio patvirtintus nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus, parengtus vadovaujantis projekto vykdytojo ar partnerio veiklai taikomais teisės aktais;

191.3. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos patirtos projektų išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpiu.

192. Tinkamomis finansuoti laikomos tiek materialiojo (pavyzdžiui, baldų, įrangos, įrenginių, tikslinių transporto priemonių, infrastruktūros, nekilnojamojo turto ir pan.), tiek nematerialiojo (pavyzdžiui, patentų, patentinių teisių, licencijų, prekių ženklų, programinės įrangos ir pan.) ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.

193. Tinkamomis finansuoti laikomos ir projekto vykdytojui ar partneriui priklausančio turto, kurį projekto vykdytojas gavo neatlygintinai (dovanų, perdavimo, mainų būdu ar pan.) ar pasigamino, nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.

194. Valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų patirtos nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ar partnerio nuosavas įnašas.

195. Jeigu pareiškėjas ar partneris visoms arba daliai projekto veiklų įgyvendinti numato samdyti paslaugų teikėją (-us), projekto biudžeto išlaidų pagrindimo stulpelyje turėtų būti aiškiai nurodyta, ar šioms veikloms vykdyti bus naudojamas pareiškėjo ar partnerio ilgalaikis turtas, kurio nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas prašoma kompensuoti. Jeigu taip, į perkamų paslaugų kainą negali būti įskaičiuojamos tokioms veikloms įgyvendinti reikalingo turto nuomos išlaidos.

196. Negali būti finansuojamos to paties turto įsigijimo, nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) išlaidos ir nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.

11.9. IŠMOKOS PROJEKTO VEIKLOSE DALYVAUJANTIEMS ASMENIMS

197. Tinkamomis finansuoti gali būti pripažįstamos projekto veiklose dalyvaujantiems asmenims projekto vykdytojo ar partnerių išmokamos įvairaus pobūdžio išmokos, pavyzdžiui, mokymo ar stažuočių

stipendijų išmokos, projekto dalyvių vaikų ar kitų globojamų asmenų priežiūros išlaidų išmokos, sveikatos patikrinimo išmokos, darbo vietų steigimo subsidijavimo išmokos, išmokos profesinei reabilitacijai ir pan.

198. Įgyvendinant iš ESF lėšų bendrai finansuojamą projektą išmokos projekto veiklose dalyvaujantiems asmenims yra tinkamos finansuoti ir tuomet, kai jas išmoka trečiosios šalys (t. y. jų darbdaviai, mokymo, mokslo ir studijų institucijos ir kt.).

199. Išmokų išlaidos (išlaidų poreikis, išmokas gaunančių asmenų skaičius, išmokų dydžiai ir pan.) turi būti pagrįstos paraiškos „Projekto biudžeto“ išlaidų pagrindimo stulpelyje.

200. Rekomenduojama, kad išmokų išlaidoms būtų nustatomi ir taikomi supaprastinti išlaidų apmokėjimo būdai.

11.10. TARPTAUTINIŲ PARTNERIŲ PAIEŠKOS IŠLAIDOS

201. Šios nuostatos taikomos tik tarptautiniams projektams. Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių V skyriaus 29 skirsniu, pareiškėjų tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti laikomos tarptautinių partnerių paieškos išlaidos atsižvelgiant į projektų finansavimo sąlygų apraše nustatytus apribojimus. Tokioms išlaidoms gali būti priskiriamos, pavyzdžiui, pareiškėjo darbuotojų komandiruočių į tarptautinius partnerių paieškos forumus išlaidos (įskaitant dalyvio mokesčio išlaidas). Komandiruočių išlaidoms taikomi šių Rekomendacijų 11.7 skyriuje nustatyti reikalavimai.

11.11. APDOVANOJIMAI

201¹. Kai projekto ar jo dalies finansavimo forma yra apdovanojimas, jis skiriamas vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 31 skirsniu. Apdovanojimų finansavimo formai priskiriami tie atvejai, kai rezultato, už kurį apdovanojama, sukūrimui nenaudojamos projekto išlaidos (ar nepiniginiai ištekliai), t. y. produkto kūrimas nefinansuojamas iš projekto lėšų. Jeigu rezultatas, už kurio pasiekimą norima apdovanoti (taikant apdovanojimo formą), buvo pasiektas finansuojant veiklas iš ES struktūrinių fondų ar kitų tarptautinės paramos lėšų, apdovanojimo už tokį rezultatą teikti negalima.

Pavyzdžiui, kaip atskira veikla projekte organizuojamas verslo planų konkursas. Verslumo gebėjimams ugdyti projekto vykdytojas prieš konkursą vykdo verslumo ir kūrybiškumo mokymus studentams ir dėstytojams. Po mokymų konkurso dalyviai vykdo savarankišką veiklą – generuoja verslo idėjas, kuria verslo planus (šioms veikloms vykdyti nenaudojamos projekto lėšos), pagal paskelbtas sąlygas. Išrenkami laimėtojai ir jiems skiriami apdovanojimai. Apdovanojimai – tinkamos finansuoti išlaidos, nes konkurso rezultatams pasiekti nebuvo naudojamos projekto lėšos.

Pavyzdžiui, projekto metu organizuojami mokymai – konkursas (projekto lėšomis apmokamos lektorių paslaugos, salės nuoma, įranga, rezultatui sukurti reikalingos medžiagos, apgyvendinimas), mokymų – konkurso metu studentai ir dėstytojai kuria konkurso sąlygose numatytus produktus (pvz., verslo planą), iš kurių yra išrenkami laimėtojai ir jiems teikiamos atminimo dovanėlės kaip prizai, jei projekto vykdytojas pagrindžia jų poreikį. Tokios atminimo

dovanėlės yra tinkamos finansuoti išlaidos, tačiau tai nelaikoma apdovanojimų finansavimo forma, nes konkurso rezultatams pasiekti buvo naudojamos projekto lėšos.

12. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ PATVIRTINIMO DOKUMENTAI

202. Projekto išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti projekto vykdytojas arba, vadovaujantis projektų finansavimo sąlygų aprašu, kitas subjektas teikia išlaidų patvirtinimo dokumentus – projekto tinkamų finansuoti išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo ar lygiaverčius įrodomuosius dokumentus. Taikant fiksuotuosius įkainius, teikiami dokumentai, kuriais įrodomas projekto kiekybinio rezultato pasiekimas, o taikant fiksuotąsias sumas – dokumentai, kuriais įrodomas projekto veiklos įgyvendinimas.

203. Tais atvejais, kai išlaidoms pagrįsti teikiami duomenys pagal įgyvendinančiųjų institucijų arba, vadovaujantis projektų finansavimo sąlygų aprašu, kitų atsakingų institucijų parengtas suvestinių pažymų formas, įgyvendinančioji institucija taip pat turi patikrinti bent dalį visų pirminių tinkamų finansuoti išlaidų ir veiklų patvirtinimo dokumentų (toliau – pirminiai dokumentai), vadovaudamasi su vadovaujančiąja ir tvirtinančiąja institucija suderinta atrankinės tinkamų finansuoti išlaidų patvirtinimo dokumentų patikros tvarka. Pirminiais dokumentais laikomi dokumentai, kurių duomenys įtraukti į suvestines pažymas, taip pat su deklaruojamais dalyviais ir kitais rodikliais susiję dokumentai. Šis reikalavimas taikomas ir tais atvejais, kai suvestinės pažymos teikiamos pagrindžiant pagal fiksuotuosius įkainius deklaruotų vienetų skaičių ir rezultato pagal fiksuotąją sumą pasiekimą.

204. Nepriklausomai nuo išlaidų tipo, reikalingi pateikti projekto išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai yra šie: mokėjimo nurodymai, sąskaitų išrašai, kasos išlaidų orderiai, kvitai (čekiai), valstybės išdo mokėjimo pavedimo turinys, nustatytos formos pažymos ar kiti lygiaverčiai dokumentai (prie išlaidų apmokėjimo įrodymo lygiaverčių dokumentų priskiriamas ir tarpusavio skolų užskaitymo aktas, jei jis atitinka Rekomendacijų 37² punkte nurodytus požymius).

205. Atsižvelgiant į projekto išlaidų tipą (-us), rekomenduojama teikti 3 lentelėje išvardytus galimus išlaidų pagrindimo dokumentus. Konkrečius teiktinus dokumentus nustato įgyvendinančioji institucija, atsižvelgdama į reikalavimus projekto vykdytojui (pavyzdžiui, ar nustatytas reikalavimas apdrausti įsigytą turtą) bei projekto išlaidų pobūdį.

3 lentelė. Rekomenduojami projekto išlaidų pagrindimo dokumentai (nebaigtinis sąrašas)

Išlaidų tipas	Rekomenduojami išlaidų pagrindimo dokumentai
Žemė	<ul style="list-style-type: none">➤ žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita (perkamos žemės);➤ turto rinkos vertės nustatymo ataskaita (perkant žemę su nugriauti skirtais statiniais);➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai;➤ žemės pirkimo–pardavimo sutartis arba žemės nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sutartis;➤ žemės sklypo teisinės registracijos pažyma;➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.

Nekilnojamasis turtas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ turto rinkos vertės nustatymo ataskaita; ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis arba nekilnojamojo turto nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sutartis; ➤ nekilnojamojo turto teisinės registracijos pažyma; ➤ turto atidavimo eksploatuoti aktas; ➤ nekilnojamojo turto draudimo dokumentai; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Darbai	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ sutartys su rangovais; ➤ atliktų darbų aktai ar jiems prilygstantys dokumentai (patvirtinti rangovo, užsakovo (arba jo įgalioto asmens) ir techninės priežiūros atstovo (kai techninė priežiūra yra privaloma pagal Statybos įstatymo reikalavimus), prekių perdavimo–priėmimo aktai (kai darbai vykdomi ūkio būdu); ➤ statybos užbaigimo komisijos statybos užbaigimo aktas (jeigu reikalaujama Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka) ar deklaracija apie statybos užbaigimą; ➤ pastato (kito statinio) teisinės registracijos pažyma; ➤ sukurto turto draudimo dokumentai; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Prekės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ sutartys su tiekėjais; ➤ nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sutartys; ➤ prekių perdavimo–priėmimo aktai (jei numatyti sutartyje su tiekėju); ➤ patentai, licencijos, sertifikatai, nuosavybės teisės įrodymo dokumentai; ➤ įsigyto turto draudimo nuo visų rizikų dokumentai; ➤ nurašymo aktai (nurašant trumpalaikį turtą) tais atvejais, kai nėra kitų būdų įsitikinti, kad veikla yra įgyvendinama (pvz. mokslinių tyrimų atveju); ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ sutartys su paslaugų teikėjais (įskaitant autorines sutartis, paslaugų (civilines) sutartis su mažųjų bendrijų vadovais); ➤ paslaugų ar autorinių kūrinių perdavimo–priėmimo aktai ar kiti dokumentai, jei sutartyje nurodyta kita perdavimo–priėmimo forma; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai;

- draudimo įmonių suteiktų garantijų, laidavimo raštų arba laidavimo draudimo paslaugų, kurios numatytos pagal sutarčių su paslaugų teikėjais sąlygas, išlaidoms pagrįsti: finansų įstaigų ar draudimo įmonių išduodami garantijų raštai, laidavimo raštai ar draudimo polisai (turi būti teikiami ir faktinio apmokėjimo patvirtinimo dokumentai).
- tarpiniai ir galutiniai produktai, jų elektroninės versijos, jeigu jų paprašo įgyvendinančioji institucija;
- produkto kokybės patvirtinimo dokumentai;
- kiti projekto veiklų įvykdymo pagrindimo dokumentai, jeigu taikoma (pavyzdžiui, mokymų (renginių) išlaidoms pagrįsti: mokymų grafikas, mokymų (renginio) dalyvių sąrašas su parašais kiekvieną renginio dieną, dalyvių mokymų lankomumo suvestinė, pažymėjimų suvestinė, baigimo pažymėjimo pavyzdys, mokymų dalijamoji medžiaga, mokymų darbotvarkė, nedalyvavimo mokymuose pateisinimo dokumentai, projekto vykdymo pažyma, kurioje detalizuojamos renginių organizavimo išlaidos).

Darbo užmokestis

- dokumentai, kuriuose nustatomos asmenų darbo funkcijos ir darbo užmokestis, t. y. darbo sutartys arba jų išrašai arba, jei darbo sutartis nėra sudaroma:
 - projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl darbuotojų paskyrimo dirbti įgyvendinant projektą (jei taikoma organizacijoje, kuriame turėtų būti nurodytos darbuotojo pareigos įgyvendinant projektą, projekto numeris ir (arba) pavadinimas, darbo užmokestis arba jo apskaičiavimo tvarka, įsakymai dėl priedų ar priemonių skyrimo);
 - jei deklaruojamas mažosios bendrijos nario darbo užmokestis – mažosios bendrijos steigimo sutartis, jei deklaruojamas mažosios bendrijos vadovo darbo užmokestis – civilinė (paslaugų) sutartis, sudaroma su mažosios bendrijos vadovu, jeigu šios sutartys nebuvo pateiktos paraiškų vertinimo metu;
 - jei deklaruojamas individualios įmonės savininko darbo užmokestis – individualios įmonės nuostatai, arba darbo arba civilinė sutartis, jei įmonės vadovas nėra įmonės savininkas;
 - jei deklaruojamas ūkinės bendrijos narių darbo užmokestis – bendrosios jungtinės veiklos sutartis.
- dokumentiniai įrodymai apie asmenų įgyvendinant projektą išdirbtą darbo laiką (pavyzdžiui, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai ar laikaraščiai);
- suvestinė pažyma dėl darbo užmokesčio apskaičiavimo ir išmokėjimo arba darbo užmokesčio apskaitos dokumentai;
- dokumentai, kuriais pagrindžiamas darbuotojo darbo funkcijų atlikimas: pareigybių aprašymai, kuriuose nurodytas darbas įgyvendinant projektą (kai pirmą kartą deklaruojamas asmens darbo užmokestis);
- kai deklaruojamos darbo užmokesčio išlaidos, skirtos sumokėti už galutinių produktų sukūrimą, – galutiniai produktai, jų elektroninės

	<p>versijos, gali būti prašomi kokybės patvirtinimo dokumentai (pagal nustatytą organizacijos vidaus tvarką parengti arba išorinių institucijų (ekspertų) pateikti dokumentai).</p>
Kelionės ir komandiruotės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl darbuotojų komandiruočių, kuriame turėtų būti nurodytas komandiruojamas asmuo, komandiruotės tikslas, trukmė, vieta, numatomos apmokėti išlaidos; ➤ komandiruočių išlaidų suvestinė pažyma; ➤ komandiruočių į užsienį: kelionės rezultato pagrindimo dokumentas – kelionės ataskaita (asmeninė arba bendra visai grupei), seminaro išklauso pažymėjimas (pažymėjimo pavyzdys) ir (arba) pažymėjimų suvestinė, seminaro (renginio) programa, dalyvio pažymėjimas ar kt., priklausomai nuo kelionės tikslo; ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ vykstančiųjų į užsienį kelionės draudimo dokumentai, vizos; ➤ avanso apyskaitos arba lygiaverčiai įrodomieji dokumentai; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai; <p>bei papildomai:</p> <p><u>keliaujant viešuoju transportu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kelionės bilietai (elektroniniai kelionės bilietai). <p><u>keliaujant automobiliu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ automobilio nuomos (panaudos) sutartis; ➤ projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl degalų sunaudojimo normų patvirtinimo; ➤ automobilio kelionės lapai arba kiti lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Nusidėvėjimas (amortizacija)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ilgalaikio turto apskaitos kortelė konkrečiam nusidėvėjimo laikotarpiui; ➤ pirmą kartą prašant pripažinti išlaidas tinkamomis finansuoti (jeigu šios informacijos nėra pateikiama ilgalaikio turto apskaitos kortelėje): <ul style="list-style-type: none"> ○ projekto vykdytojo ar partnerio pažyma, kurioje nurodoma, iš kokių lėšų buvo įsigytas nusidėvėjęs turtas, ir įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, kuria turtas buvo užregistruotas projekto vykdytojo ar partnerio apskaitoje (arba turto įsigijimo dokumentai); ○ turto atidavimo eksploatuoti aktas; ○ projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas dėl ilgalaikio turto priskyrimo projektui; ➤ projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodikos, turto priskyrimo ilgalaikiam turtui.
Išmokos projekto veiklose	<ul style="list-style-type: none"> ➤ suvestinės pažymos ir (ar) kiti įgyvendinančiosios institucijos

dalyvaujantiems asmenis	reikalaujami dokumentai, atsižvelgiant į išmokos pobūdį.
Apdovanojimai	➤ sprendimas dėl apdovanojimo (-ų) išmokėjimo ir (ar) kiti įgyvendinančios institucijos reikalaujami dokumentai, atsižvelgiant į projektų finansavimo reikalavimus.

206. Projektų išlaidas apmokant supaprastintai, teiktini išlaidų patvirtinimo dokumentai nurodomi teisės aktų analizės ar tyrimo (metodikos) ataskaitoje, kurioje nustatomi fiksuotieji įkainiai ir (ar) fiksuotosios sumos, ir (arba) projektų finansavimo sąlygų apraše, taip pat projekto sutartyje.

207. Jeigu įgyvendinančioji institucija vykdo atrankinę mokėjimo prašymo dokumentų patikrą, ji informuoja projekto vykdytoją apie reikalingus pateikti tinkamų finansuoti išlaidų patvirtinimo dokumentus.

13. DVIGUBO FINANSAVIMO PREVENCIJA IR KONTROLĖ

208. Pagal Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių ir kitų ES struktūrinių fondų administravimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus dvigubas finansavimas suprantamas kaip neleistinas veiksmas, iš kurio projekto vykdytojas arba valstybė gauna nepelnytą finansinę naudą:

208.1. daugiau nei vieną kartą finansuojant tos pačios veiklos tas pačias išlaidas (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 282 p.);

Pavyzdžiui, dviejose paraiškose numatyta finansuoti tą patį (identišką) tyrimą (tie patys tikslai ir laukiami rezultatai, ta pati tyrimo apimtis ir tiriamų objektų aibė). Toks tyrimas tinkamas finansuoti tik iš vieno projekto.

Pavyzdžiui, mokykla vykdo mokyklos patalpų modernizavimo ir energetinio efektyvumo projektus. Viename projekte suplanuota veikla, susijusi su vidaus ir išorės sienų dažymu, kitame – veikla susijusi su išorės sienų šiltinimu ir dažymu. Skirtinguose projektuose yra vykdoma dalinai ta pati veikla (sienų dažymas), todėl vienas iš projektų turi būti tikslinamas.

208.2. daugiau nei vieną kartą deklaruojant tas pačias išlaidas tame pačiame ar skirtinguose projektuose (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.11 p.);

Pavyzdžiui, projekto vykdytojas deklaravo tų pačių mokymo priemonių įsigijimą už 2 000 eurų (pateikė tą patį šią sumą įrodantį dokumentą) du kartus skirtinguose mokėjimo prašymuose. Antrą kartą deklaruotos išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Pavyzdžiui, iš tarptautinės programos lėšų įsigytas turtas. Projekto vykdytojas (šio turto savininkas) deklaruoja šio turto nusidėvėjimo išlaidas projekte. Tokio turto nusidėvėjimo išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Pavyzdžiui, mokykla vykdo mokyklos patalpų modernizavimo ir energetinio efektyvumo projektus. Šiems projektams įgyvendinti pasirašyta viena rangos sutartis ir viename projekte yra deklaruojamos vidaus ir išorės sienų dažymo darbų išlaidos, kitame – išorės sienų šiltinimo ir dažymo darbų išlaidos. Išorės sienų dažymo darbų išlaidos deklaruojamos daugiau nei vieną kartą, todėl viename iš projektų jos yra netinkamos.

208.3. pasinaudojant skirtingų finansavimo šaltinių lėšomis (valstybės, savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų) daugiau nei vieną kartą toms pačioms išlaidoms finansuoti (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.11 p.);

Pavyzdžiui, projekto vykdytojas vykdo du projektus, kurių vienas finansuojamas iš ES struktūrinių fondų, kitas – Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos lėšomis. Projekto vykdytojo rangos darbų sąskaitoje nurodyta suma buvo finansuota iš ES struktūrinių fondų, todėl ta pati sąskaita negali būti deklaruota ir apmokėta Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos lėšomis.

208.4. ir kitais atvejais deklaruojant Europos Komisijai išlaidas, kurios jau buvo jai deklaruotos, nepriklausomai nuo to, ar tos išlaidos apmokėtos iš skirto finansavimo, nuosavo įnašo, ar iš kito projekto vykdytojo lėšų (Bendrojo reglamento 65 str. 11 p.).

Pavyzdžiui, Europos Komisijai pateiktoje išlaidų deklaracijoje buvo deklaruotos tinkamos dviejų projektų išlaidos. Vieno projekto vykdytojas patyrė ir deklaravo projektą vykdančiojo personalo (darbuotojo X) darbo užmokesčio išlaidas, kurios buvo pripažintos tinkamomis ir įtrauktos į išlaidų deklaraciją. Tas pats projekto vykdytojas, vykdydamas kitą projektą, arba kitas projekto vykdytojas deklaravo mokymų dalyvio (to paties darbuotojo X) darbo užmokesčių mokymų metu kaip nuosavą įnašą. Šiuo atveju tos pačios išlaidos būtų antrą kartą deklaruotos Europos Komisijai, todėl darbuotojo X darbo užmokesčių mokymų metu yra netinkamos finansuoti išlaidos.

209. Dvigubo finansavimo prevencija vykdoma vertinant paraiškos atitikimą bendrajam reikalavimui, nurodytam Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 2 priedo 7.4 papunktyje „Numatytos projekto veiklos atitinka tinkamoms finansuoti veikloms ir jų apimtims nustatytus reikalavimus. Išlaidos atitinka nustatytus reikalavimus ir yra būtinos projektams įgyvendinti. Veiklos ir išlaidos suplanuotos efektyviai ir pagrįstai, įvertinus ir iki paraiškos pateikimo pradėtas ar įvykdytas viešųjų pirkimų procedūras. Vertinant pareiškėjo ir partnerio (-ių) įgyvendintus ir (arba) įgyvendinamus projektus toms pačioms veikloms ir išlaidoms finansavimas nėra skiriamas pakartotinai“:

209.1. tikrinama, ar tiems patiems pareiškėjams ar partneriams nebuvo skirtas finansavimas tų pačių veiklų toms pačioms išlaidoms iš ES struktūrinių fondų 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. laikotarpiais;

209.2. vertinama paraiškoje pateikta informacija, viešai prieinama informacija (pavyzdžiui, ar pareiškėjo (partnerio) internetinėje svetainėje (jeigu tokia yra) nėra nurodyta papildoma informacija apie jų įgyvendinamus projektus ar veiklas, dėl kurių įgyvendinimo galėtų kilti dvigubo finansavimo rizika);

209.3. vertinami nuosavo įnašo finansavimo šaltiniai. Nuosavu įnašu negali būti laikomos ES struktūrinių fondų lėšos, skirtos kitiems projektams, techninės paramos lėšos, finansinių instrumentų lėšos, kitų fondų finansuotos išlaidos;

209.4. tikrinama, ar tos pačios išlaidos nėra deklaruojamos tiesioginėse ir netiesioginėse išlaidose (vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 435 punktu).

209.5. tikrinant, kokias išlaidas apima projekte taikomi skirtingi fiksuotieji dydžiai arba kokios išlaidos numatomos finansuoti, kai yra taikomas ir supaprastintas, ir faktinių išlaidų apmokėjimas.

Pavyzdžiui, suaugusiųjų mokymo pagal formaliojo švietimo programas ar modulius fiksuotasis įkainis apima šias išlaidas: mokytojo darbo užmokesčių, literatūros ir vadovėlių įsigijimą, vaizdo

priemonių įsigijimą, praktinio mokymo medžiagų įsigijimą, mokytojų kvalifikacijos tobulinimą. Projekte numatyta taikyti šį fiksuotąjį įkainį bei finansuoti kitas būtinas išlaidas – veiklos stebėseną ir tyrimų atlikimą, mokytojų kvalifikacijos tobulinimą, mokytojo darbo užmokestį. Kadangi fiksuotasis įkainis apima mokytojų kvalifikacijos tobulinimo ir mokytojo darbo užmokesčio išlaidas, jos nėra tinkamos finansuoti antrą kartą (apmokant faktines išlaidas).

210. Dvigubo finansavimo kontrolė projekto įgyvendinimo metu vykdoma vertinant mokėjimo prašymuose deklaruojamų išlaidų tinkamumą:

210.1. tikrinama, ar nėra deklaruojamos tos pačios išlaidos keliuose mokėjimo prašymuose ir/ar keliuose projektuose;

210.2. tikrinama, ar nudėvimam turtui įsigyti nebuvo panaudotos viešosios (įskaitant ir kitas šalis) lėšos (vadovaujantis Bendrojo reglamento 69 straipsnio 2 punktu ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 412.1 punktu). Kai projekte deklaruojamas ilgalaikio turto nusidėvėjimas, tikrinama, ar projekto vykdytojas (partneris) pateikė pažymą (deklaraciją), kad projekte nudėvimas turtas nebuvo pirktas iš kitų paramos šaltinių. Taip pat gali būti tikrinami turto įsigijimo, apmokėjimo dokumentai. Kai turtas buvo įsigytas valstybės lėšomis, jo nusidėvėjimas gali būti deklaruojamas tik kaip nuosavas įnašas. Jei turtas įsigytas iš kitos paramos lėšų, tai jo nusidėvėjimo išlaidos yra netinkamos finansuoti;

210.3. tikrinama, ar tos pačios išlaidos nėra deklaruojamos tiesioginėse ir netiesioginėse išlaidose (vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 435 punktu).

211. Kai projekto išlaidos apmokamos supaprastintai, dvigubo finansavimo kontrolė vykdoma:

211.1. pastebėjus signalus žiniasklaidoje ar kilus kitų įtarimų, kad tas pats rezultatas (pavyzdžiui, konkrečius mokymus baigę asmenys) deklaruotas kelis kartus ar nesilaikoma fiksuotojo dydžio taikymo sąlygų; šiuo atveju projekto vykdytojo dokumentai tikrinami išsamiai (įskaitant apskaitos įrašų tikrinimą ir pan.);

211.2. tikrinant, kokias išlaidas apima projekte taikomi skirtingi fiksuotieji dydžiai arba kokios išlaidos numatomos finansuoti, kai yra taikomas ir supaprastintas, ir faktinių išlaidų apmokėjimas (pavyzdys pateiktas prie 209.5 p.).

14. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

212. Atsakingos institucijos gali nustatyti kitus savo įgyvendinamoms priemonėms taikomus išlaidų finansavimo reikalavimus, kiek tai neprieštarauja šių Rekomendacijų įvade išvardytiems teisės aktams, kitiems ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktams ir šioms Rekomendacijoms.

DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI

1. Ar galima projekto priežiūros komiteto posėdžio ir projekto partnerių pasitarimų metu patirtas išlaidas laikyti projekto vykdymo išlaidomis?

Ne. Tokios išlaidos laikomos projekto netiesioginėmis (administracinio pobūdžio ir susijusiomis) išlaidomis ir priskiriamos 7 biudžeto išlaidų kategorijai.

2. Ar vykstant į komandiruotes nuosavu transportu galima numatyti, kad už visų per mėnesį įvykusių komandiruočių metu sunaudotus degalus būtų atsiskaitoma pagal paskutinę mėnesio dieną galiojančią degalų kainą (pateikus paskutinės mėnesio dienos degalų įsigijimo kvitą, kuriame nurodyta degalų kaina)?

Vykimo į komandiruotes nuosavu transportu tvarką nustato įmonės (įstaigos, organizacijos) vadovas arba pats ūkinę ir (arba) ekonominę veiklą vykdančias fizinis asmuo. Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą ūkinė operacija registruojama apskaitoje pagal apskaitos dokumentus ir jų pagrindimo dokumentus, o sąnaudas apskaičiuojant tik pagal paskutinės mėnesio dienos degalų kainą kiekvienos ūkinės operacijos pagrindimo dokumento nebus. Taip pat galimos didelės paklaidos, o kartu prarandama legalaus degalų įsigijimo kontrolė. Todėl už komandiruočių metu sunaudotus degalus reikėtų atsiskaityti pagal realią degalų įsipylimo dieną konkrečioje degalinėje galiojusią degalų kainą, registruojant konkrečios ūkinės operacijos pagrindimo dokumentą (-us).

3. Ar projekto administravimo išlaidos yra tinkamos finansuoti po projekto veiklų pabaigos, jeigu projekto veiklos baigiamos įgyvendinti anksčiau, negu numatyta projekte sutartyje (pavyzdžiui, gautas paskutinis darbų priėmimo–perdavimo aktas)?

Projekto administravimo išlaidos (taip pat kitos netiesioginės išlaidos) gali būti tinkamos finansuoti ir po faktinės veiklų pabaigos, jeigu jos būtinos projektui įgyvendinti (pavyzdžiui, jeigu pasibaigus projekto veikloms yra rengiamas galutinis mokėjimo prašymas ar vykdomos kitos administravimo veiklos), tačiau ne ilgiau nei iki projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos.

PAGRINDINIŲ TEISĖS AKTŲ SĄRAŠAS

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas;

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas;

Lietuvos Respublikos audito įstatymas;

Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas;

Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas;

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas;

Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas;

Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas;

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas;

Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas;

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas;

Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas;

Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas;

Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas;

Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;

Lietuvos Respublikos statybos reglamentai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais;

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų apmokėjimo įstatymas;

Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas;

Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas;

Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas;

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas;

Lietuvos Respublikos vyrų ir moterų lygių galimybių įstatymas;

Lietuvos Respublikos žemės įstatymas;

Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“;

Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“;

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“;

Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų, darbo užmokesčio fondo apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų, darbo užmokesčio fondo apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 2 d. nutarimas Nr. 1515 „Dėl neapmokestinamųjų piniginių kompensacijų dydžių nustatymo“;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo“;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“;

Turto ir verslo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“;

Dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl Dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“;

Socialinių stipendijų aukštųjų mokyklų studentams skyrimo ir administravimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1801 „Dėl Socialinių stipendijų aukštųjų mokyklų studentams skyrimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

PRIEDAI

1. PVM finansavimo iš ES fondų lėšų gairės, 2015 m. lapkričio 10 d. redakcija
2. „Nedidelės apimties investicijų“ (*angl. „small scale infrastructure“*) samprata